

Микола СУЛЯТИЦЬКИЙ

ЗА ПОКЛИКОМ ВЕЛИКОГО ЧИНУ

“Лисаний Камінь”

Косів
2022

УДК 94(477)

С 89

Сулятицький М.І.

С 89 За покликом великого чину/Сулятицький – Косів: Писаний Камінь, 2022 – 244 с.

Видання «За покликом великого чину», яке приурочене 80-й річниці утворення Української Повстанської Армії, представлене публіцистичними статтями про героїчний чин українських націоналістів періоду національно-визвольної боротьби минулого століття, а також підбіркою світлин із численних подій національно-патріотичного характеру як на Прикарпатті, так і в Україні. Так само поданий фотоколаж установчих документів, звернень, заяв, які проливають світло на становлення консолідуючих націоналістичних процесів на Прикарпатті та України загалом.

УДК94(477)

© М.І. Сулятицький, 2022

© Видавництво

«Писаний Камінь», 2022

Сулятицький Микола Іванович народився 12 лютого 1974 року у с. Середній Березів на Косівщині. Із відзнакою закінчив Середньоберезівську середню школу.

Навчався на режисерському відділенні художньо-педагогічного факультету Рівненського державного інституту культури, здобув фах режисера-педагога, керівника театрального колективу та на філологічному факультеті Прикарпатського університету імені В.Стефаника, отримавши спеціальність викладача української мови та літератури. Закінчив аспірантуру на кафедрі української літератури Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника. У Київському національному університеті ім.Т.Шевченка захистив кандидатську дисертацію на тему: «Міфологічні парадигми художнього мислення в драматургії Лесі Українки».

Автор понад 70-ти наукових і художньо-публіцистичних праць літературознавчого, культурологічного та суспільно-політичного ха-

рактеру, п'ятьох навчальних посібників, національного підручника. У 2012 році нагороджений медаллю та дипломом Івано-Франківської обласної ради та Івано-Франківської обласної адміністрації у номінації «Кращий молодий науковець року», у 2018 р. «Лицарським хрестом дивізії «Галичина», відзакою «Броди 1944» та ювілейною відзнакою Івано-Франківської обласної ради «90 років ОУН» у 2019 році.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства Івано-Франківського національного медичного університету. Автор численних сценаріїв, ведучий концертів та урочистих академій, творець та учасник багатьох культурологічних теле- і радіопроєктів, модератор низки прямих ефірів та прес-конференцій Івано-Франківського обласного телебачення «Галичина» суспільно-політичного характеру, ініціатор спорудження трьох пам'ятників національним героям України в Івано-Франківську.

Активний суспільно-громадський діяч, у різні часи обіймав посади заступника Голови Молодіжного Козацького Товариства Рівненщини, Голови Івано-Франківської обласної молодіжної ОУН «Зарево, на даний час – Голова Івано-Франківської обласної ОУН, член Проводу ОУН, заступник координатора Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір», Голова осередку наукового товариства ім. Шевченка в ІФНМУ, вчений секретар Івано-Франківського осередку НТШ, член НСТДУ та НСЖУ.

СЛОВО ВІД АВТОРА

Пропоноване видання «За покликом великого чину» приурочене знаменній події української історії – 80-й річниці утворення Української Повстанської Армії та проголошення відзначення цієї події на Прикарпатті – є підсумком приостаннього періоду діяльності націоналістичних структур Івано-Франківщини у боротьбі за відстоювання державницьких позицій як в краї, так і в Україні загалом. Сучасний український націоналізм, попри свою мілітарну спрямованість, усвідомлює неперобутню важливість й ідеологічного змагу в контексті жорстокої інформаційної війни, яку розв’язала супроти України імперська Московія, оскільки в теперішніх умовах саме цей спосіб геополітичних протистоянь є чи не найефективнішим в поборованні політичних супротивників та конкурентів. Тому ідеологія націоналізму на сучасному етапі націєтворчих процесів – це найефективніший метод відсічі недружнім посяганням з боку так званих «невдоволених сторін» щодо утвердження сильної національної української держави.

Перший розділ книги «На узвишшях національного духу» представляє авторські публіцистичні напрацювання про видатних діячів українського національно-визвольного руху минулого, консолідаційні процеси націоналістичного руху сучасності, окреслює перспективи подальшого організаційного прямування.

Друга частина «Фотоміті чину» представлена підбіркою світлих, які представляють шеругу знакових подій діяльності націоналістичних організацій Івано-Франківщини в контексті державотворчих процесів в плані відбуття найрізноманітнішого штибу виступів, конференцій, заходів, виставок тощо. Окремо представлена підбірка фотоподій численних виставок національно-патріотичного спрямування, які мали місце впродовж останніх подій в Івано-Франківському національному медичному університеті, за допомогу в організації яких ми складаємо шири подяку колекціонеру, очільнику Івано-Франківської станиці резерву Дивізії «Галичина» Юрію Гудчаку, директору Івано-Франківського обласного музею

визвольної боротьби ім.С.Бандери Ярославів Коретчуку, директору Івано-Франківського обласного краєзнавчого музею Євгенів Штиркалу та колекціонеру-краєзнавцю Володимирові Шереметі за надані матеріали експонованих виставок. Так само велика подяка за сприяння проведенню виставок ректору ІФНМУ професору Миколі Рожку, Першому проректору професору Анні Ерстенюк, бібліотеці ІФНМУ в особі директора Мирослави Татарин та працівників, викладачів кафедри українознавства та співробітників університету.

Третя скаля видання «Кроком поступу кріпким» – це фотокопії численних установчих документів, положень, звернень і заяв, які висвітлюють послідовну патріотичну діяльність на Прикарпатті «Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір», під крилом якого вже впродовж десятиліття успішно координується націоналістична діяльність, результатом чого стали реалізовані численні проекти з утвердження нашої історичної пам'яті та відновлення історичної справедливості.

Вважаємо, що пропоноване видання займе гідне місце в національно-патріотичному книжковому потоці, оскільки наявність подібних праць сприятиме оживленню обігу націє творчих ідей у сучасному соціально-політичному просторі, зосібна в їх молодіжному секторі.

РОЗДІЛ І

«На узвишшях національного духу»

*«Волі українського народу
до самостійного життя не знищать
ні ворожі тюрми, ні заслання,
бо Україна є нездобутнім бастионом
героїв і борців»*

Євген Коновалець

ІСТОРИЧНА МІСІЯ ОУН: МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ

(до 90-річчя створення організації)

На історичному виднокрузі – славне 90-ліття організації патріотів, героїчних борців за волю України. Невблаганний час, буревії визвольного змагу полишили за життєвою межею багатьох вершителей революційного чину ОУН, що вкрили себе безсмертною славою, передавши естафету своїм послідовникам і вірним продовжувачам націоналістичного руху.

То ж чому нині, в висоти майже столітньої давнини, ми спогадуємо про чин цієї організації, члени якої вкрили себе героїчною славою і в наш день є отими національно творчими моральними авторитетами української нації? Відрадно й те, що ряд західно-українських областей (серед них й Івано-Франківська), а так само Житомирська, проголосили «Роком ОУН» чи «Роком Степана Бандери), однак цього далеко не достатньо, обласні ради всієї України повинні були б так вчинити, оскільки націоналізм – це не маргінальне західно-українське поняття (як це раніше проголошували та і досі заявляють наші вороги), а повновартісний соборницький рух, від «Сяну по Кавказ» – як співається у націоналістичному славні! В жодній ідеологічній платформі чи декларації ОУН, в жодній повстанській пісні ми не знайдемо чогось подібного на територіальний маргіналізм. Та й учасники самого Першого Конгресу у 1929 році, мова про який піде згодом, у своєму складі наполовину були так званими Наддніпрянцями, тобто східняками, як у нас мовлять тепер.

Не було б героїчної боротьби ОУН, не були б сьогодні незалежними Волинь і Слобожанщина, Полісся чи Таврія, та й не відомим позосталося б й саме місце України на світовій цивілізаційній мапі – бути гордою і незалежною, із славним минулим державою, чи ходити в загумінкових прихвоснях кремлівських владців, як ото сталося з окремими державами пострадянського простору, які не мали у себе такої захисної структури, яку сформували українці.

Болять і те, що в період відзначення річниці такої славної організації, медійні ресурси переповнені передвиборчою брехливою істерією усіляких фінансово-політичних партійних «одnodневок» та їхніх словоблудних божків (і то почасти антиукраїнського штибу), а про ОУН, організацію, завдяки якій вони і постали згодом, ми чуємо досить спорадично, а почасти і упереджено на кшталт того, «а що вони, бідні невдахи, окрім гарних слів, пісень і маршів можуть запропонувати суспільству?»... Біда в тому, що у нас у суспільстві тривким залишається постколоніальний споживацький рудимент, який повсякчас домінуватиме, допоки не позбудемось отого горезвісного матеріалістичного світогляду, через що нами маніпулюватимуть усілякі політичні пройдисвіти.

Отож, що то був за час і люди, які зуміли в таких надто несприятливих для українства часах, сформувані одну із найсильніших організаційних потуг світу, що могла впродовж десятиліть змагатись з найбільш деспотичними режимами двадцятого століття?

Після програних національно-визвольних змагань 1917-1920 років українське суспільство опанувала помітна депресія, розчарування сягали почасти деструктивної апатії і песимізму. Зазвичай найбільше зазнавали критики орударі державницького зриву, які в тодішніх надто сприятливих обставинах не змогли вибороти незалежну Україну, так як на це спромоглися сусідні, значно менше чисельніші західнослов'янські чи ж прибалтійські нації. Тодішня патріотично налаштована молодь жорстко критикувала яловість, слабодухість та державницький маргіналізм українського політикуму, і чи не найпопліднішим виразником цих наболілих питань був ідеолог українського націоналізму Микола Сціборський, криком зболеної душі якого лилися справедливі інквентиви в бік політичних невдач: «Що дала нам визвольна боротьба... «Вчених професорів і розумових аргументаторів», які практикували «неуцтвом» національний гін і державницький ідеал... Здегенерованих морально і духовно... письменників, що весь свій таланти і темперамент поклали на отруту суспільності й молоді садистично-порнографічною розбещеністю і денационалізуючим анархічним «соціалізмом»,

оспіваючи культ тюремних і істеричних пройдисвітів! Невиразних «кооперативних ревізорів», пересічних хуторянських діячів, здібних полагджувати справи тільки в масштабі Пирятинської повітової Управи?... Наш провід попав до рук кабінетних і соціалістичних доктринерів, «вселюдських гуманістів», правих «державників», що на першому ховзькому місці не знайшли нічого кращого, як оголосити «волею гетьмана» федерацію з Москвою, безсилим істериків, психологічних і духових дегенератів та просто дрібної «шантрапи».

Відродно, що позиції молодого націоналістичного павіття не проявилися лишень в безхребетному критиканстві – тоді справа до постановня згодом Організації Українських Націоналістів точно б не дійшла. Юні серця прагли саме позитивного ідеалу, який уможливив би піднесення українського національного духу в конструктивному державотворчому руслі. Ці та інші позиції були належно проаналізовані в численних статтях видатних теоретиків націоналізму вже спогадуваного М.Сціборського, Ю.Вассіяна, Д.Андрієвського, тому подальші практичні дії формування структур базувалися на твердому світоглядно-ідеологічному ґрунті.

Не вдаючись в скрупульозну деталізацію щодо складного і довгого процесу постановня ОУН, все ж коротко зупинимось на ключових його пунктах. Новітні націоналістичні тенденції поширювалися з великою швидкістю і не тільки у середовищі учасників національно-визвольного змагу минулого чи університетської інтелігенції, а, що відродно, в молодіжних патріотично налаштованих групах, проукраїнсько налаштованих колах практично всіх суспільних верств як материкової України, так і в еміграційному закордонні. Чимало з них виникали стихійно, без будь-яких засадничих платформ, живлячись патріотичною потребою відновлення української державності. Опісля, коли розпочалися інтеграційні процеси націоналістичного руху, менші структури або відходили на маргінес, або ж долучалися до більш сильніших груп. В результаті тільки чотири з них сформували власні потужні структури, серед яких Українська Військова Організація (УВО) з Начальною командою за кордоном і Крайовою командою у Львові, Група Української Національної Молоді

(ГУНМ) в Празі, Легія Українських Націоналістів (ЛУН) з центром у Подєбрадах у Чехії та Союз Української Націоналістичної Молоді в Західній Україні.

Кожна з цих організацій мала своє окреме членство, власну ідеологічну платформу дій, вони були самостійними повновартісними гравцями на українському державотворчому полі краю чи порубіжжя, однак домінуючою була консолідуюча ідея єднання з усвідомленням необхідності потвердження розпорощених сил в єдину націоналістичну могуть, спосібну вирішувати покладені перед українцями суспільні виклики. Чим не чудовий приклад сьогочасним громадсько-партійним «перверзіям» із захмарно-амбітним гетьманчуківством окремих іменованих так званих пронаціоналістичних структур, які почерез свій егоїстичний «пупоцентризм» не бачать чи ж не хочять бачити дальших перспектив і вищих понадособистісних державотворчих надзавдань!

Для координації об'єднаного процесу 3-7 листопада 1927 року в Берліні відбулася Перша Конференція Українських Націоналістів, результатом якої був обраний Провід Українських Націоналістів у складі полковника Є.Коновальця (голова), Д.Андрієвського, В.Мартинця та М.Сціборського (місце п'ятого члена ПУН зберігалось для представника націоналістичного середовища краю), намічений чіткий план подальших консолідаційних кроків. Так, уже наприкінці січня наступного 1928 року відбулися спільні збори членів Групи Української Національної Молоді і Легії Українських Націоналістів у Брні, вислідом чого стало злиття обидвох структур в Союз Українських Націоналістів. Так само усі націоналісти Німеччини злучилися в єдиний Союз Українських Націоналістів Німеччини.

Попри ведену активну організаційну роботу, коли кожен пункт справи вивірявся по декілька разів, запланований на весну 1928 року, потім на вересень, а згодом і грудень того ж року Конгрес не вдалося організувати через силенну кількість найрізноманітніших перепон.

Малися на увазі не тільки узгодження ідеологічних платформ кожної із структур, вагома фінансово-господарська складова, але варто не забувати, що це все відбувалося в умовах посиленої конспі-

рації, позаяк репресивні шупальця польської чи ж радянської розвідувальних структур, вчуваючи неабияку небезпеку з огляду на постання такої структури, в прямому сенсі ходили за п'ятами організаторів вищезначених процесів... Зрештою, з нагоди десятої річниці соборності України, Перший Конгрес запланували на кінець січня 1929 року у Відні, хоча його учасники з причини необхідної вже сподіваної вище конспірації, спочатку з'їжджалися до Праги, а потім переїхало до австрійської столиці, де спеціально був зафрахтований готель з усіма необхідними умовами кількаденного проживання, аби зайвий раз не впадати у вічі всюдисущим шпикам ворожих до української справи держав. Звернімо увагу на те, наскільки потужною була проведена й фінансово-господарська робота! Не за бюджетний кошт держави, не з розмашної руки якогось на сучасний штиб олігарха, а із засобів націоналістичного членства отримувалися видатки – що уможливило відбуття цього заходу в одному із найдорожчих міст Європи....

Робота Конгресу розпочалася 28 січня і тривала до 3 лютого, в роботі якого взяло участь тридцять запрошених учасників і двох гостей. Через складні конспіративні перепони і спричинені ним транспортні труднощі, на Конгрес не потрапили заокеанські представники. Відрадно, що на заході була кубанська українська делегація, серед яких полковник Кіндрат Плохий щиросердечно вітав цей потужний націєтворчий здвиг своїх земляків.

Опісля, коли Голова ПУН Є.Коновалець відкрив роботу Конгресу, обрано Президію та шість фахових комісій. Завдяки належній попередній роботі, справи відбувалися злагоджено і чітко, однак найбільше дискутувалися, чого й треба було сподіватися, саме ідеологічні засади новопосталеної структури. Президія Першого Конгресу Українських націоналістів за підписами В.Мартинця і М.Сціборського представила маніфест «Від Конгресу Українських Націоналістів» з повідомленням про факт відбуття Конгресу і утворення на ньому Організації Українських Націоналістів. Головою ОУН одностайно було вибрано незамінного авторитета українського визвольного руху полковника Євгена Коновальця.

Згодом кожна із представлених на Конгресі націоналістичних організацій, на засіданнях власних Проводів заманіфестували влиття їхнього членства в ОУН.

В наступні десятиліття на рамена організації упав весь тягар національно-визвольних змагань українців за свою державність, було тисячі і тисячі кривавих жертв у цій боротьбі, тяжких поневірянь у тюрмах та на закордонні мільйонів українців. І постанню наприкінці двадцятого століття незалежної української держави, гартуванню суспільства у горнилі Революції Гідності – великим чином ми завдячуємо цій безсмертній організації фанатичних борців, які повсякчас ставили загальнонаціональне поверх меркантильно особистісного, тяглість боротьби якої не припиняється і в наші грімнобуремні дні боротьби українців із споконвічним московським окупантом.

Консолідаційні дії українських націоналістів сучасності обумовлені необхідністю створення потужного націоналістичного об'єднання, здатного реально впливати на сучасну суспільно-політичну ситуацію в плані відстоювання інтересів України, оскільки інші праві і ліві ліберальні партії-проекти не сягають рівня практичного вирішення наболілих національних проблем, як на цьому ще у 1929 році наголошував В.Мартинець: «Ні одна із існуючих партій не може здійснити ідеї українського націоналізму, хоч би навіть і погоджувалася з його ідеологічною платформою, бо: а) всі вони заступають різні місцеві інтереси частини української нації; б) розбиті партійною гризнею; в) класові – дбають про інтереси класу, а не нації як цілокупності всіх суспільних груп».

Так, впродовж останніх років відбулося ряд координаційних нарад націоналістичних організацій Західної України з перспективою розширення руху і на інші українські терени включно з проведенням координаційного форуму у столиці. Відрадно, що останнім часом спостерігається порозуміння між націоналістичними громадсько-політичними організаціями України і у фарватері об'єднавчих націоналістичних процесів знаходяться саме прикарпатські націоналісти, які вже впродовж десяти років почерез діяльність «Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-по-

літичного об'єднання «Національний вибір» подають приклад справжнього і реального об'єднання націоналістів, діючи у всіх акціях спільно, погоджуючи між собою практично усі важливі державотворчі справи. І, як результат, 15 грудня 2018 року (так само вікопомний день надання українській православній церкві автокефалії!), на всеукраїнському рівні задекларовано перший крок реальної консолідації націоналістів по через утворення спільного Проводу Організації Українських Націоналістів, Конгресу Українських Націоналістів та ВО «Тризуб» ім.С.Бандери.

Тому націоналістам необхідно вести подальшу боротьбу за збереження українського національного духу, власним прикладом відвертати суспільство від суспільного негативу, пропагуючи всеможливими засобами своє, духовне, моральне, українське. Це є святим обов'язком кожного оунівця. Слава Україні! Героям слава!

ЛИЦАР ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ЧИНУ

(Євген Коновалець)

На українському історично-національному виднокрузі чергова річниця від дня народження Провідника ОУН, героїчного борця за волю України Євгена Коновальця, який покрив себе безсмертною славою, передавши естафету своїм послідовникам і вірним продовжувачам націоналістичного руху наступних поколінь.

Виховувався у середовищі галицької інтелігенції, батьки були вихідцями із священничих родин, що неабияк вплинуло на формування патріотичного світогляду майбутнього державця, оскільки українське духовенство другої половини ХІХ-першої чверті ХХ століття, поруч із своїми священничими обов'язками, прикладалося й до культурно-просвітницького, а той національно-визвольного зриву українства. Ратаї божественної ниви усвідомлювали також і свій патріотичний обов'язок перед народом, тому повсякчас перебували у фарватері націотворчого поступу галичан на багатьох відтинках великого державницького чину.

Навчаючись згодом у Львівській Академічній гімназії, молодий студент-патріот неабияк усвідомлював важливість здобуття ґрунтовних знань, наголошуючи, що «українці мусять бути добримися учнями, мусять засвоїти собі знання якнайкраще, якнайосновніше, якнайбільше, щоб надолужити те, що нам пограбувала неволя». Усвідомлюючи невідворотність в найближчому часі національно-визвольних борінь і потребу підготовки якісних кадрів, Коновалець ставить високу планку вимог до соратників, оскільки, на його доглибне переконання, українські суспільно-політичні діячі не сміють бути дилетантами і неуками, вони мусять мати належні підстави політичної освіти. (Чим не красномовний приклад для сучасного за невеликим винятком далеко не фахового та скорумповано-непатріотичного українського політикуму?!). Не випадково ж у цьому навчальному закладі гімназист-патріот творить мережу таємних студентських гуртків, метою яких стало розпоширення політичної свідомості та освіти.

У 1912 році Євген Коновалець перериває навчання на правничому факультеті Львівського університету однорічною службою у старшинській школі австрійської армії. Там майбутній Провідник чітко усвідомив необхідність створення власної української мілітарної потуги, акцентуючи, що «як не буде в нас сили, не досягнемо нічого, хоч би все найкраще для нас складалося. Як жеж будемо мати силу, тоді вийдемо переможно з найгіршого лихоліття і здобудемо все, що нам треба» – з головою поринувши після демобілізації у вишкільну роботу в середовищі молодіжних структур «Січ» і «Сокіл», які з часом виформовуються у військову організацію «Січові стрільці», що згодом вкрила себе безсмертною славою у кулесвисному вирі Першої світової. Гликонаціональна свідомість воїна мислила глобально-цивілізаційними категоріями, адже, на його тверде переконання – «у великій світовій драмі наших днів ми маємо до вибору: або бути творцями, або жертвами історії». До честі вишкільника відзначимо, що свідомо Коновалець не посів жодного керівного місця в цих структурах, бо повсякчас не торгував власними амбіціями всупереч загальній великій справі, попри те, що всі побратими одностайно визнавали саме його їхнім ідейним керманичем – він умів ставити добро суспільне вище амбітно-особистого. Так само з гідністю дисциплінованого воїна він сприйняв те, що австрійське командування, бажаючи використати у власних цілях неперебутній військовий хист Коновальця, не дозволило йому йти пліч-о-пліч курними воєнними дорогами із товаришами-січовиками.

Бойовий дух Коновальця гартувався в численних кривавих баталіях, зосібна у герці на горі Маківка у Карпатах, у табірних поневіряннях московського полону, де він виношує і, з часом, опісля звільнення, реалізує конструктивні плани створення військової частини Січових Стрільців у лавах армії новопосталеної української держави, яка згодом стає найпотужнішим мілітарним з'єднанням УНР. Якраз на теренах так званої Великої України починає реалізовуватися його велика державотворча місія, яку згодом комуністичні опричники намагалися заретушувати пропагандією нібито лише галичанською вузькотереновою діяльністю Євгена Коновальця, на

що він мав крицеві аргументи, заявляючи – «Шлях до Львова лежить через Київ». Саме вояки під проводом майбутнього керманіча ОУН у січні 1918 року подавили більшовицький замовний бунт у Києві та, згодом, уже в березні бійці Буковинського куреня вичавили повзучу комуно-московську гідру із славної української столиці.

Загартований у боях вояк не сприймав отої гетьманчуківської «жабомишодраківки», спровокованої тодішнім амбітним ліберальним українським владним середовищем, яке вкинуло святу українську державницьку ідею у багновиння непорозумінь та внутрішньоособистісних розбірок, заздалегідь прирікши на поразку великий національний чин, бо «говорити треба... до тих, що хочуть чогось навчитися, хочуть набути знання, а не до тих, які вважають, що вони вже знання мають і можуть давати іншим лекції» – резюмував з цього приводу Коновалець. Тому після поразки української революції на початку 20-х років минулого століття він міняє тактику боротьби, розвіює занепадницькі настрої у середовищі розчарованих попередніми невдачами однодумців, оскільки «навіть серед найбільше несприятливих обставин нам не треба закладати рук чи то попадати в зневіру» чи ж «казати собі, що все покінчено, що «comedia finita», я вважаю навмисним, а коли би це сталося, вважав би це злочином...» і такі сентенції приведуть до значно плачевніших вислідів – влучно резюмує український революціонер.

В еміграції Євген Коновалець, належно з'ясувавши ситуацію і можливості боротьби в обставинах польської і радянської окупації, творить таємну підпільну військову структуру УВО (українську військову організацію), основною метою якої має стати продовження розпочатої боротьби за відновлення української держави. Члени організації чинили бойкот польській владі в Галичині, розгорнула також оружну боротьбу супроти виявів польського шовінізму до українців, провадила так само просвітницьку та економічну діяльність. Як досвідчений політик-державотворець він усвідомлював усю складність і відповідальність розпочатого чину, мав чітке розуміння, що «спротиви, які зустрінемо на нашому шляху, будуть велетенські. Бо ж віднова Соборної Української держави сама собою однозна-

чна з ліквідацією московської імперії, як і польського історичного імперіалізму, спричинить таку докорінну перебудову цілого Сходу Європи і великої частини Азії, що це з конечности вплине не менш глибоко й на політичний вигляд всієї решти світу». Тому і не плакав жодних ілюзій щодо легкості і безкровності розпочатого ним змагу, бо розумів, що тільки конструктивна жертвна дія здатна вдихнути нове життя в підупалі національні сили, бо як «у вогні перетоплюється залізо у сталь, так у боротьбі перетворюється народ у націю».

На закордонні і підпільно в Галичині діяли й інші націоналістичні організації, такі як Група Української Національної Молоді, Легія Українських Націоналістів. Усвідомлюючи малу ефективність від окремишньої діяльності кожної із структур, організаційний хист Коновальця привів до порозуміння і тісної взаємодії поміж ними і, як мовив український націоналіст – не зважаючи на тодішню дезорієнтованість українського громадянства, розподіл на різноідеологічні табори – все ж вдалося йому втілити так необхідну координацію, а згодом, після Віденського Конгресу у січні-лютому 1929 року, злучити в єдину монолітну структуру ОУН.

Утворена полковником Коновальцем організація повела широкомасштабну роботу в багатьох ділянках, вона стала найпотужнішою революційною силою. Її численні клітини розгортали діяльність не лише в західноукраїнських землях, але за кордоном. Очільник ОУН робить дипломатичні візити до США і Канади з метою представлення українського питання на міжнародному рівні, потужно розбудовує пресо-інформаційну царину, друкується чимало інформації іноземними мовами задля привернення уваги до національної справи у всесвітніх масштабах.

Окрім того, Провідник робив успішні кроки і для створення руху опору в тодішній під радянській Україні, творячи там осередки односторонців. З огляду на безпеку людей царину цієї роботи він повністю засекретив, однак московська агентура здогадувалась про українську націоналістичну діяльність і на території окупованої ними України. Радянські владоможці, як зазначав Д. Андрієвський – «боялася українського націоналізму та її провідника Євгена Коно-

вальця. Вони хотіла зламати, знищити ОУН і націоналістичний рух взагалі, не лише на випадок, але і тому, що в ньому бачили основну небезпеку для московсько-советського панування в Україні». Також пам'ятаючи, як ще на зорі витворювання комуністичної держави Коновалець разом із своїми січовиками у Києві добряче залив їм сала за шкуру – з подвійною силою нищпорки системи взялися висліджувати всеможливі зв'язки із націоналістичним підпіллям. Справу ліквідації Провідника ОУН, яку курував особисто Сталін, доручили агенту НКВС Павлу Судоплатову, який зумів увійти в довіру до кількох членів Проводу ОУН і його Голови зокрема, вислідом чого став горезвісний атентат 23 травня 1938 року в Нідерландському Роттердамі.

Як підсумок наголосимо, що визначному провіднику української нації вдалося виробити якісно новий тип українця-борця, він вперше зрозумів державотворчу сутність ідеології українського націоналізму. Як ніхто успішно зумів розв'язати проблему поєднання націоналістичних сил того часу, не створював іменних лідерських організацій та свідомо не концентрував влади в очолюваних ним структурах, а радо ділився нею задля успіху спільної справи. Він шукав підтримки на всіх континентах, але не торгував національною ідеєю, направляв очолювані ним організації у русло не безперспективного «проти», а креативного «за», повсякчас культивуючи наступальну позицію в державотворчих процесах. Він створив ОУН як орденську організацію, де немає місця вузькопартійному угодовському шулерству.

Найбільшим пошанування Є.Коновальця може бути тільки конструктивна і креативна дія в контексті державотворчих процесів. Відрадно, що останнім часом спостерігається порозуміння між націоналістичними громадсько-політичними організаціями. Консолідаційні дії обумовлені необхідністю створення потужного націоналістичного об'єднання, здатного реально впливати на сучасну суспільно-політичну ситуацію в плані відстоювання інтересів України, оскільки інші праві і ліві ліберальні партії-проекти не сягають рівня практичного вирішення наболілих національних проблем.

Так, впродовж останніх місяців відбулося ряд координаційних нарад націоналістичних організацій Західної України з перспективою розширення руху і на інші українські терени включно з проведенням координаційного форуму у столиці.

ДУХ І ЧИН АНДРІЯ МЕЛЬНИКА В СВІТЛІ ЕПІСТОЛЯРНОЇ СПАДЩИНИ

Величне йменю Андрія Мельника – поручника легіону Українських Січових Стрільців, начальника штабу Дієвої Армії УНР, одного із засновників УВО, Голови Проводу українських націоналістів – належить до звитязних сторінок української історії першої половини ХХ століття. Він пройшов потужний гарт державного будівництва періоду Української революції 1917-1921 років, періоду становлення та утвердження Організації Українських Націоналістів, грізнобуремних перипетій Другої світової та опіслявоєнного змагу за утвердження державотворчих ідеалів. І підтвердженням тому є великий обсяг документальних матеріалів у Київському Архіві ОУН.

Ця архівна установа знаходиться в Києві у фондах бібліотеки ім.Олега Ольжича і наповнена унікальними документами про національно-визвольний рух українських націоналістів ще до горезвісного розколу 1940 року, а також матеріалами Організації з-під крила Провідника А.Мельника після роз'єднання. Зосібна, це листування та інші особисті документи очільників ОУН та найрізноманітніших українських політичних організацій – Євгена Коновальця, Андрія Мельника, Дмитра Андрієвського, Степана Бандери, Юліяна Васисяна, Олега Кандиби-Ольжича, Богдана Кентржинського, Михайла Колодзінського, Андрія та Миколи Лівичьких, Володимира Мартинця, Миколи Плав'юка, Михайла Селешка, Омеляна Сеника, Ярослава Стецька, Миколи Сціборського, Сидора Чучмана, Олега Штуля-Ждановича та ін. В архіві також зберігаються автографи відомих українських літераторів – Євгена Маланюка, Леоніда Мосендза і Уласа Самчука.

Фонд Провідника, який, до речі, є найчисельнішим в Архіві, нараховує кілька тисяч одиниць, перевезений в середині 90-х в Україну з Канади завдяки старанням тодішнього Голови ОУН Миколи Плав'юка. За обсягом в ньому домінують інформаційні повідомлення післявоєнного періоду, тому що під час воєнних веремій загуби-

лась значна частина архіву. З часової диспозиції документи фонду відносяться до періоду 1919-1964 рр, а найдавнішим зразком фонду є лист Є. Коновальця до А. Мельника, який датується 31 грудня 1919 року, де Євген Коновалець пише Андрієві Мельнику наступне: «В першу чергу почуваю своїм обов'язком від свого імені і тої рештки Стрілецтва, яка зібралася в Луцьку, висказати Вам, пане Отамане, нашу глибоку радість з приводу поліпшення Вашого здоров'я. Віримо і ждемо цієї хвилини, коли Ви зможете назад повернути в стрілецьку сім'ю і спільно з нами зносити те все, що посилає нам недобра судьба»¹.

Андрій Мельник в часи національно-визвольних змагань періоду Першої світової війни зарекомендувався мужнім і безстрашним вояком, про героїзм сотника, зосібна в боях на Маківці і Лисоні, серед стрілецтва ходили легенди як про «завороженого характерника». Недарма ж бо його представляли до трьох бойових австрійських нагород «за хоробрість», а ерцгерцог Карл (майбутній імператор Австро-Угорщини), інспектуючи одну із ділянок фронту, нагородив мужнього українця іменною шаблею.

На підтвердження сказаного пропонуємо увазі цікавий документ – фрагмент листування Андрія Мельника з видатним діячем Організації Державного Відродження України, українським поетом Євгеном Маланюком. Вони познайомилися навесні 1919 р., коли Маланюк служив ад'ютантом помічника начальника Штабу Дієвої Армії УНР Василя Тютюнника, а Мельник на той час був начальником Штабу Дієвої Армії. Євген Маланюк залишив оригінальні спомини про ці епохальні дні української борні за незалежність, в яких відобразив враження, що склалося у нього про Андрія Мельника як людини: «Строго кажучи, Андрій Мельник як постать і характер являє особисто для мене і досі велику таємницю. Знаю з досвіду, що чудесні появи людей, появи раціонально нічим ніби неумотивовані, наприклад, т.зв. самородки, появи якби протиприродні, – все ж були фактами безсумнівними. Це має місце переважно в області волі і здібностей, таланту й обдарування – «природного розуму не може замінити жодна школа».

Але у випадку Андрія Мельника якимось донині не можу зрозуміти й погодитись, що цей чоловік, який мав обличчя і постать справжнього родового аристократа, був, у дійсності, сином галицького селянина. Добре знаю аристократичність нашого селянства, але й не менш добре знаю всі від'ємні сторони нашого національного характеру... Не можу сказати, що Андрій Мельник був ідеал воїна, мужа, лідера, вождя, напевно вдача його мала свої вади чи й браки. Але є властивості вдачі, яких не може дати ані школа, ані характер, ані самодисципліна, лише – подобається нам чи ні – походження, дідичність, «раса». Він був справжній *геній такту*, куди входили такі складники, як природна вихованість – в його випадкові вона просто вражала! – природна вроджена інтелігенція і якийсь цілком природно згармонізований з ними естетизм. Вони в нім були безпомилкові, а цього не можуть дати ні Ітон, ні Оксфорд – вживаючи цих назв символічно – в такій природній формі. Їх дають лише родина й раса. Або, може, тут джерел їх треба шукати в сфері надприродній? В області віри? Бо Андрій Мельник, як знаю, був людиною і релігійною, і церковною»².

Лєвова частка документів фонду – це листування Мельника з провідними діячами оунівського руху. Від заснування ОУН 1929 року склалася така ситуація, що більшість членів Проводу жила в еміграції у різних країнах і збиратися на наради мала обмежену можливість. Отож чимало вагомих питань вирішувалося через листування. Цим способом Провідник ОУН підтримував зв'язок так само і з членством українських націоналістів в інших країнах. Так, Андрію Мельнику писали представник ОУН у Бразилії Степан Кобилянський, провідники ОУН у Франції Олекса Бойків і Олег Штуль, представник ОУН у Скандинавії Богдан Кентржинський та інші

Окрім листування, в Архіві так само зберігаються документи, що дотичні до діяльності А.Мельника на чолі ОУН. Це робочі записи протоколів засідань ПУН, матеріали до Великих Зборів ОУН, різноманітні листівки і звернення до оунівців, проекти матеріалів про налагодження спільних дій з іншими українськими громадсько-політичними організаціями. Окремо зацікавлюють документи авто-

біографічного характеру, зокрема, декілька рукописних зразків автобіографії Мельника, рукописні спогади про зустрічі з Євгеном Коновальцем та про ув'язнення його в концтаборі.

Найбільшим за кількістю з усього масиву документів є листування Андрія Мельника з Олегом Штулем-Ждановичем, який став на чолі ОУН після смерті полковника Мельника. Матеріали містять приблизно 1,5 тисячі листів і охоплюють період з вересня 1945 року до червня 1964 року.

3-посеред кореспондентів А. Мельника, листування з якими зберігається в цьому фонді, були такі особи: Д. Андрієвський, М. Антонович, Ю. Артюшенко, П. Атаманюк, С. Бандера, І. Бас, Л. Бачинський, А. Білинський, Г. Богосевич, О. Бойдуник, О. Бойків, Ю. Бойко, В. Бондаренко, М. Борис, М. Брик, Є. Бродацький, І. Бучко, Є. Василюшин, О. Ващенко, Б. Винар, З. Винницький,

І. Вислоцький, С. Витвицький, С. Віндик, В. Войтанівський, С. Володимирецький, Я. Гайвас, А. Герберт, Я. Гинилевич, Н. Гірняк, Б. Гомзин, З. О. Грицай, Л. Гузар, В. Гульгай, Р. Данилевич, Р. Дашкевич, Л. Демчук, В. Дідович, П. Дніпро, А. Домарацький, М. Дорожинський, П. Дорожинський, А. Жуковський, М. Забелло, Б. Зелений, О. Зибачинський, О. Зінкевич, В. Квасницький, Д. Квітковський, М. Квітковська, Б. Кентржинський, М. Клич, З. Книш, Б. Кобилянський, С. Кобилянський, Б. Коваль, Ю. Коваль, П. Когут, Є. Коновалець, О. Коновалець, Ф. Кордуба, В. і Ф. Коссар, А. Костюк, В. Коханівський, Б. Кравців, Г. Крук, С. Кульчицький, Р. Купчинський, М. Курах, М. і Б. Куричі, С. Куропась, В. Кушнір, О. Кушпета, І. Лазаренко, В. Лазовінський, Т. Лапичак, О. Лашенко, Б. Левицький, В. Левицький, С. Ленкавський, А. Лівичський, М. Лівичський, М. Лозинський, О. Лотоцька, Б. Лучаківський, Б. Макаренко, О. Максимів, Я. Маковецький, Є. Маланюк, П. Мартін, В. Маруняк, Є. Мاستикаш, Є. Мацях, А. Мельник, В. Михайлів, М. Михалевич, В. Михальчук, М. Мірчук, В. Моклович, В. Мулик, Я. Мусіянович, М. Мушинський, О. Навроцький, О. Наріжний, І. Небола, М. Небелюк, О. Неприцький-Грановський, Ф. Нечипорук, О. Нижанківський, Р. Олесницький, Є. Онацький, Є. Орелецький, Ордович,

Ю. Отмарштайн, І. Павликовська, Є. Павлишев, М. Павличенко, М. Панасюк, М. Плав'юк, С. Плахтін, Ю. Пундик, Л. Ребет, Ю. Ревай, В. Різник, Н. Ріпак, А. Романюк, С. Росоха, А. Рубінець, М. Селешко, Д. Січ, Є. Скоцко, К. Соколик, Я. Стецько, А. Стратієнко, С. Сулятицький, Б. Суховерський, М. Суховерський, О. Суховерський, М. Троцький, Д. Троян, С. Тупісь, М. Цеглинський, І. Чарнецький, І. Чмола, В. Федорончук, П. Шандрук, М. Шарик, П. Шатун, В. Шаян, В. Шемердяк, А. Шептицький, А. Шкуро, О. Штуль, Ф. Шумейко, Я. Шумелда, В. Янів, П. Юзик.

Тематика листування Андрія Мельника в основному пов'язана з багатьма аспектами діяльності ОУН, випрацюванням її політики стосовно інших українських політичних сил в еміграції, допомогою об'єднання і консолідації української еміграції і її виступу на міжнародній арені як єдиної потужної сили у боротьбі за визволення України. З окремих листів можна також почерпнути й окремі подробиці приватного характеру про життя і діяльність А. Мельника. Перш за все це стосується листування А. Мельника з Є. Коновальцем, з яким вони були приятелями ще з часів української революції, а згодом і поріднилися, одружившись на сестрах Ользі і Софії Федак. Помимо передноворічного послання Є. Коновальця до А. Мельника від 1919 року, в архіві подибуємо цікавий лист за 30 січня 1922 р., де Євген Коновалець запрошує Андрія Мельника на своє весілля: «Ще одне прохання до Вас, Андрію! Нав'язуючи до нашої балачки перед моїм відїздом з Відня прошу Вас, Андрію, бути свідком завершення цього, в що теж Ви, Андрію, вклали немало своєї душі. Вінчання моє з Мруком відбудеться 16, а найдалше 18 цього місяця. Прошу ласкаво о якнайскоршу відповідь, чи зможете приїхати»³.

Чимало цікавої інформації міститься також у листуванні Андрія Мельника із Зиновієм Книшем. Будучи причетним до націоналістичного руху ще з 1920-х років і довголітнім членом ПУН, Зиновій Книш багато зробив задля збереження історії тих подій. Він підготував і опублікував більше 60 науково-дослідних праць, книжок, спогадів та збірників документів, брошур, присвячених історії УВО і ОУН. Аналізуючи титанічну працю Зиновія Книша, Марко Анто-

нович, зокрема, зазначав: «Д-р Книш виконував понад тридцять літ працю, яку навіть в наших невідрадних умовах українського друкованого слова поза межами України виконує принаймні п'ятеро осіб. Сам він писав праці, сам передавав до друку і піклувався друкуванням, сам проводив коректуру, сам займався адміністративною працею і фінансуванням своїх видань. Покажіть мені ще одну людину в цілому українському суспільстві, яка могла б похвалитися таким досягненням, такою виконаною працею, адже ж книжки його видавництва можуть заповнити велику полицю кожної бібліотеки і стати її прикрасою»⁴.

Під час написання робіт З. Книш листувався з А. Мельником і радився з ним стосовно різних питань висвітлення історії українського національно-визвольного руху. Зокібна, це стосувалося історії Української військової організації, адже А. Мельник був одним із засновників УВО. Книш надсилав Мельнику для ознайомлення тексти власних праць і просив з'ясувати деякі питання з історії УВО і ОУН. Про це ми також дізнаємося з їхнього листування. Так, у листі до А. Мельника від 6 серпня 1955 р. З.Книш питає Голову ПУН про II Великий Збір Українських Націоналістів (ВЗУН): «Я весь час був переконаний, що II ВЗУН відбувся в Празі. Тимчасом, читаючи книгу американця Армстронга про український націоналізм, бачу, подає він там Рим, як місце Збору. Дуже прошу Вас подати мені, де властиво відбувся Збір, чи в Празі, чи в Римі, бо тут не маю кого запитати. Якщо пам'ятаєте, чи можете мені подати місце (заля, школа, готель і тому подібне), де він відбувся?»⁵.

Провідник ОУН Андрій Мельник відповів йому в листі від 28 серпня 1955 року: «Гаразд, що закінчили Ви Вашу працю про ОУН. Присилайте її до мене і я постараюся її перечитати, хоч страшно мені задалегідь братися до перечитання одної тисячі сторінок. Але якось справлюся з цим завданням і по перечитанні перешлю Ждановичеві. II ВЗУН відбувся напередодні другої світової війни в серпні 1939 року в Римі, на Корзо д'Італія, в салі пансіону професора Євгена Онацького. Як бачу, читаєте книгу Армстронга. Треба сподіватися, що на сторінках Українського Слова поділитесь з нами Вашими

заввагами відносно цієї праці, як це зробив недавно Зореслав. Чи не піднялись би Ви в оглядний спосіб справити деякі місця цієї книги – на диво – доволі об’єктивної, як мене інформовано»⁶.

Як відповідь на пропозицію А. Мельника підготувати публікацію рецензії на монографію Дж. Армстронга, З.Книш в листі до нього від 4 вересня 1955 року писав наступне: «Книгу Армстронга я перечитав. Рецензії на неї не писав, бо раз, що вже була одна Зореслава, а по-друге, Жданович замовив собі статтю про цю книгу в Гайваса і Гайвас обіцяв її написати»⁷.

Із листа А. Мельника до З.Книша від 12 серпня 1963 року дізнаємося про підготовку ще однієї книги Книша: «Перед виїздом моїм на ферії вислав я Вам 15 липня цього року порученим листом надіслані мені Вами: «Підгрунтя УВО» і «Початки УВО в Галичині». Вернувши з відпустки додому застав я чергову поручену посылку з Вашим еляборатом «Атентат Степана Федака у Львові» із залученим Вашим листом з 4 липня; посылка ця прийшла сюди 24 липня в часі моєї неприявності... Вчора перечитав Ваш еляборат і до нього не маю суттєвих завваг, поза малим доповненням на останній сторінці. Обі надіслані мені праці звертаю і висилаю летунською поштою, щоби Ви їх отримали своєчасно і могли заготовити до друку перед виїздом на ферії в дні 7 вересня цього року»⁸.

В цьому ж листі на прохання Книша Андрій Мельник також описує свою діяльність на початку 1920-х років: «Інформацію, що її бажаєте в закінченні Вашого листа з 4 цього місяця звести можна би до одного речення, але можна би розгорнути й на кількадесять сторінок окремого еляборату. Тому що інформація ця пов’язана з моєю особою, спинюся не на однім а коротко на кількох рядках, щоби хоч частинно піти назустріч Вашому бажанню: У висліді останнього засідання Стрілецької Ради в Празі літом 1921 р. вернув із закордону полковник С.Коновалець на рідні землі, а щойно рік пізніше вернув я по полагоді фінансових справ, що мали відношення до початкової фази дії УВО. Цю фазу УВО фінансувала акція Оборони України в ЗДА на чолі з доктором Цеглинським і Мирославом Січинським, які двома наворотами приїжджали до Європи весною 1921 р. і літом

1924 р., коли відвідували мене у Львові в тюрмі при вулиці Баторія перед процесом бесарабівців. З польською тюрмою познайомився я вже два тижні по моєму приїзді до Львова, цим першим разом не надовго; по шости тижнях мого побуту на Бригідках я позбувся опіки лютого Кайдана і в перших днях жовтня вернув до моїх обов'язків в УВО, де виручував я в поодиноких справах Начального Команданта полковника Є.Коновальця. Моя безпосередня співпраця з Полковником не тривала довго, бо під кінець 1922 р. на нашій настоювання Полковник травлений безнастанно днями і ночами польськими гончими рішився на перенесення Начальної Команди УВО за кордон і зеленою границею сам туди щасливо передістався. Перед своїм виїздом за кордон Полковник покликав до життя Крайову Команду УВО, підчиняючи її Начальній Команді УВО, назначаючи при цьому Крайовим Командантом УВО Андрія Мельника і зберігаючи пост Начального Команданта УВО за собою.

На пості Крайового Команданта УВО оставав я до весни 1924 року, себто до арештовання мене і включення до процесу басарабівців. За цей час відбув я двічі зустріч з Полковником, одну в Оліві біля Данцігу, другу в Еберсвальде коло Берліна. Аджутантом моїм і жертвеним співробітником моїм з тих часів був сотник Дмитро Герчанівський; віддано співпрацювали Целевич і Бакович. Наслідником моїм на пості Крайового Команданта УВО став інженер Ярослав Индишевський, який прибув доволі скоро з Праги й під кінець 1924 року відвідував мене в тюрмі при вулиці Баторія. Хто був наслідником інженера Я.Индишевського не знаю, бо відбував я тоді п'ятилітній засуд і вийшов з тюрми під кінець 1928 року. Щойно згодом по виході з тюрми вернув я до завдань в УВО в зв'язку із створенням Сенату. Ось стільки про інформацію згідно з Вашим бажанням⁹.

У листуванні Андрія Мельника із Зиновієм Книшем також обговорювалися питання, пов'язані з організаційним архівом. Після закінчення Другої світової війни Голова ПУН намагався зібрати всі вцілілі рештки організаційного архіву. В листі до Зиновія Книша від 18 травня 1947 р. він писав: «Питання наших архівів незвичайно важне, але воно нелегке до розв'язання в теперішню пору. Було би

вдячним нашим завданням всі наші архіви до 1938 р[оку] і по 1938 рік, що на щастя вціліли від заглади, сконцентрувати в одному пункті в Європі і щойно згодом умістити у відповідно безпечнім місці по цей чи той бік океану. Я зрадів вісткою, що заходами УНО організуються в Канаді бібліотека-музей. Очевидно, що це було би найкращим приміщенням для наших архівів, які поки що приміщені в п'яти пунктах. Один з архівів під окупацією большевицькою в середній Європі недоступний як довго остається там військова большевицька обсада. Перевіз котрого-небудь з наших архівів найкраще довершити 100%-певною особою зі союзних армій, найкраще канадійською. Не заявлявся би я за пересилкою поштовими пакетами частини наших архівів до ЗДА на приватну адресу хоч би найпевнішої нашої людини. Тому найкраще хай Вірний зберігає цю частину до якогось часу в місці, де примістив її його попередник. По зорганізуванні музею УНО при нагоді переїзду певної людини з терену Вірного за океан, можна буде довірити перевіз цієї частини наших архівів туди. А відносно інших частин треба поки що виждати»¹⁰.

Наприкінці 50-х років Андрій Мельник їздив до Канади, де брав участь у святкових заходах з нагоди 25-ліття створення Українського Національного Об'єднання (УНО) Канади. Напередодні цього візиту Зиновій Книш, який протягом деякого часу був редактором журналу «Самостійна Україна», просив Голову ПУН про інтерв'ю для журналу. В листі до А.Мельника від 8 червня 1957 р. він писав: «Я вже просив друга Селешка порозумітися з Вами і зарезервувати в Вас для мене, якщо можливе, хвильку часу. Приїду до Торонто в середу дня 12 цього місяця ввечері ооколо 6 години і міг би, в разі потреби, ще того самого дня інтерв'ю списати.

Тепер подаю коротенько про що йдеться, щоб Ви могли ще перед тим подумати собі, що саме і як хотіли б Ви в тому інтерв'ю сказати і не були здані на конечність формулювати свої думки в останній хвилині. Основні розмови напевно будете вести з відповідальними людьми вже по приїзді до ЗДА і тоді на місці буде це разом з Вами обговорюватися, що з того треба дати до нашої преси, а що повинно залишитися не публіковане широко. А тепер годилося б нам і було

конче потрібно помістити в «Самостійній Україні», органі ОДВУ й саодиному суспільно-політичному місячнику націоналістичного руху (бо Розбудова Держави була кварталником і є двомісячником) декілька слів у зв'язку з Вашим приїздом до ЗДА»¹¹.

Українська державницька національна ідея, як бачимо із численної кореспонденції, долаючи численні перепони і спротиви ворогів, крок за кроком втілюється в життя. І повсякчас пам'ятатимемо, що чимала заслуга у цьому є видатного військового, політичного і націоналістичного діяча Андрія Мельника.

Література та джерела

1. Архів ОУН у Києві. – Ф. – 1. Оп. 3 (документи Євгена Коновальця). – Лист Євгена Коновальця до Андрія Мельника від 31 грудня 1919 р. – С.1.
2. Маланюк Є. Андрій Мельник (уринок зо спогадів) // Непогасний огонь віри. Збірник на пошану полковника Андрія Мельника Голови Проводу Українських Націоналістів. – Париж: Націоналістичне Видавництво в Європі, 1974. – С. 69–76.
3. Архів ОУН у Києві. – Ф.1. – Оп.3. – Лист Євгена Коновальця до Андрія Мельника від 30 січня 1922 р. –С.1.
4. Антонович М. У 90-ліття д-ра Зиновія Книша // У 90-ліття Зиновія Книша / Наукова рада при СКУ. – Вінніпер, 1996. – С.90.
5. Архів ОУН у Києві. – Фонд Андрія Мельника. – Лист Зиновія Книша до Андрія Мельника від 6 серпня 1955 р. – С.1.
6. Там само. – Лист Андрія Мельника до Зиновія Книша від 28 серпня 1955 р. –С.1.
7. Там само. – Лист Зиновія Книша до Андрія Мельника від 4 вересня 1955 р. – С.1.
8. Там само. – Лист Андрія Мельника до Зиновія Книша від 12 серпня 1963 р. – С.1.
9. Там само. – С.1-2.
10. Там само. – Лист Андрія Мельника до Зиновія Книша від 18 травня 1947 р. – С.1-2.
11. Там само. – Лист Зиновія Книша до Андрія Мельника від 8 червня 1957 р. – С.1-2.

ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНА ПАЛІТРА ПУБЛІЦИСТИКИ СТЕПАНА БАНДЕРИ

Мабуть, немає такої проблеми в житті нації, якої Степан Бандера не заторкнув би у своїй багатій журналістсько – публіцистичній інтелектуальній творчості. Але знаковим постає те, що в парадигмі цінностей і вартісних завдань він відокремив усе малозначне, зосібна, організаційні конфлікти, полишив на маргінесі своїх проблемно-тематичних зацікавлень українські внутрішньо-політичні непорозуміння, аналізуючи всесторонню вагомість спільних дій поневолених комунізмом націй, об'єднаних у тодішньому Антибільшовицькому Блоці Народу (АБН).

Усвідомлення Бандерою українського національно-визвольного руху – це не просто механічний процес декларування тих чи інших революційних проєктів чи реакція на більшовицький терор і переслідування, але тут ми спостерігаємо за глибокофаховим феноменом, зверненням до суспільно-правових, ідеологічних, світоглядних, культурних, релігійних підвалин української нації.

Так у своїй першій статті «Значення широких мас та їх охоплення», що вийшла у січні 1946р. у празькому виданні «Визвольна політика», автор вказує на значення та важливість участі широких кіл громадянства у внутрішньополітичних справах, скерованих на допомогу для революційно-визвольної боротьби, і дає ряд практичних вказівок для проведення цієї акції.

Цього ж року, але вже у Лондонському місячнику «Визвольна політика», Бандера друкує свою засадничу працю – «До проблеми політичної консолідації». Автор статті закликає до політичного об'єднання всіх українських творчих сил на чужині, додаючи в них поважний фактор допомоги для воюючої Батьківщини. Об'єднати ті всі сили, сконсолідувати їх в одну цілість, без затрати їхньої окремішньої специфіки – це було, за словами Бандери, найважливіше завдання. Ця проблема займала його від 1945 року. Тому до питання політичної консолідації він повертався у своїх статтях протягом років.

Стаття під назвою «До засад нашої визвольної політики, підписана псевдонімом С.А.Сірий, є немов би продовженням попередньої з метою в'яснити українській спільноті на чужині за що, в ім'я чого і якими засобами вона повинна, сконсолідувавшись, політично боротися. Автор з'ясовує суть, зміст і процес української національно-визвольної революції, нереальність еволюційних концепцій, природу більшовицького режиму і системи, три фази революції (1,2 – боротьби, 3 – державного будівництва), її визвольну концепцію і стратегію. Поширення і поглиблення цих тем знаходимо і в інших статтях.

Посилення революційно-визвольних дій збройного підпілля в Україні у зв'язку з сильнішим натиском ворога, вимагало від українців на еміграції теж більше праці й зусиль в користь визвольної боротьби. В цьому плані стаття Бандери «Плановість революційної боротьби в краю» (Мюнхен, 1948р.) розглядає революційну стратегію і тактику українських борців на підпіллі та широко з'ясовує такі моменти, як: стан українського народу на « підсоветських » теренах і на Закарпатті, завдання української національно-визвольної революції, контрзаходи ворога в боротьбі проти ОУН-УПА, рейди бойових відділів й провал договору між СРСР, Польщею й Чехо-Словацькою, складеного для знищення УПА.

Окремою брошурою появилось 1948р. «Слово до українських націоналістів-революціонерів за кордоном». Тут Бандера з'ясовує, що таке ОУН і її програма, які можуть бути союзи держав, народів, концепцію власних сил, вказує на ієрархію завдань, дає практичні поради здійснювання визвольної лінії у внутрішній політиці та підкреслює основні завдання української еміграції – капіталізувати боротьбу українського народу в контексті зовнішньої політики. Відносно немало місця присвячено теж справам Української Національної Ради, доцільності співдії з іншими політичними середовищами.

Статті «Війна в Кореї і національно-визвольна політика» та «Третя світова війна і визвольна боротьба» звернені до ескалації подій в Кореї початку 50-их років, коли світ був поставлений перед проблемою наступної всепланетарної бойни. В цій ситуації виникли

і нові можливості для української справи, тож треба було наперед визначити точні позиції і завдання української самостійницької позиції. З'ясувавши західну концепцію політичної війни з більшовизмом, автор перестерігає українську спільноту перед самообманом і сподіванками, що війна із Союзом автоматично зробить з держав Заходу союзників України, яка бореться проти цього імперіалізму. Єдину можливість для визволення дає національна революція.

У 1953 р. появляється праця С.Бандери «До питання основних кадрів національно-визвольної революції», спричинена твердженням деяких українських політиків на чужині, зокрема Івана Багряного, що, мовляв, в Україні немає національно свідомих молодих кадрів, які могли б вести визвольну боротьбу за самостійність, вносили песимізм серед української спільноти. Стверджуючи, ніби нестачу національно свідомих кадрів, речники цієї тези одночасно підсували думку, що треба користуватися кадрами радянського комсомолу й вести боротьбу з їхньою допомогою, але не під націоналістичними гаслами, а використовувати помилки комуністичного режиму. Відкидаючи ці твердження, Степан Бандера у цій статті доказує їхню помилковість.

Стаття «Висновки з новіших подій і процесів для української визвольної боротьби» (Лондон, 1917р.) дає багатий матеріал зробити відповідні висновки з користю для національно-визвольного руху. З тих висновків найважливішими були: навіть у підрадянській дійсності революція є можлива; якщо визвольна боротьба якогось поневоленого Москвою народу проходить відокремлено, вона може бути придушена. Пасивність Заходу до подій в СРСР виразно доводить, що обмежування визвольної політики лише засобами інформування чужого світу й здобування у нього симпатій для визвольної боротьби – може бути фатальним. Найголовнішою є політика власних сил.

Допис у Мюнхенському часописі «Шлях перемоги» за 1958р. «За завершену політичну структуру» - це праця Степана Бандери про проблему політичного об'єднання всіх творчих українських сил на чужині для всебічної допомоги воюючій Україні. Він був переко-

наний, що «Виборний національно- визвольний центр» можна створити і зробити з нього керівний осередок тієї політичної акції поза межами України, в якій могли б брати участь усі самостійницькі, революційні і ререволюційні сили, і яку підтримав би український загал.

Стаття «З невичерпного джерела», написана з нагоди Різдва 1957 р., означає, що джерелом, з якого С.Бандера черпав силу для себе, для своєї праці й поборювання всіх труднощів, була глибока його віра в Бога, Божу правду й справедливість. Ця віра була для нього духовною потребою, тому Провідник з такою великою переконливістю радив іншим шукати в джерелі віри тієї сили, яка перемагає навіть смерть.

Інтелектуально-публіцистична спадщина Степана Бандери своїм змістом, як переконуємось, небуденна . Очевидно, що Степан Бандера героїзмом свого життя, власними справами революціонера-націоналіста, лідера визвольної боротьби , своїми ідеями, думками й вченнями, теорією і практикою національно-визвольної революції потужно вплинув на кінцевий успіх нашої національно-визвольної звитяги.

ЗРОДИЛИСЬ МИ ВЕЛИКОЇ ГОДИНИ...»

(націстворчий чин Степана Сулятицького)

Першого березня цього року минуло третє десятиліття від часу відходу у засвіти славного сина українського народу, мужнього воївника за українську державність, одного з організаторів і провідників ОУН – Степана Сулятицького. Народився у багатодітній родині 24 серпня 1895 року в селі Середній Березів Коломийського повіту, його родичі належали до славного роду березівської шляхти Сулятицьких гербу «Сас», що засвідчують нобілітаційні документи, датовані 25 травня 1846 року. Батько Петро був заможним газдою і непересічним знавцем прогресивних технологій господарювання, тож односельці довірили йому тривале, аж тринадцятилітнє вїтування. Тоді у селі почали будувати читальню «Просвіта», саме у цій господі зупинявся полковник УСС, австрійський архикнязь Вільгельм Габсбург, знаний під ім'ям Василь Вишиваний (1895- 1951), під час військового переходу через Карпати.

Степан навчався у славній своїми педагогічними традиціями Коломийській гімназії, був на фронті Першої світової. Усвідомлюючи потребу військової організації української нації, у 1918 році разом із побратимами 24-го піхотного полку повертається у рідні краї, очолює скорострільну сотню Гуцульського куреня, створеного Грицем Голинським. У кінці листопада 1918 року курінь у складі 400 стрільців відбув на фронт, був самостійним військовим підрозділом і діяв на правах полку 11-ї бригади УСС, а на початку 1919 року – увійшов у новостворену УГА. За героїзм і мужність у баталіях під Львовом Курінь був нагороджений військовим міністром ЗУНР Дмитром Вітовським найвищою відзнакою і піднесений «до гідности лицарів».

Улітку 1919 року курінь перейшов за Збруч і на безкраїх подільських просторах зводив бої як з московсько-денікінською білопогонною потугою, так і з більшовицькою напівкримінальною червоною воєнщиною, зокрема із головоріза-пан Сулятицький писав: «По розбиттю і відступі вапнярської большевицької групи Гуцульський курінь пішов на схід до містечка Ободівки... На другий день на-

ступали на місто Бершадь. За здобуття підступів до Бершаді курінь звів самостійно кількадедний бій не лише з піхотними большевицькими частинами, але й з кіннотою Котовського, який силою 500-600 шабель кілька разів наступав на наші позиції...»

Після визвольних змагань Сулятицький був інтернований поляками, згодом переїжджає до Чехо-Словаччини, вчиться у Празькому Карловому університеті на природничому факультеті, здобуває високий вчений ступінь доктора наук, однак, на переконання Степана, «чиста наука в умовах бездержав'я твоєї нації – завелика розкіш», тож зразу стає членом УВО та Групи Націоналістичної Молоді, а з 1929 року – членом і одним із засновників ОУН.

У 1938 році провід ОУН направляє Степана Сулятицького, як одного із найдосвідченіших вояків, для організації молоді української держави, на Закарпаття, де у березні 1939 року колишній сотник УГА керував обороною м. Хуст...

Після падіння Карпатської України очолював військову референтуру ПУНу, брав безпосередню і кваліфіковану участь у створенні УЦК та Українського Допомогового комітету у Кракові, був викладачем старшинської школи ОУН, постав як харизматична постать українського націоналістичного руху у Західній Європі. Саме авторитет Степана врятував від концтабірного пекла його швагра Миколу Сулятицького (чоловіка його сестри Анни), який потрапив у полон на польсько-німецькій війні. Микола у 1944 році пішов в УПА, був призначений до господарської служби восени 1945 року під час облоги з гідною подиву спритністю перед носом у карателів знищив господарську документацію, убезпечивши сотні сімей березунів від передчасного вислання за допомогу УПА...

З початком німецько-більшовицької бойні Степан Сулятицький на чолі похідних груп прибув до Києва, разом із Олегом Ольжичем формував адміністрацію міста, пропонував професора Величківського на посаду голови Української Національної Ради. Після війни був провідником ОУН у Західній Німеччині.

Славна своїми патріотичними чинами родина провідника. Його рідний брат Михайло, член УВО, у 1923 році був запроторений ре-

пресивною польською адміністрацією у сумнозвісні «Бригідки». На суді, де його адвокатом був колишній комендант Куреня УСС Степан Шухевич, Михайло навідріз відмовився спілкуватися польською мовою. А наприкінці 1950 року за співпрацю з УПА отримав 25-літній термін. Потім зазначав, що присуду не підписав, на суді і в таборах розмовляв тільки українською мовою.

Небіж Степана Мирослав Сулятицький «Кривоніс» після старшинської школи, знаючи німецьку мову, працював на Львівщині із своїм земляком-бере-зівцем, керівником партизанської контррозвідки Миколою Арсеничем. Саме їхніми зусиллями був викритий і ліквідований більшовицький розвідник-провокатор Микола Кузнецов. Згодом Мирослав очолив крайовий провід СБ Буковини. Поліг 1948 року.

Близьким родичем Степана по материнській лінії був греко-католицький священник о. Василь Малкович (1898-1971), колишній старшина УПА, у 1944 році емігрував на захід, був консесторіальним радником і деканом у місті Інгельштадт (Німеччина) і відправляв заупокійну панахиду на похороні Степана Бандери у Мюнхені (1959).

Репресивна радянська машина будь-що намагалася дістати мужнього українського вояка, шантажувала родину. Приміром, його небожа, Олега Сулятицького –студента Івано-Франківського медичного університету, – погрожуючи виключенням, змушували писати листи до стрийка Степана в Мюнхен (самі, причому, адресували і відправляли) з метою розсварити близьких людей, але їхні намагання були марними.

...Тужливими журавлями линули із чужини думи старого вояка до рідного краю, поневоленого кровожерливими чужинцями, та все ж він свято вірив у торжество української ідеї, в одержавлення її національно-визвольних потуг. З цими мріями і відійшов у кращі світи 1 березня 1978 року в Мюнхені..

Односельці бережуть пам'ять про свого славного земляка. Десять років тому відбулося урочисте вшанування пам'яті Сулятицького, меморіальна плита на будинку, де він народився, гласить: «На

цьому місці народився Степан Сулятицький, син Петра (1897-1978), сотник УГА, доктор природничих наук, кількарічний керівник ОУН у Західній Німеччині».

Вічна слава героям!

ЖИВИМ КАТАМ НЕ ДАВСЯ...

9 березня 1953 року, 55 літ тому, грімким скорострільним розлунням прокотився Березівським тереном останній акорд десятилітнього героїчного спротиву окупантам. Смертю героїв в цей день впали місцеві повстанці – кущовий провідник ОУН Іван Негрич (Шандарюків) «Хитрий» разом з дружиною Розалією Малик (Негрич) та його побратим і заступник Петро Малкович (Медведів) «Стародуб».

Здавалось би, на перший погляд звичайна, рясно зрошена кров'ю борців героїчна сторінка народного спротиву, яких було несть числа у той буремний для нашого народу час. І вже ніби й оскім'я намулює наша історична пам'ять від всюдівсюдного розтрублювання «необхідності забиття во имя примиренія сторони...». Та день за днем клепсидра часу віддаляє нас від подій нашої героїчної минувшини, ревно про яку пам'ятати є нашим святим обов'язком.

...В той час уже понад 250 березівських повстанців лежали в сторозтерзаній рідній землиці, побіля двох сотень борців «іскуплялі свою віну» на каторжних роботах, понад 80 виселених родин ледь животіли на засніжених просторах Сибіру. Вже й 5 березня того року в кремлівському кублиці згиб «кривавий Торквемада» Сталін, а мужні герої продовжували свій герць із обезголовленим наїзником, якому свого часу добряче залили сала за шкуру. Саме боївка «Хитрого» 4.07.1947 року в Нижньому Березові знищила секретаря райкому партії Саренка, взяла в полон начальника паспортного стола Сергієнка та в минулому «стрибка», а в той час уже інспектора держстраху Сковронського. А ще раніше Іван Негрич здійснив атентат на секретаря райкому комсомолу Куманську, яку кількаразово попереджали і пропонували припинити надто активну прокомуністичну діяльність.

Через підлу зраду чекістам вдалося дізнатися, що дружина Івана Негрича знає, де переховується її чоловік. Неодноразово відвідувала його, а останнього Різдва навіть приводила своїх малолітніх синів і донечку в коляду під хату-бункер, де на горіщі розривалося від розпуки серце батька-повстанця, який не міг через обставини су-

ворої конспірації приголубити своїх щебетливих пагінчиків... А радості ж було у малечі, коли убога бабуся-господиня аж надто щедро обдарувала колядничків! Не знали ж бо, небожата, що це остання прислуга від татуся...

По-садистськи скатовану найжорстокішими методами з використанням електрошоку, комуністичним бузувірам вдалося, зрештою, зламати Розалію, яка майже нічого не тямлячи, підвела гебистів до хати-схрону. Підходячи до бункера, браві «освободітелі» гнали поперед себе цивільних людей, навіть дітей, прикриваючись ними, як живим щитом.

Вся в чорному, готова до смерті нещасна Розалія, востаннє звернулася до односельців: «Дорогі мої сусідки, не витримала я тяжких катувань, кості мої поламані, ніхто мене не лікував, а били все гірше і жорстокіше. Розкажіть людям, щоб були милосердними до моїх трьох дітей, що залишаються сиротами ще такі малі. Не забувайте за них. Прощайте, мої любі. А я хочу померти разом зі своїм чоловіком!»

Поруч стояв її чоловік з побратимом-повстанцем. Чого тільки варта оця монументальна картина глибокого трагізму ситуації та водночас стосоткратно спресованого героїзму і самопожертви української нації. «Слухай, Параско-кумо, і ти, дівчинко! – мовив востаннє «Хитрий». Я боровся за Україну, за її народ. Багато перестраждав та натерпівся всякого горя, але живим в руки не дамся нашим катам-большевикам!» Грімко крикнув «Слава Україні», пролунали слова гімну «Ще не вмерла Україна», які вмить потонули у мірадозвукому гуці запеклого бою, відгомін якого котився аж до червоної столиці, де саме в цей час натужно приймала земля в обійми тирана Сталіна, який поглинав останні свої жертви перетлумлених у натовпі громадян похоронної істерії на вулицях Москви 9 березня 1953 року. Славно «відсальвували» березівські герої «батьку народів», належно «вшанували» його пам'ять, оросивши більшовицькою сукровицею звойовану, та не впокорену українську землю!

...Не було ні трун, ні похоронних дзвонів, ні свічечки у головах. Зосталася лише світла пам'ять, яку так стосило саме сьогодні нама-

гаються перемолоти в кіратах національного безпам'ятства. Пригадаймо, як минулоріч на державному рівні непомітно «заштукатурили» буцімто незручну дату – 65 років УПА, як навпочіпки відзначали героїв Крут, зате з якими теле- і радіо розмахом «отмечали день захітників отечества» із безперервною трансляцією як художньої, так і документальної радяно-московитсько-імперської мілітарщини. Дійшло вже до того, що впродовж двох вечорів, кадебіст-терорист Судоплатов (він же знищив українського національного героя Є.Коновальця) з екранів українських телеканалів на всі боки розхвалював провокаторські здібності більшовицького чекіста Миколи Кузнєцова (якого, принагідно мовити, викрили і зліквідували у Львові керівники повстанської контррозвідки березуни Микола Арсенич і Мирослав Сулятицький, про що в передачі не мовилося й слова).

Українцям пора усвідомити, що день 23 лютого – це аж ніяк не знаменна дата. Саме тоді під Нарвою і Псковом були вщент розгромлені німцями перші організовані групи більшовицької воєнщини, яка впродовж всього свого існування спричинилася до багатьох трагічних сторінок української історії. Вшанування цього вього аналогізується з тим, щоби, уявімо, у Франції вшановували день Вермахту, а араби адорували б доблесну ізраїльську армію! Смішно подумати навіть!

Десь зараз із далеких засвітів, де перебувають душі повстанців, журавлями лине до рідної землі прохання про збереження нашої національної пам'яті, відновлення історичної справедливості заради майбутнього прийдешніх поколінь. Слава героям!

ІДЕЇ КОНСТРУКТИВНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ В ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА

«Мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів»[1] – наголошував у часи радикальних суспільних перемін 1905 року Іван Франко в «Одвертому листі до галицької української молодезі». Тут же він закликає стати до *«великої праці – здвиження нашої національної будови в усій її цілості»* [2] – тобто, іншими словами, витворити тривкий становий хребет української нації з майбутнім простуванням до утворення незалежної соборної держави на усій її етнічних територіях. Погодьмось, що висловлювати такі відверті державницькі сентенції в тодішній затхлій атмосфері суспільно-політичного безпросвіття під'яремної Галичини було досить поступовою дією у формуванні нової східноєвропейської нації. Так, можливо, що ці думки, з огляду на ще не усучіль виогранені засади українського націоналізму як цілісної ідеології мали ще не досить тривку понятійно-значеннєву структуру, однак Каменяр, дослухаючись до постулатів політолога з питань європейської етнічності та націоналізму Джона Гатчінсона, який відзначав, що *«не політики чи законодавці, а передусім історики і митці, які утворюють ті культурні та академічні спільноти, якраз і покликані відкрити цю творчу силу в усій її вимірах та надихнути нею всіх членів нації»*[3] – чітко усвідомлював провідну роль творчої інтелігенції у витворенні єдиного національного організму українців.

Тому, вочевидь, можемо стверджувати, що помітним чином Франкові ідеї стали основоположними у формуванні у першій половині ХХ століття засадничих ідей українського націоналізму, витворених згодом ідеологами М.Міхновським, Ю.Липою, Д.Донцовим.

Палка Франкова поезія має в собі потужні націотворчі начала, представляючи широкоамплітудну площину мрій і сподівань українців. Велич і гордість української нації витворюється почерез шереги суспільно-політичних страждань і перед складними викликами

тогочасся долає важкі цивілізаційні митарські наймитування і соціальну несправедливість:

*«Той наймит – наш народ, що поту лле потоки,
Над нивою чужою.*

Все серцем молодий, думками все високий,

Хоч топтаний судьбою»[4], як і в інтродуктивному закличному пролозі «Мойсея» теж упривнюється фатумна приреченість цивілізаційного маргінесся співвітчизників:

«Народе мій, замучений, розбитий,

Мов паралітик той на роздорожжю,

Людським презирством, ніби струпом, вкритий!

Твоїм будуцим душу я тривожу,

Від сорому...заснути я не можу»[5]

Тому в обставинах такого невтішного безпросвіття тільки поклик героїчного минулого мав здатність подолати меркантильно-матеріалістичні вихиби тодішнього незавидного побуття українців революційними переминами:

«Вічний революціонер –

Дух, що тіло рве до бою,

Він живе, він ще не вмер»[6] – неабияк суголосоить інтродуктивному мотто Декалогу українського націоналіста – *«Я – дух одвічної стихії, що зберіг тебе від татарської потопи й поставив на грані двох світів творити нове життя»*. Крицевість духовної міці нації визначається часовою тривкістю і гартом пропонованих ідей, перевірених в багатостолітньому протистоянні за утвердження вистражданих у борні прагнень. Франків незборимий дух –

«Він не вмер, він ще живе!

Хоч від тисяч літ родився,

Та аж вчора розповився

І о власній силі йде» [7] – камертонує четвертій заповіді націоналіста – *«Будь гордий з того, що ти є спадкоємцем боротьби за славу Володимирового Тризуба»*.

Поетовому «Вічному революціонерові» недарма пророкува-

лась доля визнання як українського національного гімну, оскільки ключові ідейні сентенції – *«Не ридать, а добувати, // Хоч синам, як не собі, // Краю долю в боротьбі»*[8] асонують постулатам націоналістичного маршу-гімну – *«Бо плач не дав свободи ще нікому // А хто борець, той здобуває світ»*.

Як і згадуваний вище Каменярів «Революціонер», так і його «Каменярі» в часи радянського ідеологічного опричництва були чи не найбільш культивованими творами, однак їхнє ідейно-тематичне потрактування зводилось на манівці якогось незрозумілого аморфного панінтернаціоналізму без конкретного національного означення, що неабияк деформувало справжню сутнісну картину твору, хоча поетичне творіння молодого Івана Франка має глибоке українське кореневище з буйною розмай-короною національних борінь і непростих викликів тодішньої доби.

Тому не випадково, що ідеологічна можуть закличчя *«Не хочемо ні слави, ні заплати // Заплатою нам розкіш боротьби» // Солодше нам у бою умирати, // Як жити в пугах, мов німі раби»* оунівського маршу ніби викресані із огнива Франкових «Каменярів» –

«І кожний з нас те знав, що слави нам не буде,

Ні нам'яті в людей за сей кривавий труд,

Що аж тоді підуть по сій дорозі люди,

Як ми проб'єм її та вирівняєм всюди,

Як наші кості тут під нею зогниють»[9], як і наступний гранітний відлам націоналістичного славня – *«І ось ідемо в бою життєвому // Тверді, міцні, незламні, мов граніт»* – теж ніби писаний Каменяревою десницею:

«Отак ми всі йдемо, в одну громаду скути

Святою думкою, а молоти в руках.

Нехай прокляті ми і світом позабуті,

І щастя всіх прийде по наших аж кістках»[10].

Два наступні твори Івана Франка «Не пора» і «Великі роковини» є переконливим свідченням його твердонаціоналістичних орієнтирів, тому і були вилучені із проскрибованого режимом п'ятдесятитом'я, оскільки їхнє тематичне смислове означення усуціль від-

сівало полову штучнонадуманого соціал-інтернаціонального огудня на ниві Каменяревого слова.

В першому з них Іван Франко постає відвертим виразником націоналістичного світогляду з потужною державотворчою проукраїнською домінантою, де він піддає остракізму московсько-польський чи ще будь-який інший шовінізм у відношенні до своєї нації і, вочевидь, його заклик *«Не пора, не пора, не пора // Москалеві, ляхові служить...»*[11] ніби виогранився в чітку сентенцію Декалогу українського націоналіста – *«Не дозволиши нікому плямити слави, ні честі твоєї нації»*.

Присвята Івану Котляревському *«Великі роковини»* – це згусток потужної націоцентричної енергії Каменяра, тут чи не кожна строфа поеми перегукується із засадничими націоналістичними Декалогом і гімном. Як перший пункт заповіді українського націоналіста – *«Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї»* переплітається із закликом Франкового героя гетьмана Богдана Хмельницького – *«Згинем, браття, або вгору // Піднесем свободи стяг...», «Або ляжем головами, або виб'єм ворогів»*[12], так і приостання позиція організаційного матрикулу – *«Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і простору Української Держави»* синхронізує *«великороковинське»*:

*«Лиш борися, не мирися
Радше впадь, а сил не трать,
Гордо стій і не корися,*

Хоч пропадь, але не зрадь»[13]. А фінальна кода Каменяревої присвяти зачинателю нової української мови і літератури з адораційною присвятою Україні словами теперішнього нашого національного гімну – *«Довго нас наруга жерла // Досі нас наруга жре // Та ми крикнім: Ще не вмерла, // Ще не вмерла і не вмере»*[14] детермінує смислову аналогію оунівського гімну:

*«Доволі нам руїни і незгоди,
Не сміє брат на брата йти у бій,
Під синьо-жовтим прапором свободи
З'єднаєм весь великий нарід свій».*

Чимала дешиця Франкових творів ніби упрямно наше сьогодні і, попри більш як столітню давність, належно актуалізує миттєвину. Так, тридцять третій вірш циклу «Тюремні сонети» звернений до соціального укладу імперської Росії, антицивілізаційні вихиби якої було добряче помітно навіть із тодішнього підавстрійського закордоння:

*«Росіє, краю туги та терпіння,
Чи ж не такий ти час проходиш нині?
В тривоги й самолюбія пустині*

Позабивались старші покоління»[15], та ще й неабияк актуальні в теперішніх реаліях трагічних протистоянь на сході нашої держави:

*«Тремтить вся сила краю, як заклята,
А тим часом на лютий бій за волю
Летять малії діти-голуб'ята,
Кітьми лягають у сніжному полі»*[16].

Ліро-епічним реквіємом долучаються до попередніх розмислів Франкові передноворічні спогадування полеглих борців за волю, тим самим апелюючи до наших сучасників з вимогою належного пошанування сьогочасних героїв-захисників України:

*«Злічм, брати, і тих борців за волю,
що сей рік в бою правім полягли,
вшануймо пам'ять їх святів сльозою
і на політій кров'ю їх землі
за їх слідом, за провіднов звіздою
ідім туди, куди вони ішли...»*[17].

Тодішнє колоніальне становище Галичини в складі Австро-Угорської імперії було сповнене жорстких викликів суворих суспільних реалій. У вірші «Галичино, думай о собі сама!» Іван Франко зображає не тільки змаргінізоване закрайсвіття нашої західноукраїнської землі на тлі європейського цивілізаційного простору, але багато чим нагадує насущні формально-приятні, змішані на удавано-стурбованій заквасці прагматичні стосунки із змеркантилізованим західним світом перед лицем загрозливих східноімперських вітровів:

*«Розбурхались води, розлилися ріки
І ниви, і села руйнують навіки, –
У краї й куточку сухого нема –
Вже голод шириться й зараза тифозна, –
А з Відня газета зве офіціозна:*

Галичино, думай о собі сама!»[18], тоді як найменші загрози внутрішньоевропейській безпеці витворюють повсюдносвітній «ге-вевт» як у сучасні Франку часи, так і в теперішній Європі:

*«Колись, як мадярський люд в повені гинув,
Ми слали рятунок синам Шегедину, –
Від них тепер помочі ждати дарма!
Як Мурчія гибла, – ми й там були звані, –
Днесь з Угор рятунку не жди ні з Іспанії, –*

Галичино, думай о собі сама!»[19], що нагадує поетично-інвективний аналог Олександра Олеся про «мовчачу Європу».

Сконструйований за контрастним принципом Франків Пролог із поеми «Мойсей», попри припочаткові мінорно-настрєві нути національного безвихіддя, – пролонгується високорегістровим ідейним пророкуванням реалізації державотворчих сподівань українців:

*«Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, вперезишия Бескидом,*

*Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,*

По своїй хаті і по своїм полі»[20], подібно ж і як в заключних акордах нашого національного гімну – «За Карпати відіб'ється, згомонить степами, // України слава стане поміж народами» чи ж «Соборна українська держава // Вільна, міцна від Тиси по Кавказ» відповідно націоналістичного маршу.

Іван Франко – великий національний письменник, наставник і натхненник українців, ревний утверджувач нашої національної ідеї, він звертає увагу на наші сучасні суспільні проблеми, радить, вчить любити свою Україну та повсякчас бути на сторожі захисту Волі свого українського народу.

Література та джерела

1. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – К.: Наукова думка, 1976. – Т.45. – С.404.
2. Там само.
3. Гатчінсон Д. Культурний і політичний націоналізм. – Націоналізм: антологія / Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. – К.: Смолоскип, 2000. – С.655.
4. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.1. – С.61.
5. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.5. – С.212.
6. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.1. – С.22.
7. Там само.
8. Там само. – С.24.
9. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.1. – С.66.
10. Там само – С.68.
11. Франко І. «З вершин і низин» (1893). – С.69-70.
12. Франко І. Великі роковини. – Дніпро. – 1990. – № 5. – С.114.
13. Там само.
14. Там само – С.115.
15. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.1. – С.167.
16. Там само.
17. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.2. – С.293-294.
18. Там само. – С.382.
19. Там само.
20. Франко І. Зібрання творів: У 50-и томах. – Т.5. – С.214.

НАЦІЄТВОРЧІСТЬ ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА: МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ

Відвага і героїзм. Чи не вперше за час нашої незалежності ми повторюємо так часто ці вирази, як повторюємо їх тепер. Прославляємо героїв визвольних змагань, присвячуємо їм чимало друкованих сторінок і влаштовуємо на їх честь щороку велелюдні академії. Творимо культ героїзму, культ тих людей, що не побоялися віддати своє життя зі зброєю в руках під час воєн, в повній нервового напруження підпільній праці, чи, як Великий Шевченко, у боротьбі цілого свого життя проти імперської влади.

Однак, не завжди ці національні пасіонарії і їхні вчинки були зрозумілі і сприйнятливі для широкого загалу, а то, почасти, небезпечні і ворожі для заскоружло примітивно-обмежених і, як правило, зматеріалізованих прагнень. Вочевидь мав рацію англійський соціолог Томас Карлейль, який у своєму нарисі «Герої і героїчне в історії» відзначав, що «потрібний не лише герой, а й світ, вартий його, який не виглядав би як одна суцільна маса лакеїв. В іншому випадку – герої перейдуть для світу, а що найважливіше і для нації майже безслідно».

Тому і були у нас, як зазначала Олена Теліга у своїй розвідці «Партачі життя» так звані «лицарі абсурду» і, власне, така маса, що ідею цих лицарів обертала в абсурд власною байдужістю до неї і чемністю та терпимістю супроти ворогів. Тому-то «лицарями абсурду» були у нас не лише герої Крут, (повстанці УПА, сучасні добровольці-відчайдухи на Східному фронті. – М.С.), але й такі постаті, як Шевченко, Франко і Леся Українка, сучасники яких, – і то не темна маса, а найближче оточення, інтелігенти, або не розуміли цілої їхньої величі, або, що було далеко гірше, навіть розуміли і, захоплюючись ними, не могли позбутися своєї лакейської психології, як про це сказав свого часу великий Кобзар:

Пострижемось ж у лакеї / Та ревностно, в новій лівреї, // Заходимось царів любить // Шкода і олово тупить

І попри те, що полум'яне Шевченкове слово неодноразово зоблізовувало багатьох до героїчного чину, але навіть і цей фактор не завше міг (та не може й тепер!) спонукати народ, а особливо так звану «провідну еліту» до вияву сміливої громадянської та національної позиції. Промовистим є випадок, який мав місце в житті Тараса Шевченка під час читання ним власних гостроінвективних віршів на одному із світських прийомів у середовищі друзів та знайомих. За словами оповідача, окремі люди під час цієї зустрічі почували себе так, немов із запаленою свічкою перебували у пороховому льосі. І наводить тут же приклад психологічного стресу господаря цього дому: «Я весь час дивився на двері, бо боявся, щоб хто-небудь сторонній не підслухав, і потихо наказав слугі, щоб він прийшов і голосно сказав, що мене кличе генерал-губернатор. Лакей виконав це доручення. Гості, звичайно, поспішили розійтися. А з ними – хвала Богу – і Шевченко».

Як тоді Шевченко не знаходив реальної ідейної підтримки у своєму формально-приятельському середовищі через боязнь ближніх бути зарахованими до його духовних симпатиків, так і теперішні суспільно-політичні українські реалії в контексті кобзарєвого слова далеко багатьом кому «не до шмиги» через надто яскраву і влучну Шевченківську пророчу канву і психоемотивне уміння доглибно заглянути в саму суть речей сучасного національного буття-триву...

Велич українського питання стає щораз все більш актуальною в контексті націотворчих процесів. Важливо усвідомити, що змістом і суттю українства, в чому полягає життєва сила народу в минулому і сучасному, – є звернення до власної історичної пам'яті, пошанування героїчної минувшини, бо, маючи такий життєвий ідеал, як Шевченко, нації не страшні будь-які перепони.

Ми згадаємо славні сторінки нашої історії і справжніх її героїв, які почасти поставали почерез натхнення Шевченківським духом. Ні, не тих, яких сьогодні наплодили, хоч греблю гати, за всілякі «круто проделані сделки», за вдале угодовне підцигикування владо-можцю з нагоди ювілею чи накритої «ситної поляни» тощо. Спом'янемо тих, хто не важив своїм життям, і всі свої потуги звертали на

оборону національної гідності й честі, вели за собою інших в ім'я великої ідеї. Маємо за обов'язок донести цю славу до загальнонародного розуміння, допомогти усвідомити нації її велич, що українці – це не ті сьогодні так розрекламовані саловареничні хохли-недотепи, - як мовив Тарас:

німець скаже: «Ви могли» //«Могли могли!»//Золотого Тамерлана//Онучата голі // Німець скаже: «Ви слав'яни» //«Слав'яни! Слав'яни!» //Славних прадітів великих//Правнуки погані! – а могутній, прадавній народ із величною історією. Так, саме він, ще тисячоліття тому усмирив розгнудану хозарську та візантійську претензійність Святославовим мечем і Володимировим тризубом, саме русичі спинили у Карпатах Батієву орду, врятувавши тим самим західну європейську цивілізацію від тотального знищення, про що зарозуміло-пихата Європа геть забула і сприймає почасти своїх потенційних благодійників мало чи не як третьосортну біомасу для різного роду своїх експериментів чи дослідів –

І на Січі мудрий німець//Картопельку садить, //А ви її купуєте, //Істе на здоров'я//Та славите Запорожжя... – з гіркою провіденційністю резюмує Пророк.

Це і козацька звитяга над хижоворожоналаштованою до українства Річчю Посполитою часів С.Наливайка та Б.Хмельницького, де була не лише трагедія Берестечка, а й доблесть під Жовтими Водами, Пилявцями, панічна приреченість Варшави часів Визвольної війни і тріумфальний київський в'їзд Богдана.

Було колись в Україні – //Ревіли гармати; //Було колись – запорожці//Вміли панувати. //Панували, добували//І славу і волю... А як наші недруги замовчують взяття у 1612 році запорожцями підступної Москви, як добряче козаки «поскородили московські ребра» під Конотопом! А хто як не українські степові лицарі стримували татарський розбій, апетити якого сягали далеко поза українськими землями, врятували культурну столицю Європи Відень від турецької навали?! –

Була колись шляхетчина//Вельможная пані; //Мірялася з москалями, //З ордою, з султаном, //З німотою... Було колись...

Коли віроломна Москва зламала Переяславський договір, Україна згодом опинилась у цілковитій неволі новопосталеної імперії та її деспотичних проводирів:

Це той перший, що розпинав//Нашу Україну,//А вторая – доконала//Вдову сиротину.

Та боротьбу продовжували наступні покоління на різних українських землях. У ХІХ столітті постають перші політичні організації (1900рік – «Революційна українська партія») та «Братство Тарасівців», (останні недаремно на своє знамено взяли ймено харизматичного Кобзаря). Визначним діячем цього часу був Микола Міхновський (1873-1924), брошура якого «Самостійна Україна» стала програмою націоналістичного руху.

Революційні процеси серед українських мас не припинялися і тоді, коли революція 1905 року потонула у хвилях реакції. Доходило до явних бунтів. І коли Москва у 1909 році вирішила відзначити 255-у річницю Переяславської угоди й 200-у річницю Полтавської битви, в Україні, у відповідь на ці святкування, відбувся демонстративний виступ українських солдатів під проводом пор. Ждановича, а підпільна організація «Оборона України» висаджувала в повітря пам'ятники, що Росія ставила на спомин про ці події. Вочевидь, що відчайдухами-патріотами кермували гостроінвективні Шевченкові відповіді на окупаційне свавілля чужинців:

О Боже наш милосердний!//О царю поганій!//Що ти зробив з козаками!//Болота засипав//Благородними костями,//Поставив столицю//На їх трупах катованих!

А чи не історичною закономірністю саме у минулосторічний ювілей Кобзаря є постання Українського Січового Стрілецтва, які як і своєю назвою, так і визвольною місією продовжували славу історію так героїчно оспіваного Тарасом козацтва... Кулесвисний вир громадянської війни поглинув тисячі мужніх захисників вітчизни. Тут і молодобезвуса жертовна звитяга Крут, і відчайдушна відвага похідних груп українського війська, оточених в лютоморозних снігах побіля містечка Базар наприкінці 1921 року, по-звірячому порубаних головорізами Котовського – колишнього кримінального

розбійника-авторитета. Згадаймо й більшовицьку терористичну акцію в Парижі супроти Симона Петлюри у травні 1926 року – одного із найталановитіших військових стратегів, задуми якого постійно притлумлювались отою злощасною гетьманчуківською чваньковитістю так званих «соратників», і ніби про них мовив Великий Українець:

Чого ж ви чванитеся, ви!!!Сини сердешної України!!!Що добре ходите в ярмі,!!Ще лучче, як батьки ходили...

Шевченківська ідея була в основі всіх українських визвольно-революційних організацій, що поставали й діяли на українських землях після 1921 року. А хіба Холодноярська республіка, що існувала аж до 1924 року, що була основним осередком спротиву більшовицьким окупантам, не постала на славних гайдамацьких традиціях, так патетично зображених в однойменному творі Кобзаря:

В яру колись гайдамаки!!Табором стояли,!!Лагодили самопали,!!Ратища стругали.

Повстанці й отамани проявили безмежний героїзм і переважно згинули в борні із ворогом, серед них отаман Деркач у Холодному Яру, отаман Зелений на Київщині, отаман Стенів-Блакитний біля Жовтих Вод. Недарма ж бо саме Шевченківської премії удостоєний письменник Василь Шкляр за неперевершеного свого «Чорного ворона»...

Та це ще не означало, що боротьба проти окупанта припиняється, вона мала продовження в інших формах: у підпільно-конспіративних організаціях ідейно-політичного характеру, а також у легальному секторі на полі української науки, культури, церкви, економічного життя. У 1929 році постає ОУН – когорта героїчних борців, які на закрутах історичного шляху не знали хитань і сумнівів, і, як міфічні титани поновлювали втрачену силу і життєву снагу через зв'язок із матір'ю-землею, так і ОУН з цілющого джерела животворної Шевченківської ідеї українського націоналізму завжди черпатиме віру в себе, у свій народ, у своє історичне призначення.

Згадаймо сьогодні керманічів національного руху, які не важили своїми дріб'язковими, приватними справами, і, не замислюю-

чись, як і їх славний попередник, віддавали своє життя, якщо цього вимагала справа. Це і великі організаторські потуги Є. Коновальця, А. Мельника і С. Бандери, відчайдушність Олега Ольжича чи Я. Стецька, самопожертва О. Теліги, героїзм Р. Шухевича, М. Арсенича, Д. Орлика, Д. Маївського, Я. Чемеринського, І. Рогача і багатьох інших, хто своїм життям засвідчив вірність Шевченківським ідеалам.

Ще недавні події містили чимало містичної алегоричної символіки, нав'язаної асоціативними, історичними, біблійними паралелями, пророцтвом Тараса Шевченка, яке, вочевидь, не випадково сталося у сьогочасні тривожно-буремні дні наших суцільно національно-визвольних змагань.

Ще в недалекому минулому сьогочасся доведені підсадними «міністрами-гереушниками» до цілковитого знищення українські збройні сили нагадували сумнозвісну картину опіслякозацьких часів під'ярмної України:

Од козацтва, од гетьманства // Високі могили – // Більш нічого не осталося, // Та й ті розривають, а Україна в очах новопосталених московських царят сприймалась нібито як «какоето непонятное геополітическое недорозуміє» і всеможливими засобами власної пропаганди намагалися представити її саме в такому образі, яку безсмертний кобзар описав в часи так званої Великої Руїни:

України далекої, // Може, вже немає... // Може Москва випалила // І Дніпро спустила // В синє море, розкопала // Високі могили – // Нашу славу!

Пасіонарний чин українського воїнства вкотре прикрив Україну і європейську цивілізаційну суспільність від новоспечених московських батиїв, але мужнім захисникам довелося пройти підступну масакру Іловайського котла, Дебальцевську пастку та «завдяки» кричущій бездіяльності генерального штабу Збройних сил України приречене безвихіддя донецького аеропорту, героїчні оборонці якого є наглядною алегорією «українських Тернопілів»:

Нас тут триста, як скло, // Товариства лягло, // І земля не приймає... // По своїй по землі // Свою кров розлили // І зарізали брата; // Крови брата впились // І отут полягли // У могили заклятій...

Чимало причин цих непоправних втрат почасти криються в недолуго-яловій анемії паркетних гетьманчуків та спритних ділків-заробітчач з «оборонки», які за ламаний гріш заганяють найкращу у світі вітчизняну бронетехніку чи то в аравійські піски чи в джунглі Таїланду, тільки не на передову, оскільки, бачите, у нас зовсім не війна, а скручена трьохбуквенна та ще й оповита псевдомірним яловим Мінським договорячком мало чи не благодійна операційка. А воїнів, скутих квазімодальними наказами «Не відкривати вогонь» та «Ні кроку вперед» (такого горе-прецеденту в мілітарній історії ще не було!), за спробу себе оружно захистити ще й притягають до кримінальної відповідальності:

*...стали хлопців // В кайдани кувати // Та повезли до прийому
Битими шляхами. // Пішла й вдова з матерями // З дрібними
сльозами.*

Тому сьогочасних нащадків степових лицарів роз'їдає оскомина повзучої зневіри у світлі ідеали захисту своєї нації, а багаточисленні жертви видаються мало чи не марними:

*За що ми різались з ордами? // За що скородили списами // Мос-
ковські ребра? Засівали, // І рудою поливали? // Що на ниві уродило?
// Уродила рута... рута... // Волі нашої отрута.*

Потаємно-приховані, цинічні зловживання у військовій сфері суттєво підірвали і народний ентузіазм і, де правди діти, теперішній волонтерський рух не може йти в порівняння із кількарічним потужним вибухом народної жертвовної самоініціативи і цей стан справ мимоволі аналогізується із Шевченковим вболіванням за незавидну долю українства:

*Заснула Україна, // Бур'яном укрилась, цвіллю зацвіла. // В калю-
жі, в болоті серце прогноїла // І в дупло холодне гадюк напустила, //
А дітям надію в степу оддала.*

Пануюча несправедливість, вибірковість та упередженість у ставленні до героїчних подвигів українських військових породила у них відкрите обурення і недовіру до орударів державницьких процесів, посіяла глевкий сумнів щодо чесності і відкритості останніх, позоставивши оборонців на психо-емоційних розпутьях невпвене-

ності щодо як особистого, так і загальнодержавного майбуття:

*Що мусим робити? // Нема правди, не вироста – // Кривда пови-
ває... // Розійшлися гайдамаки, // Куди який знає: // Хто додому, хто
в діброву, // З ножем у халяві...*

В багатьох шевченківських поезіях ми бачимо зображення над-то жорстоких, антигуманних випадків московського знуцання як над пам'яттю полеглих (плюндрування могил), так і над сущими оборонцями особистої та й національної гідності. А виявляється, що цей вихіб тиранічної поведінки є чи не органічною суттю психофізіологічних рудиментів квазімодального азійського ординства, дотичність до якого у московського етносу є dokonаним історичним фактом. А ось як описав жорстокість росіян ще у далекому 1688 році секретар австрійського посольства в Москві Йоганн Корб: «Московські солдати мають звичку жорстоко із власної волі бити ув'язнених, знуцатися з них і всілякими способами катувати... Навіть у турків нема такого гидкого і добровільного самоприниження перед вищими і такої жорстокості перед безборонними».

*Та й москаль – незгірша штука: // Добре вміє гріти руки! // І я
люта, а все-таки // Того не зумію, // Що москалі в Україні // З Коза-
ками діють!* – мовить алегорична польська Ворона з шевченківської містерії «Великий льох». Ось чим пояснюються звірства російської воячини на сході України, де ми бачимо нелюдські знуцання над полоненими із завданням їм як душевних, так і фізичних мук. Тому упереджено і однобоко у підрадянські часи трактувалась творчість Шевченка, де чітко виражена ментальна інакшість московитів заретушовувалась показною жорстокістю виключно лише панського прошарку російської спільноти. Але, як переконаємось з подальшої історії вже пролетарської імперії СРСР, – садизм більшовицького ЧК і підступність КДБ держави «вільних робітників і селян» затикали за пояс будь-яких середньовічних торквемад-інквізиторів.

Твори українського поета по вінця наповнені болючими рядками московського ошуканства і віроломності у відношенні до українців чи то особистого характеру (як в «Катерині»), чи ж у більш широкому суспільно-політичному побутті. Підтвердженням тому,

як глибоко проникає у підсвідомість росіян лукавство, дуже влучно висловився сучасник Шевченка француз маркіз Астольф де Кустін: «Усе життя в усіх його проявах у цій країні є суцільною змовою проти правди. Москвини вважають зрадником кожного, хто не є брехуном. Історія країни є власністю царя, і він змінює її як хоче; він щодня роздає своєму народові історичні правди, оброблені відповідно до вимог того дня».

Якби ви з нами подружились,

Багато б дечого навчилися – резюмує Тарас, вкотре підкреслюючи умовною словоформою «якби» психологічну окремішність українців від москалів та зачубапритягувального ефемерного «славянського єдінства».

А тим нашим наївним співгромадянам, хто, вичленовуючи з контексту Кобзареві слова – «Щоб Москаль добром і лихом з козаком ділився» і досі в очікуванні рівності і дружби з «братерським» російським народом, дуже влучно відповів український публіцист Павло Штепа: «Яким же бездонним ідіотизмом є на тлі цього бараняча віра українських демократів – мовляв, московський народ є невинний, мовляв, він також страждав під тиранією царів і большевиків!».

Свою пропагандою Московщина руйнує моральні і духовні основи кожного народу, що став її жертвою, створюючи причинно-наслідкову реакцію згубних братовбивчих гібридних війн, як ото ми читаємо в нашого Кобзаря:

Гетьмани, гетьмани! Якби то ви встали. // Встали, подивились на той Чигирин, // Що ви будували, де ви панували, – // Заплакали б тяжко, бо ви б не пізнали // Козацької слави убогих руїн!

Як відзначає сучасний політолог Ірина Магрицька, Росія, використовуючи європейські ідеї, поширює замішання в Європі. Вона напала на Польщу, ніби обороняючи селян від гноблення їх шляхтою, напала на Туреччину, ніби обороняючи політичну і релігійну свободу балканських слов'ян. На Україну Росія напала, вже буцімто захищаючи наших російськомовних громадян від «бандерівського свавілля», спровокувавши криваву мілітарну бійню:

Отаке-то було лихо // По всій Україні! // Гірше некла... А за віщо, // За що люди гинуть? // Того ж батька, такі ж діти, - // Жити б та брататься! // Ні! Не вміли, не хотіли – // Треба роз'єднаться! // Треба крові, брата крові, // Бо заздро, що в брата // Є в коморі і на дворі, // І весело в хаті! // «Уб'єм брата! Спалим хату!» - // Сказали і сталось.

Палке Шевченкове слово стало святим дороговказом і для майданівців. –

І вам, лицарі великі, // Богом не забути! // Борітеся – поборете: // Вам Бог помагає; // За вас сила, за вас воля // І правда святая! , і, попри майже півторастолітній часовий відтинок і по нині неабияк актуальними є пророчі Кобзареві слова про трагічні мілітарні жертви полеглих, почасти і не завжди належно пошанованих героїв:

Гомоніла Україна, // Довго гомоніла, - // Довго-довго кров степами // Текла, червоніла. // Текла, текла та й висохла. // Степи зеленіють // Діди лежать, // А над ними // Могили синіють. // Та що з того, що високі? // Ніхто їх не знає, // Ніхто щиро не заплаче, // Ніхто не згадає.

Та вже навіть і опіслямайданівська наша дійсність не здатна сколихнути сумління в окремих владців-сучасників, як в отих шевченкових «в домовинузагарбувальних неситооких руйначів» суспільно-цивілізаційної гармонії. Ніби із суцільних чванькуватих «слуг народу» списує Шевченко:

А я стою похилившись, // Думаю, гадаю. // «Як то тяжко той насущний // Люди заробляють!» // От і братія синнула // У сенат писати // Та підписувать – та драти // І з батька, і з брата., осуджуючи останніх за тотальну ігнорацію виконання даних ними обіцянок:

Оглухли, не чують, // Кайданами міняються, // Правдою торгують. // І Господа зневажають – // Людей запрягають // В тяжкі ярма; орють лихо, // Лихом засівають... // А що вродить? Побачите, які будуть жнива!, водночас застерігаючи їх від чергової лавини народного гніву-бунту:

Схаменіться, недолюдки, // Діти юродиві! // Подивіться на край

*тихий, // На свою країну; // Полюбіте щирим серцем // Велику руїну!
// Розкуйтеся, братайтеся! // У чужому краю // Не шукайте, не пи-
тайте // Того, що немає // І на небі, а не тільки // На чужому полі...
// В своїй хаті – своя правда, // І сила, і воля!*

Тарас Шевченко – сучасник, великий наставник і натхненник українців, він звертає увагу на наші сучасні суспільні проблеми, радить, підказує, навчає, вчить любити свою Україну та повсякчас бути на сторожі захисту Волі свого українського народу. Слава Україні!

НАЦІОНАЛІСТИЧНА ОСНОВА СВІТОГЛЯДУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Тотально звихіднілий ще й досі кумачевозабарвленими святами травень з його пікніковим розшабашшям схоронив від української нації ряд сокровених дат – чергову річницю перепоховання Тараса Шевченка, День героїв та «Рік Організації Українських Націоналістів», про відзначення яких споминається в засобах масової інформації досить побіжно, бо більшість українців, зайнятих власним побуденням, про це не відають ні слухом, ні духом. Тріада «Націоналізм-Героїзм-Шевченко» на наше тверде переконання, детермінує стійку логічно-смыслову, далеко не випадково-спорадичну парадигму, яка упривнює стійку націєцентричну символічність.

«Все, що йде поза рами Нації, се або фарисейство людей, що інтернаціональними ідеалами раді би прикрити свої змагання до панування одної нації над другою, або хворобливий сентименталізм фантастів, що раді би широкими вселюдськими фразами покрити своє духовне відчуження від рідної Нації» – викресав на зорі двадцятого століття із свого інтелектуально-світоглядного огнива «Поза межами можливого» великий продовжувач Шевченкової націєтворчої ідеї полум'яний Каменяр. Про Шевченків, а пізніше і Франків пронаціоналістичний світоглядний контекст повсякчас мовилося досить обережно і побіжно, та націоналістичний дискурс чомусь і досі повинен уподібнюватися у сучасному розумінні до так званого показного і формалістичного політиканства. Однак Тарасова, саме йому так органічно притаманна народність, волелюбність та державотворчість, помножена на всеохопну у представлених художніх образах національну честь і гідність, – і є отим добірним етноцентричним озерням, з якого проростає особливий шевченківський креатив.

Шевченко, як потужний конгломерат національної думки, ідеї і чину, повсякчас був і залишається актуальним, особливо тепер, коли сьогочасні українські суспільно-політичні і пов'язані з ними мілітарні катаклізми остаточно зняли оманливу полуду поглядів як на широкий спектр подій загальнонаціонального характеру, так і ок-

ремих творців і утверджувачів нашої державотворчої перспективи.

За Тараса Шевченка, як найвидатнішу націєтворчу постать України, постійно йшла (та й і тепер також) ідеологічна боротьба – а все таки чий же він, які погляди були йому найближчими, виразником найбільше яких ідей був його негмовний бунтарський дух? Вже нібито і зняте з його іпостасі так зване прокомуністичне, атеїстичне та всіляке революційно-демократичне наносне шумовиння, що представляло нам Кобзаря заскорузло архаїчним і нецікавим (до чого, власне, і прагла радянська ідеологічна система!), вже й не піддається сумніву його тверда пронаціональна позиція – однак і досі Шевченко постає для багатьох незручним саме у націоналістичному світоглядному спектрі. І тепер ще можна почути з уст «маститих авторитетів» – мовляв, яких тільки ярликів не чіпляли у всі часи до Шевченка, а тут – на тобі, ще й націоналізм «припаяли»... Насправді не іронізувати потрібно, а увійти вглиб сутності його творчості, відчувати оті пронаціональні світоглядні фібри, адже саме на Кобзаревій націоцентричній платформі і постала згодом ідеологія українського націоналізму.

Тому Шевченка, попри його натхненну народну ліричність, не варто привносити до так званих формальних «співців чудовної природи» чи поверхневих психоемоційних сентенцій, іменуючи це так званим «оживленням» Тараса, зрозумілого для всіх і вся... Однак він таким ніколи і не був і не буде, Тарас Шевченко – це яскраво виражений націоцентричний феномен, сутність якого здатна камертонувати лише до світоглядно споріднених, «однорегістрових» душ. Маємо на увазі той аргумент, що його лірично описова площина творчості не претендує на світоглядну домінанту, оскільки аксіологічним центром його свідомості постає саме Україна в її національній рецепції, тому, на наше переконання, слушною є позиція шевченкознавця Ю.Барабаша в аспекті його імперативного дослідження, бо «ідея України – стрижень, осердя національної концепції Шевченка, концентроване втілення національної ідеї як імперативу історичного призначення українства, чинника його національної свідомості, державотворчих інтенцій, змагань до незалежності життя «в своїй

хаті» за законами своєї правди, сили й волі, до відродження і розвою національної культури, зміцнення духовного здоров'я нації». Тому, як влучно підмітив сучасний вчений-культуролог Д.Наливайко – ця Кобзарева «ідея України» цілковито, поза всяким сумнівом, вкладається у сучасний дискурс націоналізму.

Тарасові Шевченку вдалося в поетичній формі представити філософію національного буття українців – він на рівні художнього символізму відобразив органічну нашої дійсності систему закономірностей і пріоритетів, які проступають засадничими основами буття української нації. Тарас виогранив найвагоміші та фундаментальні характеристики українського націоналізму, серед яких провідними є фактори всеохопної народності, волелюбності, креативного патріотизму, опори на власні сили, толерантності до інакомислячих, співпереживання поневоленим, що згодом і дало привід чоловічим ідеологам українського націоналізму виробити систему, яка ґрунтувалася на вище перелічених принципах.

Тому закономірно, що саме на шевченковій могилі ще в далекому 1891 році присягнули на вірність Україні члени першого націоналістичного угруповання «Братство Тарасівців», які за основу власної ідеологічної програми дій взяли політичні твори Кобзаря. І вже згодом, один із співзасновників цієї таємної організації Микола Міхновський, зібрав воедино постулати великого українця і на їхній основі створив «Програму державної самостійності України», яку український націоналіст вперше виголосив у своїх промовах на шевченкових урочистостях 1900 року в Харкові і Полтаві. Згодом, обґрунтувавши ці засади історико-правовими аргументами, – представив їх як ідеологічну платформу першої української націоналістичної організації – Української Народної Партії, яка постала 1902 року. Ключові принципи українського націоналізму, цілковито оперті на шевченкових творах, скристалізувались потім у «Десять заповідей УНП», що було згодом доповнено С.Ленкавським у його знаменитому «Декалозі» та пізніше вже створених ОУН «44 правилах життя українського націоналіста». Не претендуючи на однозначність, але спробуємо зробити компаративістське зіставлення націоналістич-

них ідеологічних засад і творів Тараса Шевченка та виокремити базові світоглядні позиції Кобзаря.

«Пам'ятай, що найбільшим злочином є шкодити своїй нації» – гласить п'ятнадцятий пункт правил життя українського націоналіста. У Шевченка тема національного відступництва проходить через кіроти його особистої негачії ганебних виявів антиукраїнської позиції, починаючи із фантасмагоричних «Душ», що несвідомо грішили супроти України, так званого «ситуативного відступництва» українських керманічів – *«Ой, Богдане, Богданочку, Якби була знала, У колиці б задушила, Під серцем приспала»*, так і до прямого вияву ренегатства – *«А тим часом перевертні нехай підрастають. Та поможуть москалеві господарювати»*, упривнюючи причинно-наслідкову парадигму всіх наступних лиходійств – *«Якби не похилилися раби... То не стояло б над Невою оцих осквернених палат»*. Всі вищеозначені Кобзареві констатуати синонімізуються із сьомим декапунктом ідеології М.Міхновського – «не зробися ренегатом-відступником», як ото ми подибуємо у Шевченкових негачійних передбачуваннях – *«Погибнем, згинеш, Україно. Не стане знаку на землі... Сини твої тебе уб'ють Оперені, а злозачаті Во чреві згинуть, пропадуть, Мов недолежані курчата...»*. А з пам'яті ніяк на стираються манкуртні жартівливі вихиби провідних «кварталівців» та іже з ними злорадних підхихикувачів, які Україну, з її славною і героїчною долею, водночас як московській, так і власній псевдовершківській публіці виставляють як останню «публіку» з її саловареничними хохлами-недотепами, що неабияк декласує і виставляє на посміховисько горду націю борців в очах всього цивілізованого світу...

Постулат-засторога «Не обкрадай власного народу, працюючи на ворогів України» у Шевченка має стосунок не лише до підневільних і смиренних «рабів незрячих гречкосіїв», які послушно «стогнали і долю проклинали», але здебільш закцентована супроти «просвіщенних землячків», які за ламаний гріш блюдолизять на службі у віковичного московського неприятеля, та ще й амбіційно й лукаво претендують на гейби «первенство»: *«Чого ж в чванитесь, ви! Сини сердешної України! Що добре ходите в ярмі, Ще лучше, як батьки*

ходили...». А в наш час – це туристичні «косяки» до Криму, які, їдучи в одних вагонах із українськими захисниками східних рубежів, не те, що не раді такому попутньому товариству, а ще й претензійно нарікають на нестабільну ситуацію щодо безпроблемного перетину кордону на анексованій території, нібито спровоковану «етімі огалделімі бандеровцями». Це також «вестарбайтерні» заробітчанські тури наших «гречкосіїв» до північного сусіда з їхньою «акакаяразничною» рабелепською виправдовувальною абракадаброю, це і гастролювання третьосортного малоросійського шоубізню «шмельцу» чи ж офіційні низькопоклонно-васальні медведчуківсько-бойківські візити в Білокам'яну...

Тарас гаряче обстоює славу і героїчну українську минувшину, піддає ментальному остракізму умовиводи всіляких наклепників та оббріхувачів звитяжних подвигів наших борців-відчайдухів періоду гайдамаччини: *«Та ще й Гонту зневажає, Ледаче ледащо! Гайдамаки не воины, Разбойники, воры. Пятно в нашей истории...Брешиеш, людоморе! За святу правду-волю Разбойник не стане...»*, що вочевидь асонує другій «скалі» націоналістичного Декалогу – «Не дозволиш нікому плямити слави, ні честі твоєї нації». Подібно ж третя тестаментова заповідь «Пам'ятай про великі дні наших визвольних змагань», покріплена четвертим «відламом» про гордість спадкоємності борні за славу Володимирового Тризуба – переплітаються із Кобзаревими ретроспекціями про дні геройських змагів козацької доблесті: *«Було колись- в Україні Ревіли гармати, Було колись – запорожці Вміли панувати...»* чи ж жорстокі «списороброскородні» козацькі баталії із багатьома наїзниками із прославою тодішнього гетьманського устрою, припорошеного, правда, гіркотою минулості славних звитяг: *«Була колись гетьманщина, Та вже не вернеться. Було колись – панували, Та більше не будем! Тії слави козацької Повік не забудем»*.

Т. Шевченко, належно розуміючи тодішню суспільно-політичну ситуацію під'ремної України, доглибно відчуючи національну ментальність українців, виявляв співчуття добросердним легкодухам, однак ніяким чином не виправдовував вихиби рабської пси-

хології земляків, як це ми читаємо з його рядків: *«А ми дивились та мовчали, Та мовчки чухали чуби. Німії, подлії раби! Підніжки царській, лакеї Капрала п'яного...»*. Цей гнівноінвективний виплеск емоцій неабияк вторить засадничим принципам поведінки українського націоналіста – «Будь скромний і шляхетний, але не знай, що значить слабість і покора» чи ж «...Подай братню руку тим, що хочать, як і ти, йти на верхів'я». Український провісник закликає не уподібнюватись безвольним прошакам, а старатися власною працею і особистісними якостями здобувати право на гідне життя. *«А на громаду хоч наплюй, Вона капуста головата»* – резюмує поет, змістово синонімізуючись із шостою позицією «Декалогу» – «Про справу не говори з тим, з ким можна, а з тим, з ким треба». Тому ще й досі оскомить незрозуміла «поведенція» так званої електоральної більшості, яка, керуючись нижчими споживацькими інстинктами, ладна легковажно ввергти українське майбуття в прокрустя примарної невідомості, лишень аби задовольнити власну деструктивну сліпокошеннячу «бабоягопротестність» в очікуванні ефемерного «пощучовелільного» соціального благоденства...

І, на протигагу впокороному угодовству, Тарас возносить ідею боротьби за усамостійнення духу і чину української нації, заради якої не зупиниться ні перед якими перепонами. «Ненавистю і боротьбою прийматимеш ворогів твоєї нації» – ця восьма позиція націоналістичного тестаменту надихала багатьох лицарів, які маловажили своїм власним інтересом заради становлення величної ідеї, як це ми спостерігаємо у вчинках сміливця із Кобзарєвого «Юродивого»: *«Найшовсь-таки один козак Із міліонна свинопасів, Що царство все оголосив – Сатрана в морду затопив»*. Та, на жаль, в теперішніх реаліях гідні вчинки провідної державної верстви в річищі мілітарної, національної чи ж духовної оборони не виступають першочерговим пріоритетом, що вкотре підтверджує несформовану світоглядну яловість нації, коли істинного лідера-державця недолуга охлократична полова може заввиграшки піддати негаційному остракізму.

Однак Тарасова любов до України – це не лише героїчний лицарський герць, – вона всеохопна, аж до найтонших відрухів його

індивідуального кредо: *«Свою Україну любіть. Любіть її во врем'я люте, В останню, тяжкую минуту, За неї Господа моліть»*, подібно як мовиться в одному із «Правил...», що «твоею найбільшою любов'ю є українська нація і найвищим твоїм законом і бажанням є воля нації». Сугестивний вияв найвищої форми спорідненості із власною нацією констатуємо в рядках *«Я так її, як так люблю Мою Україну убогу, Що прокляну святого Бога, За неї душу погублю»*, за якими ми повинні розуміти, що тут зовсім не йдеться про якісь атеїстичні чи ж богоборські нюанси Тарасового світогляду, поет цими сентенціями відображає найвищу форму християнської любові – принести себе в жертву заради своїх побратимів-однодумців...

«Не покладайся ні на кого. Будь сам творцем свого життя» – мовить тридцять друге правило життя українського націоналіста, в якому закладений найосновніший принцип перманентного державотворення через прагнення самостійницького самоствердження на основі власної національної складової, а не чужозасильної думки і звичаю, як це ми читаємо у віщого Кобзаря: *«Несли, несли з чужого поля, І в Україну принесли Великих слов велику силу, Та й більш нічого»* з лукавим прагненням просвітити «сучасними огнями материні очі», тому від таких фарисейських «благодіянь» наш народний пророк з гідністю екстраполюється: *«Спасибі за раду. Теплий кожух, тільки шкода – Не на мене шитий, А розумне ваше слово. Брехнею підбите»*. Вже нібито хрестоматійна, але повсякчас повчальна Шевченкова сентенція «і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь» має тривку дидактичну основу для нащадків, щовилонилась згодом в один із засадничих принципів чину українських звитяжців середини двадцятого століття: «Здобувай знання, що допоможе тобі опанувати світ і життя, піднести Україну і перемогти ворогів» – що є чи не найосновнішою складовою національної ідеї найуспішніших держав сучасності. Тому банальна неосвіченість і так широко розтеревенена суспільним плебсом гейби непотрібність здобуття належної освіти і грає потім із оними лихий жарт, коли на початку можуть з легкістю сприйняти чийось невідповідність в державотворчих процесах, а потім і самим подивовано усвідомити, що президент аж

ніяк не відає «соціалкою» і так очікувана епоха ситості так просто і вже завтра не наступить...

Тарас Шевченко, як і його пізніші послідовники націоналісти, ревню вболівали за те, щоб взірцем для українця була «людина вільного чину» з чіткою державотворчою позицією, а не так згодом широко розрекламований космополітичний «саловареничний хохол-недотепа», який заввиграшки *«за шмат гнилої ковбаси. У вас хоч матір продаси...»*, бо йому чужі будь-які поняття національної гідності, про що пізніше, вже у двадцятому столітті, застерігали українські націоналісти: «Живи ризком, небезпеками і постійним змагом, а погорджуй всякою вигодою і спокійним життям філістера». У тому і наша біда, що національно-духовні пріоритети нічого не важать у зіставленні із шлунковоцентричною меркантильністю новоспеченого «мояхатаскрайнього більшовизму», який заповзає у закутки національної душі і намагається розтлити її із середини.

Український націоналізм, як один із найпомітніших національно-визвольних рухів минулого століття своїй славній історії завдячує потужній силі власного провідництва в особі Є.Коновальця, А.Мельника, С.Бандери, Р.Шухевича, які належно усвідомлювали, що «провідництво вимагає постійних трудів і великих зусиль». Тарас Шевченко зболено переживав втрату української державності козацько-гетьманського періоду. Панорамно представив цю проблематику у своїй праці «Незримі скрижалі Кобзаря» доглибний знавець і аналітик Шевченкового слова, провідний ідеолог українського націоналізму Д.Донцов, який ці суспільні катаклізми пов'язував з тим, що «перше – бо вже в ній «нема Січі, нема й того, хто всім верховодив», цебто – «зникла правляча верства, зникла власна влада – перша прикмета поняття держави. Замість власновладства – чужі московські «капрали Україну правили». Друга прикмета націй – своя власна територія. Була вона на Україні? Властиво – ні, – це «Ні» убрав він у геніальну ляхонічну формулу – ми жили «на нашій, не своїй землі». На нашій, та не на своїй території. Бо степи наші були Москвою «запродані жидові й німоті», а на Україні, «що з Богданом ляха задавила, байстриюки Єкатерины сараною сіли»... на нашій, але вже не своїй землі...».

У своїх творах Кобзар неодноразово демонструє наглядний приклад всеохопного гуманізму і єдності так званих сородних душ – *«Чи є що краще, краще в світі Як укупі жити, З братом добрим добро певне Познать не ділити...»*, однак Тарасова приязнь не поширюється на тих, хто упрямлює суспільні загрози для своєї нації, відкрито іменуючи кривдників України – московинів і ляхів, які впродовж століть зазіхали на українську ідентичність. І погодьмось, що дві наступні позиції кодексу честі націоналіста *«Усі люди – твої браття, але москалі, ляхи, угри, румуни та жиди – се вороги нашого народу, коли вони панують й визискують нас»* чи *«не бери собі дружини з чужинців, бо твої діти будуть тобі ворогами»* – вочевидь перегукується із Кобзаревим *«кохайтеся, чорноброві, та не з москалями»* чи ж багатьома поетичними інвективами в бік не надто дружніх сусідів, бо і досі ці питання в сьогочасній Україні є актуальними, адже не тільки з московинами, але й з нібито і європейськими поляками та мадярами наша держава має неоднозначні і непрості стосунки зосібна в площині відстоювання Україною права на історичну справедливість.

Я в минулому, так і сьогодні, український націоналізм змагає до реалізації ідеї єдності своїх земель, як це проголошено у націоналістичному славні *«Соборна українська держава, Вільна й міцна від Сяну по Кавказ»*, – подібно ж і Шевченкова ідея соборності лунає у всі періоди його творчості і проступає засадничим лейтмотивом для національно-визвольного руху усіх часів і поколінь: *«І забудеться срамотня Давня година, І оживе добра слава, Слава України...»*

ФОРУМ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ЄДНАННЯ

Лучені спільною патріотичною метою, свідомі жорстких викликів сучасності, українські націоналісти Західної України 21 лютого 2009р. згуртувалися у Львові на об'єднавчий форум націоналістичних сил. На тлі сучасних деконструктивних суспільно-політичних аномалій, цей захід у свідомості українців набирав неабиякого консолідаційного значення, особливо у розумінні необхідності нарешті покласти край отій вже оскімнабитій злощасній розпорошеності нашої націоналістичної потуги.

Українське суспільство, отруєне нігілістичною вакханалією власного політикуму, помноженою на кризово-економічне безпросвіття, вже остаточно усвідомило, що різного роду ліві і праві ліберальні партії – проекти разом із їх очільниками далеко не сягають рівня практичного вирішення наболілих національних проблем. Тому громада, ведена генетичною потребою бачення якихось перспективних орієнтирів, почала апелювати до невмирущого духу нації, схилиючи все частіше терези власного довір'я на бік українського націоналізму як чи не єдиного рятівного бальзаму на наші роз'ятрені національні рани. Та, нікуди гріха таїти, українців все ж відлякувала ота стосоткратно спогадувана роз'єднаність націоналістичних сил, нерозуміння причин такої ситуації, почасти і непослідовність їх лідерів тощо. Але відрадно, що останнім часом спостерігається порозуміння поміж націоналістичними громадсько-політичними організаціями, помітні консолідаційні дії, зумовлені необхідністю утворення потужного націоналістичного об'єднання, здатного реально впливати на сучасну суспільно-політичну ситуацію в плані відстоювання інтересів України, доказом чого і є відбуття вищеозначеного зібрання.

Форум консолідував практично всі націоналістичні українські сили, а також широку мережу симпатиків і прибічників з-посеред інших патріотичних партій та організацій краю, задекларувавши свої рішення одногосно підтриманим меморандумом, знаковими

пунктами якого є: заклик до гуртування всіх організацій в єдину потужну політичну силу; від політики популізму перейти до політики прагматизму; захистити український інформаційний простір. Підготовки звернення до Президента України В.Ющенка та Голови Верховної ради В. Литвина, у якому наголошено про необхідність видання указу про створення нагородного Ордену ім. Степана Бандери, що зможе щоякнайкраще відновити історичну справедливість. Форум ініціює початок збору підписів щодо зміни виборчої системи в Україні, і стає в обороні нації проти всіх антиукраїнських сил, що посягають на свободу і незалежність нашої держави.

Українські націоналісти впритул наблизились до утворення націоналістичного виборчого блоку України, задекларування якого має відбутися на Всеукраїнському форумі націоналістичних сил у Києві, необхідність якого вже назріває і, за найближчими прогнозами, відбуття його пропонується на другу декаду березня цього року.

Порушувалися на зборі також і внутрішньо організаційні питання, пов'язані із шляхами і методами подальшої роботи. З притаманною націоналістам принциповістю і безкомпромісністю, мовилося і про причини попередніх помилок і невдач, що зумовило у суспільстві неадекватне ставлення до патріотично-націоналістичної ідеології, намітилися напрямки вдосконалення діяльності. Відійдуть у небуття ті часи, коли олігархічні, корупційно забарвлені політичні клани використовували святую націоналістичну ідею в якості передвиборної технологічної «заманухи». Бо де ж це видано, уявімо на мить, щоб десь у передднях творення ОУН, якась інша така собі ліберально-соціалістична партійка могла зрівнятися із потугою і авторитетом націоналістичної ідеї, – не те, що бути на підтанцювці їх політиканського шабашу?!

Основою націоналістичного чину, – мовилося в доповідях, – має бути невисипуща безкорислива праця без очікування винагороди, як це декларується в націоналістичному гімні – « Не хочемо ні слави, ні заплати, заплатою нам розкіш боротьби!». Щоб змінити меркантильно-споживацький світогляд суспільства, треба повністю віддавати себе праці, почасти без наївних сподівань на взаєморозуміння

чи якусь віддяку. ОУН – це своєрідний патріотичний організаційний Орден, праця у якому зовсім не передбачає якоїсь корисливості з його таким широко розповсюдженим шкурницьким «а що я з того буду мати?», – тут тільки вища місія з отим відомим Каменяревим «собачим обов'язком» – «ти любиш Україну як хліб і кусень сала, я ж гавкою, аби вона не спала!».

Наше сьогоднішнє обов'язує до пошуку нових шляхів і напрямків роботи із розумінням насущних проблем і пошуком їх вирішення, які б відповідали духу новочасся. Сучасний націоналізм повинен позбутися отого рудиментного всезнайкуватого витійства абсолютно анемічних у плані конкретної креативності так званих пустодзвонних «рятівників нації», які, нібито достоту все знають і розуміють, а зробити нічого не можуть, бо і не вміють. Та ще й словесно побрязкують зброєю, апелюючи до необхідності скроплення кров'ю нашої незалежності. Такі горлодрали, завертівши (не дай Боже) веремію, не думаючи покладуть тисячі молодих життів, а самі, попідібгавши хвости, спишуть змасакрований цвіт нації на всепрощаючу історичну необхідність моменту. І чому ми, горда українська нація, у своїй державі маємо йти далі з обрізами у ліси (як закликають деякі мудрагелі), а не проводити цивілізований ідеологічний змаг, боротися за наш інформаційний простір, відстоювати нашу соціально-економічну суверенність, як це подибуємо в Івана Франка: «Мовиш, нині інші війни? Ну, то іншу зброю куй! Ум гостри, насталою волю, лиш воюй, а не повзкуй!»

Маємо надію, що ідеї, задекларовані на форумі націоналістичних сил, знайдуть розуміння на всіх теренах України і будуть мати продовження в конкретній, самовідданій праці патріотів на благо самоствердження нашої державності, розвитку націоналістичного духу та становлення української нації. Слава Україні!

НАЦІОНАЛІСТИ ПРИКАРПАТТЯ ОБ'ЄДНАЛИСЯ

В умовах всезростаючої загрози втрати незалежності України, внаслідок неприхованих агресивних дій Росії та підривних дій «п'ятої колони» в Україні, націоналістичні сили Прикарпаття 15 жовтня 2009р. провели установчу конференцію, проголосивши утворення Івано-Франківського обласного об'єднання націоналістичних сил (скорочена назва – ІФООНС).

Постала формація, у яку увійшли такі обласні націоналістичні структури як ОУН(м), ОУН(р), КУН, УНАУНСО, Українська партія, Всеукраїнське братство ОУН-УПА, ВО «Тризуб» ім. Степана Бандери, ГО «Бойовий гопак», Молодіжний Націоналістичний конгрес, СУМ, ВОВ, Історико-просвітницьке товариство «Меморіал» ім. В.Стуса, «Всеукраїнське товариство політичних в'язнів та репресованих», – є громадсько-політичною організацією, яка об'єднує громадян України, котрі сповідують ідею українського націоналізму, а також організацій політичних партій та громадських об'єднань, які офіційно діють на території області і яким не байдужа доля України.

Основною метою Об'єднання є захист державності України, її територіальної цілісності, політичної незалежності шляхом формування громадської думки, чинення спротиву посяганням на суверенітет держави з боку іноземних держав, посадових осіб, постійне привернення уваги ЗМІ до проблеми української нації, організація публічних акцій, спрямованих на захист незалежності України.

Лучені спільною патріотичною метою, свідомі жорстких викликів сучасності, націоналісти краю, впродовж півтора року, відбувши цілий ряд різномасштабних координаційних нарад разом із проведенням об'єднаною форуму націоналістичних сил у Львові, зрештою поклали край злочасній розпорошеності нашої націоналістичної потуги. Найближчим часом має відбутися такий об'єднаний форум і на загальнонаціональному рівні.

Українське суспільство, отруєне нігілістичною вакханалією власного політикуму, помноженою на кризово-економічне безпро-

свіття, вже остаточно усвідомило неефективну діяльність політичних бізнес-проектів. Тому громада, ведена генетичною потребою бачення якихось перспективних орієнтирів, почала апелювати до невмирущого духу нації, схилиючи все частіше терези власного довір'я на бік українського націоналізму як чи не єдиного рятівного бальзаму на наші роз'ятрені національні рани.

На установчій конференції було зачитане, обговорене і одногосно прийняте Положення про націоналістичне громадсько-політичне об'єднання Івано-Франківщини, згідно з яким членство в Об'єднанні може бути як колективним (громадські організації, партії), так і індивідуальним для громадян, які сповідують націоналістичну ідеологію. Так само делегати конференції вибрали, терміном на один рік, керівні органи вищезначеної формації, - координатора Об'єднання (Святослав Перцович, директор Центру національного відродження ім. С.Бандери) та секретаря (Микола Сулятицький, голова Івано-Франківської міської ОУН). Для інтенсифікації роботи кожного тижня скликається координаційна рада, яку представляють керівники націоналістичних громадсько-політичних організацій, що підписали угоду про об'єднання. Представники координаційної ради кожної неділі відбувають виїзні засідання у районних центрах, де теж утворюються подібні націоналістичні громадсько-політичні об'єднання.

Відродно, що ці об'єднавчі процеси проходять в атмосфері повного взаєморозуміння, з усвідомленням великої місії і відповідальності за ведену роботу. Є впевненість, що приклад націоналістів Прикарпаття буде мати продовження і на загальнонаціональному рівні, що ознаменує собою новий етап нашого національного державотворчого процесу. Слава Україні!

СОТЕННИЙ НЕГРИЧ ДАС ПРИКЛАД ПАТРІОТИЗМУ І ЧЕРЕЗ 100 ЛІТ

У с. Вижньому Березові Косівського району відбулося вшанування пам'яті сотенного Дмитра Негрича – «Мороза», приурочене до 100-літнього ювілею героя. Недільним велелюддям біля монумента провідникові Березівської сотні УПА народ засвідчив свою шану мужньому синові рідної землі, який через зраду осіннього ранку 1945 року впав у нерівному бою з більшовицькими окупантами.

Знаковість цієї події і в тому, що під орудою Дмитра Негрича було створено бойову одиницю, аналогів якій не існувало у всьому повстанському русі. Через велику кількість березнів, які бажали влитися до когорти нескорених, була укомплектована сотня з місцевих сміливців (згодом поповнилася й іншими краянами), що і дало їй назву. Жодне більше чи менше тоді село не мало повновартісної власної військової структури з розгалуженою системою розвідки, постачання тощо.

А силу і міць сотні вороги незабаром відчули сповна, коли на старий Новий рік 45-го (керував боєм молодий чотовий Мирослав Симчич-«Кривоніс», відомий прототип повісті М.Андрусяка «Брати грому», який після загибелі «Мороза» очолив сотню) у бою під Космачем перерешетили понад чотири сотні червонопогонників на чолі із генералом Дергачовим (у минулому – комендантом Кремля) з мінімальними для себе втратами. Цей бій показово увійшов в аналі міліарної практики як найбільш вдала партизанська військова операція.

Натхненні героїчною звитягою своїх односельців, березуни провадили герць із червоним окупантом аж до середини 50-х. Та й після цього боротьба тривала через спротив новим окупаційним порядкам: саботаж виборів, опір комунікації громади завдяки плеканню народних традицій, на забавах співали повстанських пісень, принципово дотримувались місцевого часу, ігноруючи московський, підтримували у підпіллі Греко-католицьку церкву і, що найважливіше, великим чином зуміли протистояти колгоспній пошесті.

Нині ж поклонитися пам'яті сотенного Дмитра Негрича- «Мороза» прибули Косівська та Коломийська станиці Братства ОУН-УПА на чолі з Мирославом Симчичем -«Кривоносом», з палким патріотичним словом звернулися до громади очільники націоналістичного руху краю Святослав Перцович та Олександр Сич, керманіч обласної «Просвіти» Петро Арсенич, поети Микола Симчич та Дмитро Арсенич, заступник голови Косівської РДА Микола Васкул, сільський голова Оксана Лаврій, повстанці сотні Василь Ігнатюк та Василь Томич, очевидці тих подій, жертводавець проекту монумента Михайло Негрич. Схвильовано оповідала про свого батька-героя його дочка Анна Негрич-Малкович, слово якої вдало доповнила пісня-балада про сотенного у виконанні жіночого вокального гурту «Березунки» під орудою Анни Малкович.

У вінок пам'яті полеглим героям вплелися патріотичні пісні у виконанні аматорських хорових колективів Коломиї, сіл Баня-Березова, Лючі, родинних гуртів, сольних виконавців із Вижного і Нижнього Березовів, Яблунова, Акришори.

«ЗА СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ, ЗА СТРЕЛЕЦЬКИЙ ЗВИЧАЙ...»

Нещодавно патріотична громадськість області відзначала 70-у річницю створення Першої української дивізії УНА «Галичина». Поруч із відкриттям фотовиставки у Музеї визвольної боротьби карпатського краю ім. Степана Бандери про вищезначене військове формування, 25 квітня з ініціативи Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір», громадської організації «Патріот України» та УНА УНСО (які є структурними одиницями цієї консолідуючої націоналістичної формації) був проведений смолоскипний марш, до якого долучилася не тільки молодь краю, – учасниками ходи були представники націоналістичних структур Львова, Чернівців, Володимир-Волинського, Галича та Надвірної.

Урочистому походу надії української нації передувала демонстрація фільму про Дивізію «У рамках долі», виступ Голови Управи станиці Галицького братства 1-ї української дивізії УНА «Галичина» Михайла Мулика, який розповів про події того буремного часу. На вічі також виступили Співкоординатор ІФОНГПО «Національний вибір» Богдан Юращук, Голова Івано-Франківської обласної ОУН Зеновій Остап'як, Голова Івано-Франківської обласної ГО «Патріот України» Сергій Сивачук, який промотував цей захід. Феєричним доповненням дійства було вогняне шоу молодіжного колективу «Fata morgana», які зачарували присутніх вправною майстерністю новітніх «сварожичів»...

Сформованими колонами, обрамленими десятками символічних із левами та соколами щитів, знамен та більше сотні смолоскипів під барабанний ритмічний дріб молоді патріоти, до яких долучилася велика кількість мешканців Івано-Франківська, рушили центральними вулицями міста, викликаючи у мешканців способом своєї чіткої організації та урочистості небувале захоплення та піднесення їхньої національної свідомості та гордості. Вочевидь, що маршовці неабияк піднесли патріотичний дух краян, вкотре нагада-

ли, що вони не ті так нині розрекламовані у шовіністичних телере-
репрограмах «хохли-недотепи», а величний народ із прадавньою та
героїчною історією, який свого часу усмиряв візантійську, хозарську
претензійність, турецько-татарську захланність, московський розбій
та польсько-німецьку хижоворожість...

Завершилася акція у міському меморіальному сквері поминаль-
ною панахидою за душами убієнних українських героїв, яку разом із
братами-семінаристами відслужив о.Іван Загайкевич.

МОНУМЕНТУ ПРОВІДНИКУ ОУН АНДРІЮ МЕЛЬНИКУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ – БУТИ!

З ініціативи Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір» та провідних його структур місцевої обласної та міської ОУН 1 листопада на перетині вулиць Мельника та Сахарова в м.Івано-Франківську було посвячено місце та символічний камінь, на якому згодом буде споруджено пам'ятник Провіднику ОУН полковнику армії УНР Андрію Мельнику. Цю духовну місію виповнив о. Арсен Панчак від церкви Зіслання Святого Духа м.Івано-Франківська УГКЦ.

«Відновлюється історична справедливість не тільки щодо постаті другого Голови ОУН, а передусім – до усього етапу національно-визвольного руху, який пов'язаний з діяльністю Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів» – наголосив у своєму зверненні Голова ОУН Богдан Червак, яке за дорученням нинішнього керманіча націоналістів зачитав на урочистому вічі ведучий і модератор цього заходу Голова Івано-Франківської міської ОУН та заступник Координатора ІФОНГПЮ «Національний вибір» Микола Сулятицький. «Важливо, що пам'ятник полковнику Андрію Мельнику буде споруджено саме в Івано-Франківську, де вже височіють монументи іншим лідерам українського націоналістичного руху – полковнику Євгену Коновальцю та Степану Бандері і якнайкраще символізуватиме єдність українських націоналістів, до якої наполегливо закликав Андрій Мельник» – зрезюмував у своїй відозві до Івано-Франківської громади друг Б.Червак.

Грунтовно і багатогранно постать оунівського провідника у своєму виступі представив Народний депутат України Юрій Тимошенко, який не тільки з притаманною йому відкритістю і щирістю вболіває за єдність нації, але й повсякчас із мудрістю парламентарія-патріота повсякчас допомагає націоналістам краю у всіх їхніх починаннях.

Про необхідність цілковитого порозуміння між українськими патріотичними і, зокрема, націоналістичними структурами у своїх

виступах мовили Голова Івано-Франківської обласної ОУН Зеновій Остап'як, очільник Івано-Франківської міської «Свободи» та кандидат на посаду міського Голови Івано-Франківська Руслан Мацінків, Голова обласного «Правого сектора» Андрій Подільський, Голова станиці Галицького братства вояків УД УНА «Галичина» Михайло Мулик (нещодавно відсвяткував своє 95-ліття) та завше палкий у своїх патріотичних промовах письменник, журналіст, друг-оунівець Микола Симчич. Останній велемайстерно прорецитував неабияк актуальний і в нинішні часи вірш про Андрія Мельника, який вперше прозвучав майже десять років тому на відкритті пам'ятника Андрію Мельнику у с.Воля Якубова на Львівщині. Про невідомі сторінки із життя Провідника мовили члени родини А.Мельника – небіж Константин Кобрин та його дружина Любомира Джанджалас.

Гімн Організації Українських Націоналістів, патріотичні пісні та духовний гімн «Боже Великий, єдиний» прозвучали у виконанні аматорського хорового колективу «Золота заграва» (більшість учасників якого є членами Івано-Франківської ОУН) під орудою художнього керівника Богдана Парумби – неабияк ідейно та естетично доповнили захід.

Хочеться відзначити наполегливу працю в реалізації цієї ідеї Координатора ІФОНГПО «Національний вибір» Богдана Юращука, Голову Івано-Франківської обласної ОУН Зеновія Остап'яка, секретаря Об'єднання Юрія Гудчака, Голову Івано-Франківського міського КУНу Євгена Щупака, Директора ГО «Івано-Франківське міське громадське об'єднання «Українська справа» Ярослава Гулика.

Незабаром департаментом містобудування та архітектури виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради буде оголошено конкурс проектів скульптурних композицій, після якого, віримо, в швидкому часі наше місто отримає гідний з мистецької точки зору постамент, яким пишатиметься не лише Прикарпаття, але і вся Україна.

ЧИ ЧУЛИ ВИ, РІДНІ БРАТТЯ, ЯК БОРОЛОСЬ ЗАКАРПАТТЯ...»

(до 80-річчя утворення Карпатської України)

Вже восьме десятиліття перемайнуло за небокрай нашої історичної пам'яті від часу героїчних подій постання Карпатської України напровесні українських національних сподівань та державотворчого чину, піднятого на геройстві захисників рідної землі.

Хижоворожо налаштовані сусідні Румунія і Угорщина наприкінці тридцятих з неприхованою відвертістю виявили територіальні претензії на споконвічно наші етнічні землі, зокрема після того, як лідери Закарпаття запотребували для краю автономії, маючи за приклад сусідню Словаччину, яка отримала автономний статус після так званого Мюнхенського пакту, коли частина Чехії була передана фашистській Німеччині. Особливо актуальним постало це питання після рекомендації німецького Міністерства закордонних справ керівництву Праги надати автономію і Карпатській Україні.

Однак хортистська Угорщина мала інші плани – спочатку провокативно, а згодом, 20 листопада 1938 року, відкрито зробила першу спробу окупації, але Гітлер і Муссоліні наказали зупинити наступ. Більш того, на початку 1939 року Німеччина навіть пообіцяла А. Волошину свою підтримку, та це було тільки хитромудре плетиво фашистського далекоглядного інтриганства, бо вже за деякий час було дано «добро» мадярській інтервенції. Рейх лише цинічно «загравав» із Волошиним, що дало згодом привід радянським історичним борзописцям підіймати дизінформаційні істерії навколо «германофільії» українського проводу. Якщо бути послідовним, то як розцінювати ті факти, що вже у серпні 1939 року Сталін у Кремлі підносив адо-раційний келих «за фюрера...», та ще й підлив олії в багаття національного розбрату, іменувавши Карпатську Україну «козьявкой» на XVIII з'їзді ВКП(б) у березні того ж року. Підтрясались жижки у «вождя», щоб за прикладом мужніх горян не попрямували й інші «вольнодишущіє» народи імперії!

На тлі зростаючої угорської загрози, керівництво Закарпаття у стислі терміни успішно (95% явка) провело вибори до парламенту, почало творити державотворну адміністрацію. Була необхідність формування міліарної потуги, яка згодом виокремилась у Карпатську Січ, до якої охоче зголошувались новобранці з усього Західноукраїнського краю. Щедрими офірними потоками попливла до Срібної землі матеріальна допомога навіть і з Канади, та й сам А. Волошин спромігся на чималу суму у необхідний фонд. Але часу як слід підготуватися до супротиву забракло...

Проголошення незалежності Карпатської України 14 березня 1939 року вже відбувалося під кулеметний акомпонемент хортистської воєнщини, що атакувала великими силами щойно утворену молоду державу і дуже швидко долала відчайдушний опір майже беззбройних патріотів. Героям Срібної землі мали можливість оружно посприяти їхні «брати» чехи, але загрожені фашистським бичем, не тільки не дали на допомогу сусідам більше сорока укомплектованих дивізій, півтори тисячі літаків, шість тисяч гармат і понад п'ятисот танків, але й згодом передали цей один з найбільших арсеналів у Європі Німеччині, що зразу було використано фашистами для розгортання баталій Другої світової. З безвиході Волошин наказав атакувати чеські збройові склади у Хусті, але в бою за цей арсенал наклало головами понад півсотні січовиків. Тому й довелося оборонцям виступати часто лише з трьома набоями супроти до зубів озброєного мадярського війська... Дуже гірконаглядний приклад для сучасників, коли ми дуже любимо покладатися на інших, сподіваючись вициганити якісь гарантії нашої безпеки у різного роду оборонних структур.

Найзапекліший бій відбувся на відомому Красному Полі за 20 кілометрів від Хуста, що стало черговою нашою жертвовною Голгофою... У кулесвисному вирі героїчно загинуло кілька сотень оборонців, переважно студентів хустської семінарії та інших молодих добровольців під проводом полковників М. Колодзінського, З. Коссака та Степана Сулятицького – колишнього сотника УГА. Безсмертною славою вкрили себе мужні патріоти Дмитро Клинуш,

Іван Роман, Ромаш Шухевич, Осип Карачевський, Євген Врецюн, Сергій Єфремов. Поруч із закарпатцями воювало багато й галичан, що прийшли на допомогу братам з-над Тиси. Саме вони й принесли на Прикарпаття цю пісню про ті трагічні події, коли у крові була потоплена українська свобода:

*«Тридцять восьмий рік минає, а дев'ятий наступає,
Сталась сумная подія.
Запалала вогнем, застогнала під мечем
Закарпатська Україна.*

*Уже чехи з Хуста йдуть, а мадяри ззаду йдуть,
Посилають ультиматум.
Щоб народ ся піддав, свою зброю віддав,
Бо інакше їм не жити.*

*А наш батько Волошин, він скликає всіх старшин
На нараду сумную.
Щоби всі, як усі, січовії стрільці
Стали сміливо до бою.*

*Убивають на фронтах і жінок, і всіх дівчат,
І дітей малолітніх.
Много трупа там лягло, і крові ся проляло,
Кров потекла річенькою...»*

Цей реквієм в карпатській Галичині за радянської окупації був чи не найпоширенішою націоналістичною піснею, яку потайки, а то й відкрито співали на різного роду забавах, а то й весіллях, за що можна було поплатитися на довгий час навіть і свободою. Пам'ять про цю сторінку нашої історії більшовики намагалися перемолоти в кіратах безпам'ятства і забуття, що і засвідчила жорстока розправа над А. Волошиним, якого у травні у 1945 року схопили у «визволеній» Празі посіпаки СМЕРШу й через два місяці замордували в

застінках московської Бутирки. Арешт був цілковито незаконний, оскільки він ніколи не був громадянином СРСР, і злочинів, як заявив Волошин на допитах, супроти Країни Рад ніколи не вчиняв. Йому намагалися висунути звинувачення у співробітництві з фашистами, та ще й ой яким було потрібне комуністичним горлорізам відречення отця Августина від греко-католицької церкви з перспективою стати рупором російського православ'я на вже підім'ятих під Москву карпатських землях.

Запроторений у ту ж в'язницю міністр Карпатської України доктор Микола Долинай в обов'язках лікаря-опізнавача був нажаханий виглядом змасакрованих останків колишнього президента: « побите око, вирвано золотий зуб, спухнутий, ноги, як колоди, чорні, був без відома, вже не дихав.»

Пекельними колами арештів, знущань, полону, розстрілів пройшло більшість січовиків по всій території Карпатської України, і, особливо на горезвісному Верецькому перевалі, де угорці відкрили пам'ятну стелу під мовчазну згоду українського керівництва, як і у випадку із польськими меморіальними комплексами, пам'ятниками «катеринам», «петрам», «славам отечественной доблести» та іншими подібного роду і масті кам'янобрилими збовванілими привидами трагічного минулого, з якими, попри активну декомунізацію минулих років, і досі не можемо справитись. Та скільки ще можна нам, українцям, терпіти оті офіційні навпочіпоквідзначальні вшанування героїв Конотопа, Берестечка, Крут, Базару, повстанської звитяги (тай, чесно мовити, і вищезгадана подія теж не була позбавлена нюансів такого достотунабридлого формалізму з метою підторговування політичними дивідендами)! Чому ще й тепер для відзначення нашої оружно́ї звитяги не вихолощена до кінця дата «п'ятонакивального» демаршу у лютому 1918 року напівкримінальної більшовицької воєнщинщини?! Побутує колабораціоналістське виправдання, що, мовляв, всі ми служили у тому війську, і це, нібито і наше свято... Але ні для кого не є таємницею, що радянська армія несла для нашої нації біду і горе, смерть і розруху. Згадаймо лише більшовицьку розправу над українцями часів УНР, терор тридцятих, спеціально

організоване радянськими генералами «багатотисячнопотопне» бездарне форсування Дніпра біля Києва у листопаді сорок третього, це і кидання беззбройних, щойно змобілізованих і ненавчених галичан і волиняків під німецькі кулемети у сорок четвертому-сорок п'ятому, це і хитропідступна війна з героїчними повстанцями та їхніми рідинами. Це і молодобезвусі жертви Афганістану, де тисячами гинула і калічилась в основному українська юнь під цинічне підгігікування вождів (мовляв, «так вам, бандьори, і надо»), це і анемічна приреченість солдатів-ліквідаторів чорнобильського пекла та безчисленні моральні травми, завдані армійською кримінально унормованою дідівщиною. А чого тільки варта сьогочасна «настутнетна» повзуча гібридна російська провокативність в Криму чи на сході нашої держави!!! То де тут, панове, свято?.. Відзначати цей день – це те саме, щоб, уявімо, у Франції святкували день Вермахту, а араби адорували б доблесну ізраїльську армію. Смішно подумати навіть...

...Десь нині з далеких засвітів, де перебувають душі полеглих борців, журавлями лине до рідної землі прохання про збереження нашої національної пам'яті, відновлення історичної справедливості заради майбутнього прийдешніх поколінь.

А ти, брате, не журись, на Карпати подивись.

На ту дивную новину.

З тої крові вже росте покоління молоде,

Загартоване до бою !

Слава героям !

ВОЛЕЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ...

(до річниці відновлення української державності)

Багаторічна боротьба українців за відновлення втраченої державності нараховує чималу кількість видатних подій. У ХХ столітті то була третя спроба повернути Україні її волю та незалежність.

Організація українських націоналістів взяла ініціативу на себе і 1941 р. у Кракові було скликано нараду українських національно-патріотичних сил, які утворили Український Національний Комітет (УНК). Коли почалася війна, німецькому урядові в Берліні було передано меморандум і резолюцію Другого Великого Збору. У документі було зацентровано на негативній оцінці окупації України німецькою армією. Підкреслювалось, що питання Східної Європи вирішуватись може «не через тривалу військову окупацію», а через постановня незалежної української держави, суверенної в усіх краях. Так само Україна повинна мати власні збройні сили.

Напередодні війни ОУН організувала похідні групи, які розподілилися на три відтинки: група «Північ» мала увійти у Київ, група «Центр» йшла на Харківщину; група «Південь» просувалася в напрямі Чорного моря. Ключовим завданням цих мілітарних структур було йти за фронтом і намагатися першими проголошувати відновлення української державності, а також згодом формувати органи місцевого самоврядування, брати на себе організацію культурницьких та господарських робіт, творити в терені сітку підпільної ОУН, вести перманентну боротьбу з окупантами та роз'яснювати завдання і програмові засади націоналістичної організації.

Основна похідна група мала завдання якомога швидше дістатися Львова і проголосити там Акт відновлення української державності і патріоти гідно виконали покладену на них місію. Після прибуття до Львова 30 червня 1941 р., уже надвечір вони скликали представницькі збори в Народному домі. Національні Збори проголосили Акт відновлення української державності та декрет про призначення Голови уряду. На цю посаду обрано першого заступника Голови проводу ОУН Ярослава Стецька. Прибулі на збори представники

німецької адміністрації сприймалися патріотами виключно на рівні запрошених гостей і коли ті спробували деструктивно із погрозовим натяками втрутитись у державотворчий процес, шантажуючи «можливими плачевними наслідками» - Ярослав Стецько безкомпромісно і наполегливо вказав їм на місце «неприсправних статистів» реалізації волі українського народу до самостійності. Засідання Національних Зборів було відкритим, трансливалося на площу перед Народним Домом, де зібралося чимало мешканців Львова.

Зразу ж після відновлення української держави розпочався процес державного будівництва. Саме тоді ОУН припіднесла українській історії вагомий позитивний приклад. Так, після проголошення Акту, новопризначений Голова уряду Ярослав Стецько дав розпорядження організувати українські органи внутрішньої безпеки для встановлення і підтримання порядку в місті та убезпечення важливих об'єктів –електростанцій, пошти, радіостанції та державних інституцій (ратуші, будинку уряду) тощо. В місті нарешті встановився ідеальний порядок, не було ні грабунків, ні мародерства. Відновлено трамвайний рух, запрацювали всі продуктові крамниці, здійснювався вільний продаж товарів, була ліквідована карткова система. Нова влада негайно передала повідомлення про відновлення української державності і, зокрема, в радіоповідомленні було наказано «не складати зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Суверенна Українська Влада». Так само по радіо передано пастирський лист-благословення митрополита Андрея Шептицького, який благословив постання нової держави. Як відомо, на засіданні Національних зборів греко-католицьку церкву з доброї волі архієрея представляв Йосип Сліпий.

Новим урядом проводилась велика благочинно-господарська акція греко-католицької церкви, зосібна були створені пункти милосердя, де роздавали безплатно триразове харчування німеччинею, бідним і сиротам. Відновила роботу охорона здоров'я, почалися масові поховання жертв НКВД.

Не було сумніву, що гітлерівська Німеччина неприхильно поставиться до відновлення самостійності України і відповідь репре-

сіями. Як відзначав Степан Бандера - Берлін не хотів відразу «викликати боротьбу українського народу проти себе» і запровадив тактику нічим не зобов'язуючих обіцянок і не вмотивованих зволікань, оскільки Рейх прагнув втягнути Україну у війну проти Радянського Союзу і не більше.

Про червневі події у Львові передала місцева радіостанція, тому фашисти спочатку були розгублені такою дією націоналістів. У поширеному УНК бюлетні повідомлялося про події у Львові в такій невиразній і спонтанній формі, аби збити німців з пантелику і щоб вони не знали, де правда, а де вигадки. Уповноважений від ОУН в Берліні В.Стахів передав повідомлення міністру закордонних справ Німеччини про створення українського уряду у Львові. Незабаром у Кракові заступник держсекретаря Кундт, суддя Брюлов, керівник генерального губернаторства Фегель та полковник Бізанц 3 липня викликали на допит Степана Бандеру та інших українських політиків. Кундт, зокрема, повідомив, що українська влада у Львові не була створена за згодою Німеччини, оскільки Рейх і вермахт не є союзниками українців, і тільки «фюрер єдиний... керує боротьбою, ми не союзники, ми завойовники російсько-радянських територій». Також уповноважений гітлерівської влади спитав Степана Бандеру, хто несе відповідальність за проголошення незалежності та створення уряду, на що чільник українських націоналістів сказав, що саме він дав наказ ще перед початком військової кампанії Німеччини взяти владу на місцях у свої руки, утворити власну адміністрацію та уряд. На це заступник державного секретаря зазначив, що «це право належить німецькому вермахту і фюреру, який завоював цю країну. Тільки він має право встановлювати уряд».

Як результат – німці 5 липня арештовують С. Бандеру та Я. Стецька, а також близько 300 членів ОУН, з яких 15 було розстріляно (друга хвиля арештів настала з 15 вересня). Довідавшись про Акт проголошення самостійної України, Гітлер видав наказ негайно знищити рух Бандери: «Стверджено поза всяким сумнівом, що організація Бандери приготує повстання в Райхскомісаріаті /України/ з метою встановлення самостійної української держави. Всі

члени Організації Бандери мають бути негайно заарештовані і після строгих допитів зліквідовані в таємниці під претекстом грабежів». А наступна деректива нацистів цілковито розкрила карти справжніх намірів нацистських поневолювачів – «захоплені друковані матеріали та зізнання заарештованих в міжчасі різних людей Бандери доказують ще раз, що є неможливим притягнути членів організації Бандери до якоїсь позитивної співпраці з німецькими чинниками. Залишається тільки вирішений шлях безпощадного винищення тієї організації».

У цій ситуації ООН заявила про відкриту, навіть мілітарну конфронтацію із фашистською Німеччиною з метою відновлення української державності і ця позиція, згодом на Нюрнберзькому процесі, відіграла ключову роль в неможливості притягнути український національно-визвольний рух до відповідальності за колабораціонізм, а визнати боротьбу українців як окремою воюючою стороною.

На ультиматумативну заяву Гітлера щодо відкликання Акту проголошення Української Держави – провідник ООН Степан Бандера, прем'єр уряду Ярослав Стецько та інші очільники націоналістичного руху відповіли відмовою, за що були ув'язнені в концтаборі Заксенгавзен майже до кінця Другої світової війни.

ЗБРОЯР УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ

Скелею українського духу постає нове видання знаного в Україні письменника, гостроактуального журналіста, члена НСПУ і НСЖУ, лауреата Рівненської обласної літературної премії і лауреата Івано-Франківської обласної журналістської премії ім. Богдана Бойка, учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1-ої категорії і повсякчас невтомного оборонця національної ідеї Миколи Симчиша. Величчя представленої монографії граниться попередніми яскраво-талановитими викресами літературного моноліту – дев'ятьма художніми і художньо-документальними книгами, зосібна збірки документальних повістей «Лебедина ключі», книги новел, оповідань і есеїв «Смак свободи», публіцистичної книги «Ностальгія за Україною», книги про художника Опанаса Заливахи «Болід», художньо-документального роману про Оранжеву революцію «Оранжевий спалах Свободи» та поетичної книги «Політок» з анотацією видатного побратима по перу Дмитра Павличка.

У книгу увійшли добірні ужинки художньо-публіцистичного озерня щонайрізноманітніших жанрово-стилістичних спрямувань, чітко структуровані за ідейно-тематичним внутрішньо-смісловим наповненням. Так, у першому відламі «Скелі...» під одіозною назвою «Воля-імператив світової літератури» порушені злбоденні питання нашого державницького становлення, формування національного геному в контексті загальноєвропейського імперативу. Читач має змогу доторкнутися сакрального величчя мистецького духу Опанаса Заливахи у проявах його образної особистісно-національно-вселюдської тріади, світлом сумовитої свічі, чашею арештантського поминального чаю перевеслиться пам'ять про українського генія і велета духу. Письменник так само розвінчує капітуляційні настрої повзучого малоросійства, представляючи в історичній ретроспекції згубну дію цього квазімодального внутрішньопсихологічного вихибу народної свідомості. Нескореним борцем із пліснявілою провінційністю постає істинний аристократ духу, провідний актор

Коломийського театру та українського поетичного кінематографу Василь Симчич, який потугою власного таланту вийшов на овиди як національного, так і світового мистецького поступу, був своєрідним символічним втіленням етико-естетичних концептів буття.

Щире вболівання за долю провідної верстви суспільства – національної інтелігенції письменник виливає у гостро аналітичному ескізі «Філософія конформізму чи танго смерті?», розповиваючи власні силемени розмислів інтродуктивним мотто духовного провідника індійського народу Джавахарлара Неру – «Інтелігенція, яка вихована колонізатором, є головним ворогом власного народу». Вразливу творчу екзистенцію Симчича розпанахують виверти повзкуватої малоросійської свідомості окремих «знавців» так званої «філософії способностей...», які у всеньких теперішніх бідах і соціально-політичних «жабомишодраківках» звинувачують нібито «недолугу» українську еліту, водночас свідомо екстраполюючись від неї удаваною непричетністю з рудиментами відособленого повчального дидактизму. Тривожить і те, що попередні напрацювання одного із авторів «способностей» були дійсно знаковими в царині філософської думки, провадили українську філософську думку на загальносвітові окреси гуманітарного знання...

В історико-аналітичному есеї «Анафема на гетьмана Мазепу і нація з репресованою свідомістю автор бачить кричущо трагічні наслідки згвалтованої московитським самодержцем Петром I національної української свідомості, що згодом вилилося у масовій появі цілих поколінь покручів і пристосуванців, які приклоняються лише перед матеріальною вигодою, котра набувається виключно через адорування «сильних світу цього». Тому на зорі нашої незалежності і проросли пагони так званої матеріалістичної «заманухи», коли прерогативним іменувалося лише корисливе начало: мовляв, спочатку стаємо багатими, а вже потім (звичайно, згідно залишкового принципу!) духовними, культурними і освіченими... Така «глупота» далось взнаки двома революціями, війною і незавидною перспективою загальноцивілізаційного маргінесся.

Справедливо і тонко вчуває письменник сліди «русскава мира»

і на кону сучасного українського кінематографічного процесу. І не тільки у стосунку до за анонсованого в назві есею міні-серіалу «Століття Якова», а й в значно розлогішому світоглядно-культурологічному контексті. Вочевидь, що українське кіно, маючи такі славні традиції естетичного модусу 60-70-х років минулого століття, – не повинно бути розплідником низькопробного кукілю через якісь там промахи сучасного сценарно-кіношного підмайстер'я з їхніми заробітчанськими «однодневками» і масово плодженою посередністю, де побутує не гордість за твою рідну націю, як ото в стрічках «Тіні забутих предків», «Захар Беркут», «Пропала грамота» тощо, як гливкота принизливого розчарування після перегляду всяких там «останніх москалів», де гордий гуцульський дух навмисно трансформований в оте повзкувате горезвісне холуйське малоросійство хохла-обивателя...

Друга частина «Українотворці» представлена публіцистичним сегментом про титанічну державотворчу креацію новітніх «ділтелів» української справи. Засвітом розділу є есей «Світло любові коломийського собору Преображення Христового», де автор широко радіє уміттю покутян консолідуватися довкола об'єднуючої християнської ідеї і попри тодішні (серпень 2012 р.) суспільно-політичні «викручування» України у тойчасною януковичівською клікою всього національного – все ж залишалися здорові сили, які прагли утримати державу хоча б на якомусь позитивному рівні. І пророчо відчував письменник передреволюційну ситуацію в окраденій та погвалтованій, але ще пробудженій неньці-Україні, що згодом і проявиться виливом всенародного гніву супроти пояничарених владців на майданах, про що і пише Микола Симчич в аналітичному шкіді «Євромайдан – естафета революції, або нас не подолати, нас не злякати!».

Із змістових відтинків «Українотворців» дізнаємось про складні перипетії передвиборчих перегонів, підлі вчинки пояничарених покручів з їхніми брудними і фальсифікаційними викрутасами. Лицарі державотворчого чину – це і мудрий стратег Іван Мазепа, полум'яні відчайдухи Євген Коновалець, Андрій Мельник, Роман Шухевич,

Степан Бандера в минулому, так і сьогочасні втілювачі національної ідеї сотенний УПА Мирослав Симчич, бійці ЗСУ та добровольчих мілітарних структур, громадсько-політичні діячі сучасності Богдан Червак, Олег Тягнибок, Юрій Тимошенко, Анатолій Гриценко, Олександр Шевченко, Микола Ладовський, Мирослав Давидів та інші – знаходяться у фарватері україноцентричних процесів, що втілюють у життя ці непроминальні конструктивні ідеї суспільної згоди та пріоритету духовного над матеріальним як оптимальної умови розвитку особистості на тлі тотально корумпованого і зомбованого окупантським цинізмом розгулу вседозволеності та дикої економічної олігархізації. Саме такого штибу консолідаційними процесами в умовах російської агресії та загрози внутрішньої контрреволюції в Україні детермінізується поборення руйнівного для загальної справи вузько партійного недалекогоглядного взаємопоборювання та невігластва окремих так званих «патріотів», які опинилися біля важелів управління країною і не тямлять справжньої суті формотворчих процесів, мимоволі грузнучи у тягучому угодовському багновинні Кремля.

Не меншою потугою за мілітарну є сила високого мистецтва, яка бачиться непохитною скелею українського національного духу, на вершинах якої гордо постає безсмертний карпатський Беркут, знаменитий український артист Василь Симчич, магія акторського таланту якого уможливила високе мистецьке визнання у видатного кінорежисера Еміля Лотяну, який визнав його одним із найкращих акторів сучасності. Автор книги доглибно вчуває всі найпотаємніші відрухи душі Великого Майстра, розуміє причинно-наслідкову основу безмежжя світу митця, якому довелося жити і творити в умовах лихоліття війни та комуно-московської ідеологічної оприччини.

Наступний цикл монографічного видання Миколи Симчича «Консолідація ОУН: міцніймо на горе ворогам» присвячений надто важливій справі нашого національного буття-триву, за яку автор, як активний діяч націоналістичного руху (член Проводу Івано-Франківської обласної ОУН та голова ревізійної комісії ОУН) щиро вболіває і всіма можливими і доступними йому справами реалізує в

дії. Відрадно, що попри увагу друга Миколи-Зеновія не проходить жодна вагома подія як місцевого, так і всеукраїнського рівня, оскільки усеціло розуміє, що що апатія і бездіяльна яловість неабияк на руку ворогам нашого національного становлення, бо повсякденна праця на українотворчому полі рано чи пізно дасть щедрі ужинки утвердження українців як нації. Тому повсякчас кожна свідомо національна особистість має «змагати до поширення сили, слави, багатства і простору Української Держави», як голосить десятий пункт Декалогу.

Втіленню ідеї консолідації ОУН автор присвятив чимало праць, зокрема і поміщені у збірці есеї «Зоряний час Коновальця», «Естафета націоналістичного гарту», а особливо значимою на наше переконання є ґрунтовна розвідка «Консолідація ОУН: pro et contra», яка не тільки повноправно заслуговує справедливого пошанівкового слова, але і можливості набуття хрестоматійної чинності у плані висвітлення причинно-наслідкових аспектів процесу порозуміння поміж братніми націоналістичними структурами і суспільством загалом. Тут він всеохопно аналізує передумови консолідації ОУН у безальтернативному її прямуванні до реального поєднання. У нотатках до виступу на XXI Великому Зборі ОУН широкоамплітудно охоплюється весь спектр внутрішньоорганізаційних процесів перед таким необхідним жестом обопільного креативного порозуміння. Друг Микола наводить описує події численних зборів, конференцій, нарад (найревнішими ініціаторами і послідовними реалізаторами об'єднання ОУН виступає Івано-Франківське обласне націоналістичне громадсько-політичне об'єднання «Національний вибір»), яке активною дією консолідує націоналістичні сили краю, даючи тим самим належний приклад для наслідування), але по через наше фатальне гетьманчуківське самоїдство з його «повітрястрясаючим» пустослів'ям і досі ще проблематично розставити всі крапки над «і» у фактичному доконанні цього необхідного чину.

Письменник на правах «інженера людських душ» чітко усвідомлює непересічне значення творчої інтелігенції як мозкового центру нації, продуценту найпередовіших ідей, тому і звертається

до побратимів з літературного цеху не збиватись на манівці так званої за визначенням автора «космополітичної тарабарщини, малоросійського капітулянтства і постмодерного пофігізму» і, як влучно резюмує Симчич – «наша література і журналістика мають стати потужною зброєю проти московських окупантів». І якщо вже так не просто реалізувати через вищеозначені проблеми спільність націоналістичних структур, все ж тішить, що хоча б на так званому «монументальному» рівні Івано-Франківська можемо маніфестувати цю одність, оскільки місцеві націоналістична організації ОУН та ІФОНГПО «Національний вибір» зуміли втілити ідею спорудження пам'ятників усім керманічам націоналістичного руху. Знаменно, що саме столиця Прикарпаття є тим єдиним місцем, де втілена ідея спорудження скульптурних знаків Є.Коновальцю, А.Мельнику та С.Бандері, яка красномовно нагадуватиме і закликатиме і до остаточного об'єднання!

Лейтмотивом усіх розділів книги є оповіді про легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича «Кривоноса», очільника Березівської сотні, що вкрила себе невмирущою славою у знаменитому Русірському бою. Та і тепер 94-річний бойовик проводить значну виховну роботу з українською молоддю, щиро вболіває і ревно працює за встановлення «справжньої» України, тому такій визначній людині, на переконання М.Симчича, було б гріх відмовити в офіційному званні Героя України, що нам (другу Миколі і автору цих рядків) вдалося переконати делегатів XXI Великого Збору ОУН звернутися до Президента України з клопотанням про присвоєння п.Мирославу заслуженого ним давно найвищого визнання.

Цей найобширніший розділ «Скелі...» охоплює інформаційні сильвети про святкування національно-патріотичних свят та фестивалів у Березовах, які вочевидь передбачають потужну креативну заданість цих подій, як і сама заклична назва одного із есеїв – «святкуймо на збитки ворогам». Перо публіциста описує низку цікавих поїздок і патріотичних акцій місцевого націоналістичного активу, як ото «Панахида на Перевалі», «Автопробіг «Слава героям України!», а поминальний реквієм «Дзвону Яблунівських криниць» перегуку-

ються із боєм гіркоти втрат на українсько-московській війні в есеї-некролозі «І до нас прибула війна» з приводу похорону загиблого бійця Миколи Самака із Баня-Березова...

Приостанній розділ художньо-публіцистичної праці омовлений катартичною номінативною сентенцією – «Духовне зцілення словом», в якому автор веде мову про непересічне явище літературного процесу краю – «Березівські літературні посиденьки», які вже стали традиційними краснописьменськими зустрічами, де Микола Симчич є не тільки одним із найповажніших членів цього мистецького клубу, а постійним вдумливим аналітичним «літописцем» цих подій. Він щиро тішиться за перші літературні успіхи молодого письменницького пагіння, вміє підтримати і дати поштовх для розвитку початкуючих талантів, не омине слушною редакторською порадою новопосталені видання побратимів по перу. Літературно-критичні огляди «Критерії поетичних вершин», «Ознаки творчого росту», «Відновлення», «Духовне зцілення словом» чи «Березівські літературні посиденьки» містять об'єктивну, вичерпну літературознавчо-інформативну сугестію про цікавих непересічних людей, їхні перші творчі здобутки, пошуки у формуванні індивідуального творчого обличчя. Відрадно, що скрупульозний критик не сходить на манівці банального, виключно адораційного «словолестя», а вимогливо просіває через сито власного багаторічного літературного досвіду зразки поетичних проб краян, намагається делікатно «здухнути» з добірного поетичного зерна припорошини ще не повсякчас вправного «половослова»...

І насамкінець художньо-публіцистичного видання увінчується плетивом найбільш велемовних і знакових зразків поетичного слова Миколи Симчича, серед яких подибуємо і небесний монолог актора Василя Симчича «Сцена», опоетизована історична минавшина «Вибачення», монолог українського повстанця «В обороні Карпат», сучасних хоронителів нації під велемайстерною алегоричною назвою «Українські АТОси» та мереживом гостроактуального гумору суспільно-політичної тематики.

Без сумніву, що нове видання Миколи Симчича заслуговувати-

ме на особливу увагу в українському читацькому середовищі, адже порушувана в збірнику проблематика постає гостроактуальною для сьогочасних непростих часів нашого державотворчого прямування і утвердження українців як самодостатньої, з європейськими цінностями нації.

«А МИ ТУЮ СТРЕЛЕЦЬКУЮ СЛАВУ ЗБЕРЕЖЕМО...»

Нещодавно у Івано-Франківському видавництві «Місто НВ» побачило світ літературно-художнє видання Юрія Шкрумеляка «Кривавий шлях. Чота крилатих» [Текст]. – Івано-Франківськ: Місто НВ. – 344с., упорядковане письменницею, очільницею Івано-Франківської обласної організації НСПУ Світланою Бреславською. Книга приурочена до 125-ї річниці від дня народження і 55-ї від часу відходу у засвіті незаслужено забутого українського письменника із Ланчина, що на Прикарпатті, січового стрільця, мученика радянських концтаборів Юрія Шкрумеляка.

Перше, що впадає у вічі – це вибір упорядницею текстів власне військової тематики творів галицького письменника, що у традиційній світоглядній рецепції сам факт набирає певної антитетичної характеристики, яка, однак, «в змиг ока» долається нашою традиційною, можна сказати споконвічною причетністю українського жіноцтва до святої місії оборони рідної землі у найрізноманітніших її виявах – чи то на «полі ратному» (Софія Галечко, Олена Степанівна, сучасні героїні війни на Сході) чи ж на ниві полум'яного слова Лесі Українки, Олени Теліги, Ліни Костенко тощо.

Можливо, на першоогляд, простіше було б узяти для «редакторсько-впорядкувальної препарції» якусь модну мистецьку тему чи «розкрученого» автора, де легше можна долати видавниче, презентаційне, логістично-інформаційне поріжжя. Але осердя національно-свідомого мистецького континууму чітко усвідомлює, що ми, українці, не можемо просто так бавитись у якесь аморфне космополітичне словоблуддя, в той час, коли на цивілізаційних терезах важиться наше не таке вже й тривке державницьке майбуття.

Вихід добротної книги детермінується, як правило, певною знаковістю – це не лишень підсумок проведеної роботи, не тільки фактологічне заповнення окремої інформативної ніші. Сучасна книга, яку зусебіч накривають хвилі новотехнологічного інтернетного валу, повинна привносити свіжовій актуальності, прокладати ментальний зв'язок між поколіннями, віднаходити ціхи психологічної гармонії та міжчасової взаємодоповненості. Подібно, як і у минулому столітті Січові Стрільці та воїни Української Галицької Армії – сучасні військовики-відчайдухи на Сході України тримають стяг національної доблесті і честі, тим самим продовжуючи славні віхи нашої перманентної багатовікової національно-визвольної борні.

Українське Січове Стрілецтво... Постає на добровільних засадах армія не знала квазімодальних вихибів горезвісної рекрутчини та анархічної антиустанови, якою, зазвичай, просякнуті московська, а згодом і радянська армії. Загонам усусусів, як правило, доручались чи не найскладніші відтинки фронту, саме їхні багнети стримували лави мілітарної російської потопа на Європу, про що сучасні ситозабезпечені «оази демократії» свідомо призабули і у теперішній скрутний для України час зазвичай відмахуються отою мояхатаскрайньою глевкуватою «стурбованістю».

Утворене на щиропатріотичному підґрунті, січове стрілецтво трансформується водночас і у потужний культурно-мистецький та просвітницький феномен, бо ж під стяги борні станула найсвідоміша і найосвіченіша верства українства. Просто невтямки, як це можливо, аби у швидкоплинних перепочинках між кривавим жахіттям битв, замість унормованого військовиками тютюново-алкогольного зняття стресу, помноженого на усущіль «під шкіру влізлу» нецензурщину (широко культивовану у сучасних російських

військових серіалах) – в окопах нашого вояцтва писалася поезія, творилася пісня, карбувалася проза, образотворилося малярство... Когорта славних імен – відчайдуха Лева Лепкого, елегантного та крицевого водночас Романа Купчинського, європейських освітніх осягів Олесь Бабія (до слова – автора гімну ОУН, взятого за основу Маршу сучасної української армії) доповнювалася йменом і чином універсальної постаті Юрія Шкрумеляка, літературний талант якого найкраще виокремився власне у жанрі військової прози.

Коли підбірка лірико-публіцистичних новел «Кривавий шлях» описує нестерпні тяготи військової кампанії армії УГА в 1919-1920 роках у так званому «чотирикутнику смерті» з просто таки натуралістично-зображальними сценами далеко не бравурно-маршевої сторони війни – із жахливим побутом, інфекційними недугами, зрадою, непевністю, розпукою та приреченістю на безпросвіття українського воїнства, – то вже історико-пригодницька повість «Чота крилатих» оповита ореолом відчайдушного, почасти навіть фантазмагоричного героїзму. Попри те, що події новел і повісті відбувалися практично в одночасі – автор другого епічного твору свідомо відходить від виробленої майже в комплекс безальтернативної жертвовності, фаталістично напроголошеної попередниками – «йшли діди на муки, підуть і правнуки, ми за народ життя своє дамо...», коли за Україну треба було померти, а плодами трудів скористаються всілякого роду і масті «воріженьки», а в народній пам'яті зостануться хіба що анемічно-сльозливі плачі на побоевищі, трансформовані у кращому випадку в елегантний фольклор.

Юрій Шкрумеляк чотою крилатих упривнює нам належно вишколених «пробойовиків», мовлячи сучасною термінологією – спецпризначенців, яким доручалися найскладніші завдання. Ведені доблесним хорунжим Василем Круком, їхні образи не позбавлені алегоричного, а інколи і гіпертрофованого героїзму, що, на жаль, не повсякчас культивувалося в українській ментальній традиції. Ми з легкої руки готові прийняти будь-який чужорідний «сюр» на кшталт «шаолінів», «ніндзь», «термінаторних шварців» та іже з ними, тільки не своїх, бо, бачте, немає фактів, доказів тощо.

Пригадалося, як нещодав у соцмережах піднявся несусвітній «гевевт» з приводу правдоподібності героїзму січового стрільця Томина із Обертина, тлінні останки якого упокоїлися на військовому кладовищі у с.Незвисько на Городенківщині, який прославив себе тим, що, майстерно володіючи холодною зброєю (а у лютому 1916 року були страшні холоди і вогнепальна зброя не завжди спрацьовувала, тому було суцільне «рукопашня»), у одному бою зарубав 24 москалів і, будучи оточеним, «повівся» на вмовляння російського офіцера, аби скласти зброю на взамін збереження життя – та підступний москаль не дотримав свого слова і зарубав добровільно роззброєного українського відчайдуха (наглядний приклад, що не треба їм ніколи вірити).

А тепер хочу звернути увагу на так розпоширений у нас «скрупуляторський оскомонабитний фактографізм» та їх численних представників, яких не так цікавить сама ідея української боротьби і героїка, а яка саме частина воювала, скільки людей і т.д... Прошу – ідіть до Віденських архівів і держайте, а якщо «слабо» – то беріться хоча б за посильну вам роботу в плані допомоги і сприяння із відновлення вже призабутого... Фактографізм – це чудово, але нам не вистачає живої історії і її донесення до молоді, яка, за невеликим винятком, у свої 16-17 років рівень знання української історії тримає на рівні початкових класів... Тому і маємо таку владу і суспільно-заангажоване безпросвіття.

Нам, українцям, такої героїки якраз і не вистачає, комплекс меншовартості прищеплений цупко і надовго, тому і не сформували повноцінної нації через оце формалістичне самоїдне буквоїдство. А звернімо увагу, як же ж потужно російська пропагандистська машина з подивугідним телерозмахом «чтіть память зацітніков отечества» з перманентною трансляцією радяно-російського мілітаризму, хоча там усе, зазвичай, замішане на псевдоісторичних байках та вигаданих героях. А у нас? Із недалекоглядною яловістю відпускаємо поодаль добротний ідеологічний матеріал, законсервованій нашою безпринципною летаргічністю, бо майстерно зафільмована чи сценічно зрежисована бойова звитяга здатна ви-

конати важливу виховничу функцію для підростаючого покоління зокрема.

Представлене видання, окрім поміщених художніх творів, містить цікаві інформативні додатки – публіцистичний спомин «Один із чети крилатих» Івана Гришина-Грищука (довголітнього Юрієвого приятеля), біографічно-аналітичний есей «Невблаганний тільки до національних кривд» професора Володимира Полека, а також ґрунтовний алфавітний перелік приміток (діалектизми, застарілі слова, поняття, терміни). Переконані, що пропонована читачам збірка Юрія Шкрумеляка займе гідну нішу у сучасному літературному книгопоточі.

НАЦІОЦЕНТРИЗМ ЯК СВІТОГЛЯДНА ОСНОВА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Нещодавно українську патріотичну громадськість сколихнув черговий недолугий вихиляс новоявлених діячів культури – у Новоград-Волинському, малій Батьківщині Лесі Українки, до її 150-річчя заплановано провести літературний конкурс під просто таки обурливо-шокуючою назвою – «Кепський жарт». Окремі, можна так сказати, «деятелі иссКустов» кричущо-профаністично потрактували Лесину фразу зі щоденника – «мені часом здається, що з мене вийшов би далеко кращий музика, ніж поет, та тільки біда, що натура утяла мені кепський жарт». Але цей «жарт», насправді, це початок розвитку туберкульозу кісток, несусвітніх фізичних і моральних тягот, які мужня письменниця терпіла всеньке життя...

Тоді що це таке? Чергова бридко зализана «дев'яностоп'ятиквартальна кічуха», нівеляційно-панібратське поплескування по плечу Великих шуйцями духовно убогих карликів чи свідомий псевдомодерний пошук «новопрікольних» афектів задля пониження до власного рівня «занадто умних»? Мабуть, усе вкупі, позаяк сучасне, так розпоширене «акакаяразнічне» світоглядне оггуддя заввиграшки здатне заглушити найяскравіший прояв культурно-національного ідеалу, як ото мовив поет – «міг будь-який слинявий зух героя копнути під зад...». І не важливо, яким вогнем горіла ця велична особистість, освітлюючи національні овиди іскрометтям власного серця і душі – у світі прагматично-споживацьких матеріалістів це не має аніякогісінького значення.

Так само і з Лесею Українкою – обивателю абсолютно байдуже, якою вулицею, площею чи сквером прошкувати – названого іменем полум'яної Лесі чи космополітичних Клари Цеткін чи Рози Люксембург, грошовими одиницями із зображенням національних героїв чи ж комуністичних ідолів розраховуватись у крамницях... Тай обізнаність про портретовану на двохсотгривневій купюрі ве-

лику українку у того ж таки пересічного обивателя будуть досить мізерними: щось там чували про Лукаша і Мавку та вже оскомонабитний штамп «досвітніх огнів» із надто неприємно відганяючим комуно-радянським душком...

Тому постать Лесі Українки, так недолуго перекрученої у кіратах соціалістично-марксистських проскрибувань, загнаною верхоплавною, псевдоаналітичною літературопізнавальною критикою на елегійно-фольклорне маргінесся, – потребує присутнього перезавантаження у плані рецепції Лесиної творчості. Поперед усього маємо за необхідність наголосити на яскраво вираженій націоцентричній свідомості великої українки, оскільки саме вона, опісля Тараса Шевченка, підхопила підупалу хоругву національного буття в обставинах жорстокого тираністичного гніту імперської Московщини задля досягнення найвищої цілі – здобуття повноцінної державності для своєї нації.

Недарма ж бо головний ідеолог українського інтегрального націоналізму Дмитро Донцов першим побачив споріднений із вищезначеними засадами її світогляд. Лесина національна ідеологія апелювала до героїв-особистостей, які холодний раціоналістичний інтелектуалізм заміняли національно-революційним фанатизмом, замість жалю до поневолених – ненависть до гнобителів, де провідною чеснотою є не співчуття, а відвага. Її поезія – це ніби клич нової нації, що нарешті відчула волю до переконливого чину, безхребетне анемічне умиротворення вона замінила ідеєю войовничого націоналізму. Тому закономірно, що основні світоглядні засади творчості Лесі Українки так суголосять «Десятьом заповідям УНП» – першому українському націоналістичному правильнику, укладеному в 1904 році її сучасником та одnodумцем Миколою Міхновським, основні постулати якого згодом стали базою для укладання Степаном Ленкавським «Декалогу українського націоналіста».

Навіть побіжний огляд поетичної творчості Лесі Українки служить підтвердженням сформованості її націоналістичного світобачення. Так, у діалозі «Грішниця» релігійна ідея трансформу-

ється у національну, письменниця пророче бачить уже недалеке відродження України, оскільки ключовим призначенням нації, як мовить її героїня, є «...*Згинути, або вийти з неволі // Котра з тих двох судилась нам дорога?*», що наглядно відповідає першопункту заповідей українського борця – «Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї».

Наступні рядки аналізованого нами діалогу «*Мене любов ненависті навчила...*» чи «*Тоді в мені спалахнула ненависть // До тих, що нищили мою любов*» впливають, на думку головної героїні твору, із антитетичної дуади – «*Ніхто не має більшої любові, // Як той, хто душу покладе за друзів*» – ідейно-смісловим навантаженням асонують тези про неприйняття ворогів твоєї нації та боротьбу із ними. Відчайдушний, безкомпромісний вчинок молодой месниці – «*Раз в темну ніч на бій дівчина вийшла // Вона була при зброї: у руках // Був заступ гострий, а в кишені куля, // Набитая надобом розривним*» відображає прямий характер революційного змагу – «Не завагаєшся виконати найнебезпечнішого чину, якщо цього вимагатиме добро справи.»

У словах із поезії «Товарищі на спомин» – «Нехай же ми раби, невільники продажні, // Без сорому, без честі, – хай же й так! // А хто ж були ті вояки одважні, // Що їх зібрав під прапор свій Спартак!..» та у ретроспективних споминах про минулу славу України – «*Так... в кожній країні є спогоди раю! // Нема тільки в тебе їх, рідний мій краю!*», Леся ментально споріднена із декалоговим постулатом про необхідність збереження пам'яті про великі дні наших визвольних змагань.

Встановлення національної справедливості за принесені українському народові кривди – «*Згадати тільки всі тяжкі муки, // Що завдали борцям за правду вороги, – // Кому ж не стиснуться раптово руки // Від помсти лютої жаги?*», у Лесиному розумінні наближене до креативного бачення відновлення соціального паритету – «Пімсти смерть великих лицарів», а її пророчі візії про майбутню українську державність – «*...В просторі бачу я країну // Осяйну, наче світло ідеалу, // Неначе світло правди...// Питаєш*

ти, що бачу я в просторі? // Прийдешиність бачу я, віки потомні!» – це ніби те духовне втілення найвищої ідеї націоналістичного руху – «Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства й простору української держави».

Націоцентричний аспект української письменниці відображений і у багатьох інших поетичних творах, зокрема у поемах «Давня казка», «Роберт Брюс, король Шотландський, у «Казці про Велета» із Лесиною «Триптиху», однак найбільш цілісно і повновартісно цей світогляд представлений у її драматургії і першою, поза сумнівом, є драматична поема «Бояриня», яка у часи царської оприччини зазнала тривалої видавничої обструкції, всеможливих ідеологемних перекручень та циркулярних заборон почерез свою сюжетну прямоту і тематичну правдоподібність.

Власне у «Боярині» належно представлена історія деспотичної Московщини, в якій змінними є лише влада і правителі, а колонізаторська політика не зазнає жодних змін уже впродовж багатьох століть. Леся Українка прямо зобразила особисту ненависть до заскоружло-примітивної середньовічної за своїм духом Московії, без різниці – «старої» чи їй сучасної. Вона ніколи не мала симпатій до цього тираністичного світу, як би цього не намагалися заперечити трубадури так званої «єдності братніх народів». Для неї московський народ є ворожим елементом, у середовищі якого українцям годі шукати товариства, з ним слід говорити не мовою «суплік», а лише мовою зброї, бо хто прямує шляхом угодовств, той нестиме відповідальність за сподіяне лихо, яке невідомо настане.

Головна героїня Оксана звинувачує себе у неможливості щось удіяти у ситуації рабства рідного краю, вважає себе слабовільною і позбавленою можливості великого чину. Їй соромно перед своїми земляками, які продовжували боротися, і ці моральні страждання стають причиною в кінцевому підсумку її смерті.

У творі ключовим є протиставлення двох світів – українського і московитського, тому письменниця чітко упривняла для багатьох нетямущих її земляків цю перманентну цивілізаційну загрозу.

Леся Українка без будь-якої надії на видання твору в умовах царської деспотії пише свою «Бояриню», щоб зобразити справдешній світ тодішнього «руського мира», перед яким вона не збирається коритися через відчайдушне «Убий, не здамся!», неабияк ментально споріднене із ідеологією націоналістичного тестаменту – «Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї».

Звернення письменниці (у яких чи не найкраще відображені її націотворчі світоглядні чинники) до легендарно-міфологічних тем минулого спрямоване на зближення з національно-історичними реаліями сучасної їй України. Важливе значення у появі звернень однієї культурної традиції до особливостей іншої (особливо, коли представлений так званий «злам епох»), відіграє схожість у соціальному, національному, психологічному контекстах, що спонукає до активних пошуків того чи іншого суспільно-культурного формування подібних собі сюжетно-образних елементів у інших культурогенних утвореннях.

Її драматичні поеми релігійно-міфологічного, історичного змісту служать яскравим прикладом сучасної літературної обробки сюжетів світової літератури. Леся Українка проникливо розмірковує про природу художнього часу, який, на її думку, водночас є і універсальним, і конкретним, тобто пов'язаним із реальними обставинами життя і творчості певного письменника та його нації. Тому Лесина так звана «екзотична тематика» зовсім не відвертає нас від насущних національних проблем, але й навпаки – ще більше підкреслюється їхня і наша спорідненість, подібно як Шевченкові «Неофіти», «Псалми Давидові» чи Франків «Мойсей» чи не найяскравіше виявляють власне українські ментальні мотиви.

Так, Лесиною героя Елезара із «Вавилонського полону» ще розривають сумніви і невпевненість у правильності вибору шляху до визволення рідного народу, він ще не виробив твердої позиції. У силу життєвих обставин він повинен заробляти собі на прожиття співом на чужинецьких площах «*про Едон, про Мізраїм і про чужі язики чужою мовою*», та жодної пісні чи рядка він не присвятив загарбникам-вавілонянам, і Елезар також «пісень кохання ніколи не

співав лиш ворогам»; не співав і пісень про полон, бо Елеазарові *«Господь вложив у душу гордоці»*. Незважаючи на те, що ідея свободи не перемогла, тут, активно розвивається проблема національного сорому як детермінанта протесту. Тому і непорозуміння між Елеазаром і підневільним його народом носить спорадичний, тимчасовий характер, бо *«Терпіль кайдани – то не світський сором, //забуть їх, не розбивши, – //гірший стид»*. Елеазар кличе народ до боротьби, до прагнення скинути чимскоріш чужинецьке ярмо. Тому тут закономірна прерогатива національних мотивів, як і всій творчості Лесі Українки загалом.

Коли у «Вавилонському полоні» герой у складних перипетіях соціальних та особистих катаклізмів лише в пошуках вирішення вищезначених проблем, то Тірца із драматичної поеми «На руїнах» ясно і чітко уявляє сам процес і кінцеву мету національного відродження народу. Вона спонукає духовно і фізично понівечену загарбником націю до сміливих і рішучих вчинків, глибока переконаність у власній правоті обраного шляху реалізується в конкретних справах. Її слова лунають як пристрасні заклики до конкретних дій: *«Живий наш Бог, і ми живі.//Той не покинутий, хто сам не кинув.//Палить багаття, поки встане день,//Щоб вам було видніше при роботі .//Хто раб? Хто подоланий? Тільки той,//Хто самохіть несе ярмо неволі»*.

У драматичній поемі «На руїнах» герой-пасіонарій чітко вирізняється від духовно пригніченого середовища своєю самобутньою індивідуальністю. Тірца сильна, вольова особистість, добре знає з ким поєднувати справу, до кого звертати закличне слово, як у випадку звернення до Старого, який не повністю усвідомлює потрібність творення нового життя, і на запитання *«Для чого?»* – героїня дає переконливу відповідь: *«Для праці! для правди! для життя!//Щоб сонце не зійшло в твоїм лінивстві,//щоб час визволу не застав тебе /у сні ганебнім, соромнім безділлі»*.

Виразно проукраїнські мотиви твору виявляються у зображенні автором сильної пасіонарної постаті, яку не може задовільняти підневільне існування одноплемінників. Національні риси героїні

Тірци, які виразно є опозиційними щодо не так вже й прихильно налаштованого до неї околу (що так нагадує тодішні українські релігійні періоди так званого «зламу епох»), коли герой діє в умовах тотальної духовної самотності, накладаються на ревну небайдужість в неперобутній увазі й повазі окремої взятої особистості, і цінність кожної Тірца намагається вивести з мороку апатії та упокорення. Вона розуміє цінність кожної людини як окремої індивідуальності, її глибоко екзистенційна настанова Старого . – *«Я не ношу ярма, я сплю, та й годі»*

У драматичному діалозі «Одержима» Леся Українка культивує принцип вивільнення особистості із пасивного натовпу, тої «казарми» як символу нівеляції національної особистості, що було чуже світобаченню і світовідчуванню її свідомості. Герой трактується письменницею як повністю рівноправний у рецепції читача, сильний своєю індивідуальністю, глибоким самоусвідомленням як власної, так і національної самодостатності. Любов її героїні, як і самої авторки, спрямована, вочевидь, на свій народ – *«Що ж! Тільки той ненависті не знає, // Хто цілий вік нікого не любив!»*, як і признання ненависті з іншого до його недругів: *«Я любить не вмю ворогів...»*, що належним чином відповідає восьмому пункту «Декалогу українського націоналіста» – *«Ненавистю і безоглядною боротьбою прийматимеш ворогів своєї нації»*. Літературний критик Р.Задеснянський у своїй розвідці про цю драматичну поему переконаний у втіленні тут національної ідеї, зазначаючи, що поема «Одержима» була і є особливо актуальною, особливо потрібною для відродження духа нації.

У драматичній поемі Лесі Українки «Оргія» відображені насувні проблеми української нації: відмова від народницької нормативності в умовах колоніальної залежності. Сфера буття героя, співця Антея – це комплекс патріотичних поривань, свідомого прагнення і прямування до мети задля існування рідного народу; все своє уміння, хист і життя пасіонарний трибун жертвує йому, однак одноплемінники не приймають його духовних дарів. Лесею Українкою ставиться тут проблема вини невдячного народу, що

здатен змиритися із лихою для себе долею через власну інертність і апатію до боротьби за національне визволення.

Трагедія Антея із Лесиної драматичної поеми «Оргія» тісно пов'язана із трагедією його батьківщини, її поневолення. Почуття національної честі у поєднанні з умовами «ув'язненої свободи» харизматичного борця стають причиною його трагедії. Негідна поведінка його товаришів, знайомих, дружини збуджують у ньому почуття провини за народну і особисту долю. Тут посередництвом висловів Мецената письменника наголошує на тому, що Рим (читай Москва) усе, чим тепер возноситься, отримав від греків (тобто українців), бо *«пам'ятай же, що Рим ходив у Грецію до школи»*, а в сьогочасному римському(московитському) ярмі грек, уподібнений до раба, мимоволі забавляє свого господаря. Леся Українка посередництвом слів *«...Рабський дух // Краси найвищої збагнуть не може»* валоризує власну, антагоністичну духовну позицію, абиновану до націєствердного мотто – «Я дух одвічної стихії, що зберіг тебе від татарської потопа й поставив на грані двох світів творити нове життя».

Звернення Лесею Українкою до давньогрецької теми загибелі Трої («Кассандра») будується на загальнозрозумілій у її часи аналогії: царська Росія, як держава, переживає агонію, стоїть напередодні розкладу, і в цей час особливо важливою проблемою стає постава національних провідників, пророків українського народу.

Крізь призму проблеми національної зради Леся Українка оцінює людину в драматичній поемі «На полі крові». Художній інтерпретації Лесею Українкою підданий як самий образ Іуди, так і загальніше потрактоване питання відступництва, без сумніву, що і національного. У творі культивується принцип, спрямований на відродження пасіонарної особистості, а неможливість героя дотримуватись тих чи інших загальнолюдських ідеалів творить оту трагічну платформу, на яку опирається основний конфлікт драми, що в своїй ідеї передбачає засудження і викриття національного угодовства перед Російською імперією, бо, як інакше зрозуміти,

що за вихід Лесиного твору в «Літературно-науковому віснику» на редакцію часопису московська цензура відкрила кримінальне провадження а сам наклад журналу був конфіскований і пущений «під ніж»...

Наша спроба представити цей присутній світоглядний аспект української письменниці має на меті розтопити крижане громаддя довготривалої мерзлоти нерозуміння духовної суті Лесі Українки, повернути кермо літературознавчих дискусій у справедливе русло широкомасштабних овидів великої дочки українського народу.

ДИВІЗІЯ «ГАЛИЧИНА»

Йшли п'яті роковини світової бойні,
Величилися негідні, гинули достойні.
У колотнечі «сильних світу цього» забаганок,
Водила смерть щодень кривавий, дикий танок.

Британець, більшовик, всесильний янкі,
Скрутили німця «в шрубку» – й ті «давали дралки».
Поблякли руни, падали штандарти,
Перекроїлись плани перемог майбутніх карти.

Уже не був таким пихатим «Третій Райх»,
Всуціль тріщав і нидів, рвавсь по швах.
Й нацистські бонзи скрушно скімли – «Гільфе!»,
Бо справи на фронтах все гірше й гірше...

А Україна плила кров'ю, стогла в ранах,
Примарною здавалась їй своя держава.
Зі сходу перла знов орда червона люта,
Жорстокіша й підліша, ніж коричнева отрута.

Галичиною прогриміло – «Стань до лав!»
Юначе, голосись, і України не прогав!
Свободи ворог не подасть на таці, так і знай,
Ніхто крім тебе не вборонить отчий край!

А вибір кепський – ліс або московське рабство,
І ні до чого тут чуже колаборанство.
Бо вишкіл загартує, дасть пізнати мову зброї,
І ви уже не збрід, а вправні гренадери-вої.

В чужих мундирах, стані – ну і хай,
Та ви не дерли горло хижим «хайль!»
Гаряче серце, злотий лев на рукавах,
Кацапу понесли липучий смерті жах.

У кулесвиснім вирі Бродів, Кременця,
Не йшла відвага з гордих воїнів лиця.
За Україну, волю, її славу й честь,
Вели із окупантом впертий герць.

І щоб там не верзли ворожі просторіки –
«Служили фюреру, пролили крові ріки!»...
За українську націю давали ви життя,
За її світле, незалежне майбуття!

*Микола Сулятицький,
квітень, 2021 р.*

* * *

Коли займалось в світі бійні мілітарної багаття,
На прю за волю стало українське Закарпаття.
Когорти непокірних воїв Срібної Землі
Полум'яно клялись на стяг визвольної борні.

Як гомін волі линув з-за Карпат
І в лави шикувались брат й камрат,
Долаючи кордони, стежі й перевали,
На дружній зов відкликлись буковинці й галичани.

Волошин, Карачевський, Коссак, Колодзінський,
Врецюн, Шухевич, Климпуш, Сулятицький –
То мужні оборонці української держави,
Подвижники геройської звитяги й слави.

Та з півночі, із долів йдуть тривожні вісті,
Оружним строєм пруть полки хортистські.
Нащадки праорди азійської – гонведи,
Жорстокі, злі і люті, мов з барліг ведмеді.

Як в Хусті, у столиці, гучно кликли «Слава!»,
І голосилася на світ нова держава,
На Краснім полі герцю йшла завзята бійня,
Встояти не змогли, бо сил була не рівня...

І плила кача по скривавленій Тисині,
Увись небес зорили впалих очі сині.
Тут «уродзоний» лях братавсь з ординцем-угром –
В масакрі над стрільцями був він другом.

Але відвага й мужність не були намарні,
Даремно зловтішались вороги безкарні.
У пам'яті народній не загине спомин, браття,
Як стійко воювало славне Закарпаття!

Микола Сулятицький.

* * *

З славетних галицьких Шухевичів родин,
Де кожен патріот й митець – один в один.
Почався твій життєвий гордий лет,
З якого нам повік зоставсь борця портрет.

Навчання, Пласт, УВО, потім ОУН,
Вже з юності був воїн – не лишень змагун.
Тремтіли у Пілсудських і в Собеських жижки,
Як вийшов з ворогами ти на герцю стежки.

Коли натхненні «фюрером» мадярські орди Хорти
Злігались в Закарпаття, ніби бджоли з борті.
Ти разом з побратимами став в оборонні лави
Новопосталеної в Хусті української держави.

Як пів Європи істерично кликло «хайль –
У древній Львів вступав крицевий «Нахтігаль»
Нащадки Лицарів Залізної Остроги
«Здобути або згинути!» – не мали іншої дороги.

Тоді Волиню прогрімало гучно «Слава!»
Й повстанців шикувались лава в лаву.
І розпочався з москвитом лютий тан,
Мілів, дрібнів і нидів окупантський стан.

Коли зосталось вас вже мало – групи й горсті
І як попав в облаву у криївці в Білогорщі,
І добігав за обрій твій геройський чин,
То впав за Україну твій справдешний син.

І вже тапер, як України ти герой,
З недружніх кіл й надалі лине «вей» та «ой».
Нацист, фашист, «да он творіл разбой!»,
Отправіть негодя на общественный отстой!..

Та скільки б не ятрилась та національна рана,
Вкраїна не забуде чин Шухевича Романа.
У пам'яті народній – як колись, і днесь,
Твоя земная слава лине до небес!

Микола Сулятицький

РОЗДІЛ II.

«ФОТОМИТІ ЧИНУ»

*«Будь гордий з того,
що Ти є спадкоємцем боротьби за славу
Володимирового Тризуба»*

Декалог українського націоналіста

*Виступ на заході, приуроченому 50-річчю останнього бою УПА.
с. Середнє, Калуський район, квітень, 2011 р.*

*Виставка про Олега Ольжича. м. Львів, «Тюрма на Лонцького»,
липень, 2014 р.*

Відзначення річниці утворення УПА, с. Тишківці, Городенківський район, жовтень, 2014

Закладення каменя на місці побудови монумента Провіднику ОУН, полковнику Андрію Мельнику. м. Івано-Франківськ, листопад, 2015 р.

Нагородження патріархом Філаретом бійців ОУН. м. Київ, листопад, 2015 р.

Відзначення 125-ї річниці від дня народження Провідника ОУН полковника Андрія Мельника. м. Івано-Франківськ, грудень, 2015 р.

Відкриття кімнати-музею Є. Коновальцю. м. Івано-Франківськ, ЦПВУМ ім. С. Бандери, червень, 2016 р.

Засідання Круглого столу націоналістичних організацій Івано-Франківщини, приуроченого 88-й річниці утворення ОУН. М.Івано-Франківськ, кімната-музей Євгена Коновальця. Лютий, 2017 р.

Закладення хреста на місці поховань учасникам національно-визвольного руху краю. м. Коломия, міський парк, лютий, 2017 р.

Біля монументу Романові Шухевичу. Конференція, приурочена національно-визвольному руху на Калущині. м. Калуш, березень, 2017 р.

Святкування Дня героїв Івано-Франківськими націоналістичними організаціями біля монументу Є. Коновальцю. м. Івано-Франківськ, травень 2017

Виступ на сесії Івано-Франківської міської ради щодо місяця встановлення монументу Герою України Романові Шухевичу. м.Івано-Франківськ, червень, 2017 р.

Закладення каменя на місці побудови монумента Романові Шухевичу. м. Івано-Франківськ, червень, 2017 р.

Відкриття монумента Провіднику ОУН, полковнику Андрію Мельнику. м. Івано-Франківськ, грудень, 2017 р.

Зустріч із Головою провону ОУН Богданом Черваком. м. Івано-Франківськ, грудень, 2017 р.

Відзначення 89-ї річниці утворення ОУН. м. Івано-Франківськ, ІФНМУ, лютий, 2018 р.

Відзначення 75-ї річниці утворення Дивізії «Галичина». м. Львів, квітень, 2018 р.

Презентація книг краєзнавця, директора меморіального комплексу Степана Бандери в с.Старий Угринів про національно-визвольний рух 40-50-х років на Прикарпатті. м. Івано-Франківськ, бібліотека ІФНМУ, травень, 2018 р.

Тематична виставка колекціонера Юрія Гудчака під час презентації книг Степана Лесіва.м.Івано-Франківськ, бібліотека ІФНМУ, травень, 2018 р.

Відзначення 90 річниці утворення ООН. м. Івано-Франківськ, січень, 2019 р.

Відзначення 90 річчя ОУН. Монумент С. Бандері. м. Івано-Франківськ, лютий, 2019 р.

Зустріч з письменником, учасником війни на Кавказі, полковником УНСО Валерієм Бобровичем. м. Івано-Франківськ, ІФНМУ, квітень, 2019 р.

Відзначення 76 річниці утворення Дивізії «Галичина». м. Львів, травень, 2019 р.

*Відкриття монумента Романові Шухевичу в Івано-Франківську.
Травень, 2019 р.*

Ювілейна відзнака Івано-Франківської обласної ради «90-річчя ОУН». Травень, 2019 р.

Середньоберезівська станиця Братства УПА під час святкування річниці створення УПА. с. Середній Березів Косівського району, жовтень, 2018 р.

Колектив Середньоберезівської станиці Братства УПА на Яблунецькому перевалі. с. Яблуниця, червень, 2018 р.

*Відзначення 76 річниці утворення Дивізії «Галичина», Львів,
травень, 2019 р*

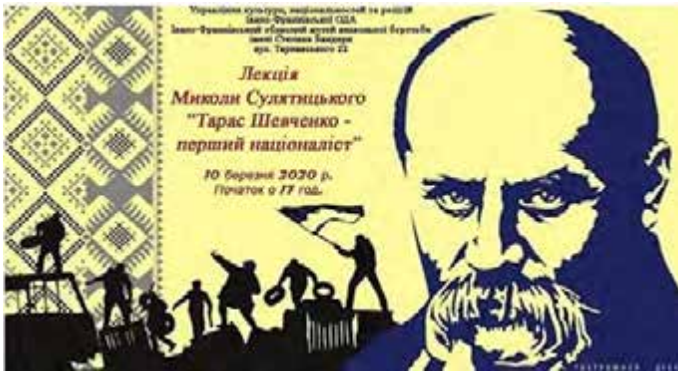
*Відзначення 75 річниці
бою Дивізії «Галичина» під
Бродами, липень, 2019 р.*

Відзначення 91 річниці утворення ООН, м. Івано-Франківськ, лютий, 2020р.

Середньоберезівська станиця братства ОУН-УПА на віче з нагоди вшанування 70-ї річниці з дня смерті головнокомандувача ОУН-УПА, Героя України Романа Шухевича, м. Івано-Франківськ, березень, 2020.

Виступ-лекція в Івано-Франківському обласному музею визвольної боротьби, березень, 2020 р.

Відзначення 129 річниці від дня народження Євгена Коновальця, червень, 2020 р.

Віче біля Івано-Франківської ОДА, приурочене захисту української мови, червень, 2020.

Віче перед Івано-Франківською ОДА, приурочене захисту української мови, липень, 2020 р.

Івано-Франківськ, 16 липня 2020. Віче з приводу захисту української мови. На перо «впало» кілька думок, про мову:

*І знову ти стоїш простоволоса
Серед розмаїя слова, пісні, тихих дум.
В оскалі хижому паяца-малороса,
Ти вкотре виставляєшся на глум...*

*Губили всі: волохи, ляхи, угри й московити,
Царі, «таваріці», підпанки й «гаспада».
Не так сусідні, як домашні гниди
Встромляють в спину гостролез ножа.*

*Вже ніби й канули у Лету циркуляри,
Яких ти натерпілась вздовж століть...
Та знову новоспечені хозари
Плетуть на тебе хитропідлу сіть.*

*В дурманнім чаді наркотичного айкосу
Чумної зали нищих словоблудь
Тобі й надалі хитро ріжуть косу
І покриткою пустять межі люд.*

*Тож об'єднаймо, друзі-українці
Задля рятунку нації в одно.
Щоб знали холуї, «совки» й чужинці,
Що мови рідної ми їм не віддамо!*

16 липня 2020, м.Івано-Франківськ

*Виставка в ІФНМУ, приурочена Дню захисника України.
м.Івано-Франківськ, жовтень, 2015 р.*

*Виставка, приурочена 25-й річниці Революції на граніті.
м.Івано-Франківськ, листопад, 2015 р.*

*Виставка в ІФНМУ, приурочена 77 річниці утворення
Карпатської України, березень, 2016*

Виставка в ІФНМУ «Повстанський гумор», квітень, 2016 р.

*Виставка в ІФНМУ, приурочена 87-й річниці утворення ОУН.
м. Івано-Франківськ, лютий, 2016 р.*

Виставка, приурочена 3-й річниці Революції гідності. м.Івано-Франківськ, ІФНМУ, листопад, 2016 р.

Виставка, приурочена 5-й річниці Революції гідності. м.Івано-Франківськ, ІФНМУ, листопад, 2018 р.

Виставка в ІФНМУ, приурочена пам'яті Героя України Олекси Гірника. м. Івано-Франківськ, березень, 2017 р.

Виставка в ІФНМУ, приурочена річниці утворення Дивізії «Галичина». м.Івано-Франківськ, квітень, 2017 р.

Виставка, приурочена річниці Революції гідності. м.Івано-Франківськ, ІФНМУ, листопад, 2017 р.

Виставка в ІФНМУ про події приєднання Західної України до СРСР. м.Івано-Франківськ, вересень, 2017 р.

*Виставка в ІФНМУ присвячена 100-річчю Української революції.
м.Івано-Франківськ, січень, 2018 р.*

Виставка «Смолоскипи свободи», приурочена борцям за Україну. м. Івано-Франківськ, ІФНМУ, березень, 2018 р.

130 років А.Мельнику, грудень, 2020. р.

92 річч ОУН, лютий, 2021 р

РОЗДІЛ III

«Кроком поступу кріпким...»

«Тільки воскреслий Дух давньо-князівського і лицарства козацького – незримих скрижалей Кобзаря на Україні, дасть їй силу зломити московську орду і напасті „інтернаціональних конспіраторів” в нашу добу!».

Дмитро Донцов.

ЗАЯВА

про створення Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання

З метою консолідації націоналістичних сил області для розбудови української держави ми, представники нижче вказаних громадських та політичних організацій, заявляємо про створення Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання:

- Івано-Франківське обласне відділення
Центру національного відродження ім. С. Бандери — Юрашук
- Івано-Франківська обласна Організація Українських
Націоналістів — З. Остап'як
- Івано-Франківська Крайова Управа Братства УНА
Карпатського краю — Ф. Володимирський
- Івано-Франківська обласна організація Всеукраїнського
товариства політичних в'язнів і релігійно-політичних
тюремців — [підпис]
- Івано-Франківське обласне історико-культурне
товариство «Меморіал» ім. В.Стуса — [підпис] Кастирук
- Івано-Франківське обласне відділення Всеукраїнського
об'єднання «Тризуб» ім. С.Бандери — [підпис] О. Щерба
- Івано-Франківська обласна організація Всеукраїнської
Ліги Українських Жінок — [підпис] С. Коцюк
- Івано-Франківська обласна організація Ступа
Української Молоді — [підпис] В. Клименко
- Івано-Франківська обласна організація «Кордон»
Українських Націоналістів — [підпис] Б. Борович
- Івано-Франківська обласна організація Української
Національної Асоціації (УНА) — [підпис] Р. Король
- Івано-Франківська крайова організація Української
партії — [підпис] О. Щерба

Генеральний секретар: [підпис] О. Толочко
Івано-Франківська
обласна організація
Федерація вільного бойска в
Івано-Франківській області
Івано-Франківська
[підпис] [підпис]
[підпис] [підпис]

Установча конференція
Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-
політичного Об'єднання.

15 жовтня 2009 р.

м. Івано-Франківськ.

Порядок денний:

1. Відкриття конференції (гімн ОУН);
2. Оголошення та затвердження порядку денного конференції;
3. Вибори лічильної, мандатної та редакційної комісії;
4. Вступне слово – Б. Борович;
5. Обговорення проекту Положення (виступи делегатів);
6. Прийняття Положення про Об'єднання;
7. Вибори координатора та секретаря Об'єднання (обговорення кандидатур та прийняття рішення);
8. Прийняття заяв та резолюцій;
9. Заключне слово – координатор Об'єднання;
10. Закриття конференції (гімн України).

На основі рішення ініціативної групи Круглого столу націоналістичних організацій «Об'єднання націоналістичних сил: від спільності дій на майбутніх виборах до здійснення єдиної політики» (м. Львів, протокол № 1 від 27 червня 2010 р.), повідомляємо Вас про проведення 04 вересня 2010 року в м. Івано-Франківську Об'єднаної конференції українських націоналістів з питання Об'єднання.

Просимо на засіданні керівного органу організації прийняти рішення про входження в дану структуру.

Додаток:

- протокол № 1 засідання Круглого столу від 27 червня 2010 року;
- проект угоди.

Ініціативна група:

Юрашук Б. 067223083

Король Р.

Сулятицький М.

03.08.2010 р.

**Заява
Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-
політичного об'єднання
«Національний вибір»**

Останні заяви президента Росії Д.Медведєва та події у Верховній Раді України свідчать про загрозу національній безпеці України. Внутрішні і зовнішні вороги української державності прагнуть в черговий раз колонізувати Україну, перетворити у сателіта Росії.

Враховуючи навіслю загрозу втрати української державності та подальше загострення політичної та економічної ситуації в державі, а також зовнішньої загрози з боку Росії й невелику очікуваність позитивних змін від результатів президентських виборів для утвердження національної держави, **вимагаємо:**

1. Введення Президентом України надзвичайного стану та створення Всеукраїнського комітету порядку України з представників політичних партій та громадських організацій національного спрямування, проукраїнської влади та духовенства.

2. Передачі владних повноважень до Всеукраїнського комітету порядку України.

Закликаємо політичні партії та громадські організації українського національного спрямування підтримати вказані у заяві ініціативи.

Політична рада Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір»

12 листопада 2009 р.

Кординатор об'єднання «Національний вибір» С.Перцович

Протокол
засідання Круглого столу націоналістичних організацій
„Об'єднання націоналістичних сил: від спільності дій
на майбутніх виборах до здійснення єдиної політики”.

27 червня 2010 р.

м. Львів

Присутні: заст. голови Конгресу Українських Націоналістів М.Пшевлоцький, герой України, голова УНА-УНСО Ю.Шухевич, заст. голови Організації Українських Націоналістів Б.Червак, а також представники партій та громадських організацій Львівщини, Івано-Франківщини, Тернопільщини: Конгресу Українських Націоналістів, УНА-УНСО, Організації Українських Націоналістів, Української Партії, Братства ОУН-УПА, Спілки Політ'язів України, ВО „Тризуб” ім. Ст.Бандери, Центру національного відродження ім. Ст.Бандери, ГО „Українська справа”, Спілки Української Молоді в Україні, Громадської Ініціативи „Український національний збір”, ГО „Вічна Україна”, депутати міських, районних, обласних рад.

Слухали: Про політичну ситуацію в Україні напередодні виборів до місцевих рад, необхідність консолідації націоналістичних сил, проекти Угоди та Декларації про об'єднання націоналістичних сил.

Вирішили:

1. Ухвалити концепцію Угоди та Декларації про об'єднання націоналістичних сил (проекти Угоди та Декларації додаються).
2. Скерувати проекти схвалених Декларації та Угоди для обговорення і прийняття рішень на засіданнях керівних органів організацій – учасників Круглого столу, а також націоналістичних організацій, які б могли долучитися до процесу об'єднання. Наполягати на обов'язковому обговоренні питання консолідації націоналістичних сил за участю керівників найвищого рівня організацій – учасників Круглого столу.
3. Вважати пріоритетним проведення II Конгресу українських націоналістів з метою відродження єдиної націоналістичної організації та формування єдиної політичної партії на засадах українського націоналізму.
4. Визначити найоптимальніший формат участі в місцевих виборах для кожного регіону, який виключає взаємне поборювання і забезпечить максимальне представництво націоналістів в органах місцевого самоврядування та перемогу національно-патріотичних сил в цілому.

Головуючий,
заступник голови КУН
Від Секретаріату
Круглого столу:

 Микола Пшевлоцький
 Юрій Антоняк
 Олег Гринюк
 Ігор Данилиха
 Ірина Берест

**Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»**

Голові ОУН М.Плав'юку
Голові ОУН(б) С.Романіву
Голові КУН С.Браццоно
Голові УНА-УНСО Ю.Шухевичу
Голові Братства УПА М.Зеленчуку

Звернення

2 квітня 2011 року в м.Івано-Франківську відбувся 1-й етап Конференції українських націоналістів, на якому задекларовано створення Координаційного Центру українських націоналістів та прийнятий проект Положення КЦУН(додається). Просимо розпочати підготовку до проведення II-го етапу Конференції в м.Києві.

08.12.11.

Голова Івано-Франківської обласної ОУН	З.Остап'як
Директор Івано-Франківського ЦНВ ім.С.Бандери	В.Юрашук
Голова Івано-Франківської обласної УНА-УНСО	Р.Король
Голова Івано-Франківської міської КУН	С.Щупак

Голові сільської ради
с.Стопчатів Косівського р-ну
М.П.Скригунець
Івано-Франківського обласного
Націоналістичного громадсько-
політичного об'єднання
«Національний вибір»

Звернення.

ІФОНГПО «Національний вибір», у яке входить більшість націоналістичних громадсько-політичних організацій області, звертається з ініціативою (яку просимо підтримати відповідним рішенням сільської ради) спорудження у с.Стопчатіві монументу уродженцю Вашого села сотенному УПА Василеві Скригунцю («Гамалії»). Пропонуємо найближчим часом створити Оргкомітет та громадські слухання щодо вищезначеної події. ІФОНГПО «Національний вибір» надаватиме необхідну інформаційну підтримку, сприятиме забезпеченням потрібних для цієї акції заходами. До збору коштів для побудови пам'ятника пропонуємо залучити добровільців, громадсько-політичні партії, благодійні фонди тощо.

Конт.тел. 0974433796, 0679505862.

4.11.11.

Координатор Об'єднання С. Перцович

Секретар Об'єднання М.Сулятицький

Міському Голові Калуша п.І.Насалику
Секретарю міської ради п.О.Челяднину
Депутатам Калузької міської ради
Івано-Франківської міської ОУН

13.11.11.

ЗВЕРНЕННЯ

Українські націоналісти Прикарпаття, як і вся національно свідомо громадськість краю, вкрай стурбовані спробою проведення у м.Калуші інсинуацій, пов'язаних із спорудженням монументу О.Пушкіну. Вважаємо, що така акція не має жодної мистецької, історичної, світоглядної вмотивованості, оскільки українська Бойківщина до творчої постаті російського письменника (почасти з імперським мисленням і не надто вже і прихильного у своїй творчості до українського питання) не має ніякого, навіть побіжного стосунку. Тим паче, що Калуш не надто вже так і багатий на монументи справді українським видатним постатям, увіковічення пам'яті яких, гадаємо, є важливішим питанням, ніж дбати про необгрунтовані забаганки абсолютної національної меншості Івано-Франківщини.

Особливо на тлі останніх шовіністичних дій російської офіційної влади, які пов'язані із закриттям у Москві українських усущь аполітичних, виключно громадсько-культурних інституцій – нам аж ніяк не доводиться говорити про якусь культурологічну паритетність.

Тому закликаємо Вас, уповноважених представників української патріотичної громадськості Прикарпаття і Калушини (як краю із славною національно-визвольною минувиною) зокрема, не підтримувати вищезначеної ініціативи в ім'я України та збереження її національної гідності.

Слава Україні! Героям.слава!

Голова Івано-Франківської міської ОУН

М.Судятницький.

**Івано-Франківський обласний організаційний комітет з відзначення
120-ї річниці з дня народження Євгена Коновальця**

м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 5

т - н для контакту: 0974433796; 0679505862

11.04.2011 р.

**Голові Івано-Франківської обласної ради
Сичу Олександрю Максимовичу,
Голові Івано-Франківської ОДА
Вишиванюку Михайлу Васильовичу
Міському голові Івано-Франківська
Анушкевичусу Віктору Андріусовичу**

Івано-Франківський обласний організаційний комітет з відзначення 120-ї річниці з дня народження Голови Проводу ОУН пол. Євгена Коновальця просить Вас посприяти в проведенні цього ювілею в Івано-Франківській області. Пропонуємо Вам за згодою ввести в склад оргкомітету Вашого представника. План заходів та склад оргкомітету з відзначення 120-ї річниці пол. Є. Коновальця додається.

З повагою

співголови оргкомітету

 Зіновій Остап'як

 Святослав Перцович

МБС 15.04.11

План заходів
з відзначення 120-ї річниці з дня народження Голови Проводу ОУН
полковника Євгена Коновальця

Відзначення 120-ї річниці від дня народження Євгена Коновальця провести протягом року починаючи з 23.05.2011 р. по 04.12.2011 р.

1.	Розгортання постійно діючих тематичних виставок та експозицій в музеях, виставкових залах і школах міста. Проведення тематичних круглих столів, обговорень, зустрічей та розгортання бібліотечних експозицій в шкільних та міських бібліотеках.	до 23.05.2011 р. до 14.06.2011 р. до 30.06.2011 р. до 14.10.2011 р. до 01.11.2011 р. до 01.12.2011 р.
2.	Трансляція тематичних програм до Дня Героїв, 120-річчя Є.Коновальцю, проголошення Акта 30 червня 1941р., створення УПА, Листопадового Чину, Всенародного референдуму 1991 року, інших українських історичних патріотичних дат і подій.	постійно до історичних дат і подій
3.	Показ тематичних художніх і документальних фільмів по місцевому телебаченню та в кінотеатрах міста.	постійно до історичних дат і подій
4.	Проведення біля стели розстріляним студентам торгівельної школи віче-панакхиди до Дня Героїв з відзначенням воїнів ОУН-УПА відзнаками міського голови та грошовими нагородами.	23.05.2011 р.
5.	Панакхиди в церквах міста за українськими Героями, полеглими за Волю України.	травень 2011 р.
6.	Проведення молодіжної військово-спортивної гри «Чорний Ліс» під гаслом «Євген Коновалець – Герой і Лицар України».	згідно плану проведення
7.	Встановлення 6-ти біл-бордів з зображенням Є.Коновальця до 120-річчя з дня його народження на вулицях міста.	до 12.06.2011 р.
8.	Встановлення 20 - площин на сіті-лайтах з зображенням Є.Коновальця до 120-річчя з дня його народження на вулицях міста.	до 12.06.2011 р.
9.	Встановлення великого панно з зображенням Є.Коновальця до 120-річчя з дня його народження на торці будинку 2-ї музичної школи (кінець вулиці Є.Коновальця).	до 12.06.2011 р.
10.	Відкриття пам'ятної дошки до 120-річчя Є. Коновальцю на ПК «Юність» (початок вулиці Є. Коновальця).	12.06.2011 р.
11.	Урочисте встановлення та освячення символічного каменя на місці спорудження пам'ятника Євгену Коновальцю.	12.06.2011 р.
12.	Проведення урочистої концертної програми до 120-річчя Є.Коновальцю.	12.06.2011 р.
13.	Урочисте встановлення та освячення символічного каменя на місці спорудження пам'ятника Роману Шухевичу.	30.06.2011 р.
14.	Проведення історичної реконструкції проголошення в м. Калуші Акту відновлення Української Держави 30.06.1941 р.	02.07.2011 р.
15.	Проведення урочистої концертної програми до 70-річчя проголошення Акту відновлення Української Держави.	02.07.2011 р.
16.	Проведення сплаву по р. Дністер на катамаранах до 120-річчя Євгену Коновальцю.	липень 2011 р.
17.	Проведення конкурсу рефератів серед учнівської та студентської молоді м. Калуша на тему «Євген Коновалець – Герой і Лицар України».	01.09.- 01.12. 2011 р.
18.	Проведення автопробігу і військово-патріотичної гри «Дорога Слави» до 120-річчя Євгену Коновальцю в с. Осмолода (маршрут Калуш – Осмолода).	30.09 – 02.10 2011 р.

19.	Урочисте відкриття пам'ятної стели «Герої Калущини» на площі Героїв.	14.10.2011 р.
20.	Проведення урочистого віча та концертної програми до 69 річниці утворення УПА з належним відзначенням воїнів ОУН-УПА.	14.10.2011 р.
21.	Проведення науково-практичної конференції «Євген Коновалець і Україна» в ПК «Мінерал».	16.10.2011 р.
22.	Проведення змагань з бойового гопака до 120-річчя Євгену Коновальцю.	початок грудня 2011 р.
23.	Урочисте підведення підсумків конкурсу рефератів «Євген Коновалець – Герой і Лицар України». Обговорення кращих робіт у студії КП ДС «КМТ» з трансляцією програми, друкуванням в місцевих ЗМІ, інформаційними повідомленнями по радію.	з 01.12.2011 р.

ПРОЕКТ

Міському голові
м. Івано-Франківська

п. Віктору Анушкевичу

Секретарю Івано-Франківської
міської ради

п. Руслану Марциню

Шановний Вікторе Андрюсовичу!
Шановний Руслане Романовичу!

!

Івано-Франківське обласне націоналістичне громадсько-політичне об'єднання «Національний Вибір» (ФОНГІО «Національний Вибір»), розглянувши на своєму засіданні 11.11.2011 року питання встановлення в місті Івано-Франківську пам'ятника голові Проводу ОУН полковнику Євгену Коновальцю з нагоди 120-ї річниці від дня його народження, виходить з даними ініціативами до Вас.

Пропонуємо спорудити пам'ятник Євгену Коновальцю на вулиці Січових Стрільців, 56, затвердити організаційний комітет зі спорудження пам'ятника та авторську групу з проектування пам'ятника Євгену Коновальцю, виділити земельну ділянку під спорудження пам'ятника та оголосити конкурс на кращий проект пам'ятника Євгену Коновальцю в м. Івано-Франківську, прийнявши відповідні рішення на сесії міської ради.

Наші пропозиції до складу організаційного комітету зі спорудження пам'ятника голові Проводу ОУН полковнику Євгену Коновальцю:

В. Анушкевичус	- Голова Оргкомітету
Р.Марцинюк	- Секретар Оргкомітету
Головний архітектор	- 1-й заступник Голови Оргкомітету
М.Сулятицький	- 2-й заступник Голови Оргкомітету
С.Перцович	- член Оргкомітету

485 А. 21.11.11.

Р.Король	- член Оргкомітету
Б.Юрашук	- член Оргкомітету
З.Остап'як	- член Оргкомітету
Я.Коретчук	-член оргкомітету
Є.Шупак	- член Оргкомітету
Я.Гулик	- член Оргкомітету
П.Гайвазюк	- член Оргкомітету
Г.Дичковська	- член Оргкомітету
М.Симчич	-член Оргкомітету

Просимо Вашої допомоги і сприяння у справі встановлення та відкриття пам'ятника Євгену Коновальцю на вулиці Січових Стрільців, 56.

З повагою

Івано-Франківське обласне націоналістичне
громадсько-політичне об'єднання
«Національний Вибір»

За дорученням ІФОНГПЮ
«Національний Вибір»

Координатор ІФОНГПЮ «Національний вибір» С.Перцович

Секретар ІФОНГПЮ «Національний вибір» М.Сулятицький

11 листопада 2011 року.

Додаток
до розпорядження міського голови
№ 11 від 12 лютого 1994 р.

Склад оргкомітету
по розпорядженню міського голови № 11 від 12 лютого 1994 р.

- В. Антонюк - заступник голови, голова оргкомітету;
І. Філат - перший заступник міського голови, заступник голови оргкомітету;
М. Верес - заступник міського голови, заступник голови оргкомітету;
М. Сукачівська - секретар ФОННТЮ «Національний вибір», заступник голови оргкомітету;
Р. Марцінів - секретар міської ради, заступник голови оргкомітету;
С. Пересвіч - член ФОННТЮ «Національний вибір», секретар оргкомітету;
А. Лес - керуючий справами виконавчого комітету міської ради;
П. Гайдажок - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
В. Гайдар - член правління Івано-Франківської обласної організації Національної спілки архітекторів України;
Я. Гулик - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
Г. Дичковська - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
В. Залуцький - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
Я. Коретчук - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
Р. Король - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
З. Остапчук - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
М. Сючич - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
С. Цупак - член ФОННТЮ «Національний вибір»;
Б. Юрчук - член ФОННТЮ «Національний вибір».

Керуючий справами
виконавчого комітету міської ради

А. Лес

УКРАЇНА

МІСЬКО ЗАВАГО-ФРАНКІВСЬК

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

МІСЬКОГО ГОЛОВИ

№ 11.12.11. № 620-р

Про створення оргкомітету
і спорудження пам'ятника
Савену Кововальцю

На виконання Указу Президента України від 28.01.2010р. № 75/2010
«Про відзначення учасників боротьби за незалежність України у ХХ
столітті», рішення Івано-Франківської обласної ради від 15.04.2011р.
№115/2011 «Про відзначення в області 120-ї річниці від дня народження
засновника і провідника ОУН, полтавця Савену Кововальцю», рішення
виконавчого комітету міської ради від 25.05.2011р. №311 «Про встановлення
пам'ятника Савену Кововальцю в м.Івано-Франківську», керуючись ст. 42
Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Затвердити склад оргкомітету з підготовки спорудження пам'ятника
Савену Кововальцю на вул. Січових Стрільців, 55 (додається).
2. Внести зміни в додаток до рішення виконавчого комітету міської
ради від 25.05.2011р. № №311 «Про встановлення пам'ятника Савену
Кововальцю в м.Івано-Франківську» про склад журі конкурсу.
3. Управління архітектури і реставрації (І.Олексієвич) оголосити
конкурс на виконання проєктних пропозицій.
4. Результати конкурсу оголосити в пресі «Зоряний зур'єк».
5. Контроль за виконанням доручається проєкту на заступника
міського голови М.В. [ім'я]

Міський голова

Василь А. [ім'я]

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-
Франківська
п. В.А.Анушкевичусу
Оргкомітету з відзначення 120
річниці Провідника ОУН
Є.Коновальця від
Івано-Франківського обласного
націоналістичного громадсько-
політичного об'єднання
«Національний вибір».

Запрошення

Запрошуємо Вас взяти участь в церемонії закладання символічного каменя на місці спорудження пам'ятника Провіднику ОУН Є.Коновальцю, яка відбудеться 14.06.11. о 12 год. на вул.Січових Стрільців,56 та в урочистостях до 120 річниці Є.Коновальця (14.06.11., 17 год., ЦНД №1 по вул..Т.Шевченка,1.).

06.06.11.

Оргкомітет.

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-
Франківська
В.А.Анушкевичусу
Івано-Франківського обласного
націоналістичного громадсько-
політичного об'єднання
«Національний вибір»

15.02.13.

Звернення

Виступаємо з пропозицією іменувати територію по вул.
С.Коновальця, на якій розміщений монумент Провіднику ОУН, сквером імені
Свєгена Коновальця.

Конт.тел. 0974433796.

Координатор Перцович С.

Секретар Сулятицький М.

 15.02.13.

УКРАЇНА

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

вул. Грушевського, 21, м. Івано-Франківськ, 76004, тел. (0342) 55-65-15, факс 55-60-20,
E-mail: myko@i.f.ua код ЄДРПОУ 04054346

21.02.13 № 709/01-20/149 На № _____ від 15.02.13

Івано-Франківському обласному
націоналістичному громадсько-
політичному об'єднанню
« Національний вибір » ✓

Ваша пропозиція щодо найменування території по вул. С.Коновальця, на якій розміщений монумент Провіднику ОУН сквером імені Сигена Коновальця, буде розглянута на одному з наступних засідань комісії з питань перейменування вулиць і встановлення пам'ятних знаків в місті.

Про рішення комісії ми Вас повідомимо додатково.

Заступник міського голови

Михайло Верес

Т.Гарасевич
55-19-99

**Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»**

Голові Івано-Франківської
обласної державної
адміністрації
п.М.В.Вишиванюку
Оркомітету з відзначення 120
річниці Є.Коновальця від
Івано-Франківського
націоналістичного громадсько-
політичного об'єднання
«Національний вибір».

Звернення

Просимо виділити 15тис.гривень на виготовлення ювілейної медалі
Є.Коновальцю в рамках відзначення в області 120 річниці Провідника ОУН.

05.05.11.

Співголова Оргкомітету Перцович С.

Додаток №1
до розпорядження облдержадміністрації
від _____ № _____

Положення
про Пам'ятну медаль Голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації та Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір» з нагоди 120-річчя Провідника ОУН полковника Євгена Коновальця.

1. Пам'ятна медаль Голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації та Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір» з нагоди 120-річчя Провідника ОУН полковника Євгена Коновальця (надалі – Пам'ятна медаль) є нагородою за участь в національно-визвольних змаганнях та заслуги перед українською нацією.
2. Нагородження Пам'ятною медаллю проводиться відповідно до розпорядження Голови обласної державної адміністрації та ІФОНГПЮ «Національний вибір», яке публікується в засобах масової інформації.
3. Пам'ятною медаллю нагороджуються учасники національно-визвольних змагань та активні діячі націоналістичного руху.
4. Висування та представлення кандидатур до нагородження Пам'ятною медаллю здійснюється органами виконавчої влади та за поданням Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір».
5. Пам'ятна медаль вручається нагородженому в урочистій обстановці і видається посвідчення.
6. Зразок Пам'ятної медалі затверджується розпорядженням обласної державної адміністрації.

REVERS

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Звернення

Закликаємо взяти участь в спільній акції протесту **«Вставайте, кайдани порвіте»**, яка відбудеться **6 вересня 2011 року о 16.00**, біля Івано-Франківської ОДА (вул.Грушевського, 21). Мета заходу – організувати масовий спротив громадськості супроти політичних репресій в Україні, економічної та соціальної політики влади.

Не будьмо байдужими до майбутнього нашої держави. Прийдіть та захистіть свої права! Слава Україні!

Івано-Франківське обласне націоналістичне
громадсько-політичне об'єднання
«Національний вибір».

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Звернення

Закликаємо взяти участь в спільній акції протесту «**Вставайте, кайдани порвіте**», яка відбудеться **6 вересня 2011 року о 16.00**, біля Івано-Франківської ОДА (вул.Грушевського, 21). Мета заходу – організувати масовий спротив громадськості супроти політичних репресій в Україні, економічної та соціальної політики влади.

Не будьмо байдужими до майбутнього нашої держави. Прийдіть та захистіть свої права! Слава Україні!

Івано-Франківське обласне націоналістичне
громадсько-політичне об'єднання
«Національний вибір».

В. Гайдару
Фонд «Національний вибір»
12.07.13
Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

в С. Ринкало
и М. Вербова
Тал Гайдару 5а
цього листа
10.07.13

Міському Голові м.Івано-Франківська
Анушкевичусу В.А.
ІФОНГПО «Національний вибір»

В. Гайдару
11.07.13

Шановний Вікторе Андриусовичу!

Звертаємось до Вас із проханням винести на чергове засідання міського виконавчого комітету питання про встановлення в м.Івано-Франківську пам'ятника Провіднику ОУН Андрію Мельнику.

Попередньо це питання обговорювалось на нарадах, на яких приймалося рішення про місце встановлення монумента, архітектурний проект із наступним поданням на міськвиконком цього питання.

Конт.тел.: 097-44-33-796
м. Івано-Франківськ,
вул. Незалежності, 5, 2 пов.
Офіс ОУН

3412/01-16/13
12 07 13

3412/01-16/13
09 07 13

Координатор *С.Першович*
Секретар *М.Сулятицький*

Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради
ДЕПАРТАМЕНТ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ

74000, м. Івано-Франківськ, вул. Печерська 11, 11
дод. 02004 і 02005 стр., архітектура2000@imr.gov.ua

Телефон (03422) 2-79-28, 50-26-80
www.dma.gov.ua

24.08.2013 № 839/01-08/14
на № 3411/01-16/14 від 19.02.2013

Координатору ІФОНТЮ
«Національний вибір»
п. С. Періновичу
вул. Незалежності, 5

За дорученням виконавчого комітету міської ради Департамент містобудування та архітектури розглянув Вашого листа щодо внесення на розгляд виконавчого комітету міської ради питання про спорудження пам'ятника Андрію Мельнику.

Повідомляємо, що Департаментом містобудування та архітектури на серпневому засіданні виконавчого комітету міської ради підготовлено відповідний проект рішення. Однак, керуючись п. 2.3. Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів, юридичним відділом виконавчого комітету вказано на відсутність обґрунтування доцільності спорудження пам'ятника з відповідними висновками управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації та не зазначено джерела фінансування.

У зв'язку з вищевказаним, рекомендуємо опрацювати вказані зауваження та повторно надати документацію на розгляд виконавчого комітету міської ради.

В.о. директора Департаменту
містобудування та архітектури

В. Гайдар

С.Лосюк

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано –
Франківська
В. А. Анушкевичусу
ІФОНГПО «Національний
вибір»

20. 11. 13.

Шановний Вікторе Андрюсовичу!

Звертаємось до Вас повторно із проханням винести на чергове засідання міського виконавчого комітету питання про встановлення в м. Івано-Франківську пам'ятника Провідникові ОУН Андрію Мельнику.

Попередньо це питання обговорювалось на нарадах, на яких приймалося рішення про місце встановлення монумента, архітектурний та скульптурний проекти (які вже готові) із наступним поданням на міськвиконком цього питання.

Конт. тел. 0974433796.

Координатор ІФОНГПО «Національний вибір»

С. Перцович

Секретар

М. Сулятицький

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-Франківська
В.А.Анушкевичусу
Івано-Франківського обласного
націоналістичного громадсько-політичного
об'єднання «Національний вибір»

20.03.2015р.

Звернення

Звертаємось із необхідністю посприяти продовженню наших ініціатив із спорудження в м.Івано-Франківську монументу Голові ОУН, полковнику армії УНР Андрію Мельнику і ввести у склад Оргкомітету з побудови пам'ятника Народного депутата України Юрія Тимошенка наступних членів ІФОНГТЮ «Національний вибір»: Сулятицького Миколу, Остап'яка Зеновія, Юрашука Богдана, Короля Романа, Гулчача Юрія, Залуцького Володимира, Гулика Ярослава, Щупака Євгена.

Конт.тел. 0974433796.

Координатор	Юрашук Б.
Заступник	Сулятицький М.
Секретар	Гудчак Ю.
Голова ІФООУН	Остап'як З.

Голові Івано-Франківської
обласної ради Сичу О.М.
Івано-Франківської обласної ОУН

06.06.2017 р.

Звернення

Шановний Олександр Максимовичу!

Івано-Франківська обласна організація українських націоналістів просить Вас посприяти у справі спорудження в місті Івано-Франківську монументу Провіднику ОУН полковнику Андрію Мельнику. Переконані, що успішна реалізація цього проекту послужить належним прикладом консолідації українських національно-патріотичних сил краю та і суспільства загалом. Слава Україні!

Конт.тел. 0974433796

З повагою,
Голова
Івано-Франківської обласної ОУН

Микола Сулятицький

Опр. м. р. № 06.06.17

**Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»**

Голові громадської ради при Івано-
Франківській обласній державній
адміністрації

п.Віталію Перевізнику

Івано-Франківського обласного
націоналістичного громадсько-
політичного об'єднання
«Національний вибір»

Звернення

Просимо розглянути на засіданні Ради питання про доцільність спорудження монумента Провіднику ОУН, полковнику армії УНР Андрію Мельнику в м.Івано-Франківську із прийняттям відповідного рішення.

Народний депутат

України

Юрій Тимошенко

Координатор ІФОНГПЮ «Національний
вибір»

Богдан Юрашук

Заступник

Микола Судяницький

Голова ІФООУН

Зеновій Остап'як

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

н. М. Кобзар
12.02.13р - 11:00
н. М. Верес
н. І. Ковалюк
н. В. Гайдар
Тришківська вулиця
05.02.13р

Міському Голові Івано-Франківська
області В.А.Анушкевичусу
Івано-Франківського обласного
націоналістичного громадсько-політичного
об'єднання «Національний вибір».

Звернення

Просимо Вас провести круглий стіл в термін до 15.02.2013р. за участі національно-демократичних сил громадських організацій та партій стосовно вироблення концепції та спорудження в м. Івано-Франківську пам'ятних знаків, обелісків та пам'ятників політичним та громадським діячам України.

29.12.2013р.

ІФОНГПЮ «Національний вибір»

Судмирський М. К.
Найфеді В.
Мурин І. В.
Землякський Т. В.
Горанчук Т.
Шувар Е.
ІФОНГПЮ
ГО Чабайського району
МОКУН

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Голові провуду ОУН
др.Богданові Черваку
ІФОНГПО «Національний вибір».

Шанований др.Богдане!

Івано-Франківське обласне націоналістичне громадсько-політичне об'єднання «Національний вибір» 29 червня 2013 року ініціює проведення у м.Львові наради націоналістичних сил Західної України з метою налагодження спільних координаційних дій для продовження об'єднувачих процесів у націоналістичному середовищі.

Точний час і місце проведення повідомимо додатково.

11.06.13.

Конт.тел. 0974433796

Координатор

Перцович С.М.

Секретар

Сулятицький М.І.

Міському голові
м.Івано-Франківськ
п. Р.Марцінківу

14 червня 2016 р. о 13.00 год. в Центрі патріотичного виховання учнівської молоді ім. С.Бандери відбудеться відкриття музею-кімнати провіднику ОУН Євгену Коновальцю. Запрошуємо Вас взяти участь у церемонії відкриття.

З повагою,

Голова Івано-Франківської обласної
ОУН

М.Сулятицький

Директор Івано-Франківського
обласного музею визвольної
боротьби ім.С.Бандери

Я.Коретчук

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Предстоятелю УПЦ Блаженнішому
митрополиту Онуфрію
Івано-Франківського обласного
націоналістичного громадсько-політичного
об'єднання «Національний вибір»

07.04.2017.

Звернення

ІФОНГПО «Національний вибір» звертається до Вас з пропозицією розмішувати матеріали на сайтах Києво-Печерської Лаври, Свято-Успенської Почайської Лаври та інших святих місць виключно українською державною мовою, оскільки використання російської мови суперечить як державному закону про мови в Україні, так і приналежності до лона української церкви, як це заманіфестовано в самій назві духовної структури, ввіреної Вашій опіці.

ІФ МГО «Українська справа»

ІФ ОСО «Україна України»

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання «НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Координатор ІФОНГПО
«Національний вибір»

Богдан Юрашук

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-Франківська
п.Руслану Марцінківу
націоналістичних громадсько-
політичних організацій

30.03.2018 р.

Конт.тел. 0672530183, 0974433796, *вчл. Криви, 3-я., м.Івано-Франківськ*

Вельмишановний Руслане Романовичу!

З нагоди відзначення знаменної дати української історії – 100-річчя утворення ЗУНР та враховуючи численні побажання громадськості міста і краю, звертаємось до Вас із клопотанням стосовно можливості перейменування в місті Івано-Франківську вул.Грюнвальдської на вулицю **100-річчя ЗУНР**, а суміжної з нею вулиці Толстого на вул.Генерал-хорунжого Осипа Микитки.

Наші побажання аргументуємо тим, що ця листопадова подія відносно нашого міста має безпосередній стосунок як певного часу столиці цього державного утворення, тут розміщений відповідний монумент борцям цього періоду, а дата подій далекого 1410 року до української справи має досить побіжне значення, оскільки в той час Україна вже не була об'єктом самостійної політики і це все абсолютно дисонує будь-якій як локальній прив'язаності до міста, так і політичним наслідкам вищезначеної мілітарної кампанії.

Так само абсолютно не логічне існування у прикарпатському місті вулиці російського культового письменника, оспівувача її імперіалістичних зазіхань Лева Толстого, оскільки наша галицька земля славна своїми героями, які ревно боролися за Україну і полягли за її незалежність. Серед них – славний син нашого краю – Осип Микитка, сотник УСС, генерал-хорунжий УГА, командувач 1-го Галицького корпусу

УГА – регулярної армії ЗУНР, знищеного у Москві більшовицьким ВЧК у жовтні 1920 року.

Переконані, що пов'язані із процесом перейменування тимчасові адміністративні незручності не можуть іти у порівнянні із ідеологічним підґрунтям запропонованого патріотичною громадськістю країни чиним.

Івано-Франківська обласна ОУН

М. Сулятичюк

Івано-Франківська міська ОУН

М. Коцимів

Івано-Франківське відділення
ЦНВ імені С.Бандери

Б. Жарасюк

Івано-Франківська міська організація КУН

Івано-Франківська ОО УНА-УНСО

Р. Тюрко

Національний корпус Івано-Франківськ

С. Савицький

Івано-Франківське міське громадське
об'єднання «Українська справа»

І. Ірша

Івано-Франківська ОО НВР «Правий сектор»

М. Савицький

Івано-Франківська станція Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

Мулик

Івано-Франківський осередок ГО «Карпатська Січ»

М. Коцимів

Е. Щупица

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Президенту України
п.Петру Порошенку
націоналістичних громадсько-
політичних організацій Івано-
Франківщини

02.05.2018 р.

Конт.тел. 0672530183, 0974433796

Вельмишановний Петре Олексійовичу!

З нагоди відзначення знаменної дати української історії – 75-річчя утворення Української Дивізії «Галичина» та враховуючи численні побажання патріотичної громадськості краю, звертаємось до Вас із клопотанням стосовно розгляду на наступній сесії цього питання та підготовки відповідного звернення від Івано-Франківської обласної ради до Президента України щодо визнання на державному рівні як воюючої сторони в роки Другої світової війни вояків Першої Української Дивізії Української Національної Армії.

Наші побажання аргументуємо тим, що давно настав час позбутися в суспільстві нав'язаного радянсько-російської пропагандою так званого колабораціоністського кліше вище згадуваної бойової одиниці, оскільки українські добровольці стали супроти московсько-більшовицьких орд з метою захисту саме рідної землі, а не для підтримання кривавого нацистського режиму. Переконані, що тільки нашими спільними зусиллями зможемо встановити історичну справедливість!

Слава Україні! Героям слава!

Івано-Франківська станція Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

Івано-Франківська обласна ОУН

Івано-Франківська міська ОУН

Івано-Франківське відділення

ЦНВ імені С.Бандери

М. Сулятицький

М. Нагірний

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-Франківська
п. Руслану Марцінківу
націоналістичних громадсько-
політичних організацій Івано-
Франківщини

14.06.2018 р.
Конт.тел. 0974433796

ЗВЕРНЕННЯ

Шановний Руслане Романовичу!

Просимо відповідні органи міськвиконкому провести моніторинг на предмет наявності російськомовних пісень у репертуарі заїжджих гастролерів (О.Винник, О.Полякова та ін., які вже запливали свої виступи в нашому місті) на Івано-Франківських сценах і наполегливо порекомендувати їм не пропонувати російськомовний розважальний «продукт» мешканцям Прикарпаття, оскільки в умовах російсько-української війни та показної неприязні РФ у відношенні до нашої держави – це неабияк принизить патріотичні світоглядні засади національно свідомих галичан. Націоналістичні організації краю будуть вживати активних заходів щодо недопущення приниження української гідності, як це вже мало місце в інших містах України, зокрема у Львові. Слава Україні!

Івано-Франківська обласна ОУН

Івано-Франківське відділення
ЦНВ імені С.Бандери

ІФМО «Національний вибір»

Івано-Франківська ОО УНА-УЧСО

Івано-Франківська ОГО «Патріот України»

Івано-Франківське міське громадське
об'єднання «Українська справа»

Івано-Франківська ОО ІВР «Правий сектор»

Івано-Франківський ресурсний ГО «Карпатська Січ»

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-Франківська
п.Руслану Марцінківу
націоналістичних громадсько-
політичних організацій

13.11.2018 р.

Конт.тел. 0672530183, 0974433796, м.Івано-Франківськ, вул. Крива 4-а

Вельмишановний Руслане Романовичу!

З нагоди відзначення знаменної дати української історії – 100-річчя утворення ЗУНР ми звертались із клопотанням стосовно можливості перейменування в місті Івано-Франківську вул.Грюнвальдської на вулицю **100-річчя ЗУНР**, а суміжної з нею вулиці Толстого на **вул.Генерал-хорунжого Осипа Микитки**, чи ж, хоча б проведення громадських слухань стосовно цих питань, які так і не відбулися. Вважаємо за необхідне, навіть і після 1 листопада клопотати про зрушення у цій справі, оскільки Станіславів саме 1 січня 1919 року став столицею новоутвореної держави і наш спільний чин є як ніколи актуальним.

Наші побажання аргументуємо не тільки тим, що ця листопадова подія відносно нашого міста має безпосередній стосунок, а дата подій далекого 1410 року до української справи має досить побіжне значення, а й тим, що останні шовіністичні провокації польської громадськості у Львові переходять всяку межу толеранції і «оглядається» на так звані можливі реакції з боку місцевих ліберальних кіл та польської сторони не варто, тим паче нашому національно-патріотичному краю. Поважають сильні, принципові та безальтернативні національні позиції, про що Україна постійно переконується на власному гіркому досвіді.

Так само абсолютно не логічне існування у прикарпатському місті вулиці російського культового письменника, співауча її імперіалістичних зазіхань Лева

Толстого, оскільки наша галицька земля славна своїми героями, які ревниво боролися за Україну і полягли за її незалежність. Серед них – славний син нашого краю – Осип Микитка, сотник УСС, генерал-хорунжий УГА, командувач 1-го Галицького корпусу УГА – регулярної армії ЗУНР, знищеного у Москві більшовицьким ВЧК у жовтні 1920 року.

Чекаємо на повідомлення про дату і час проведення громадських слухань.

Переконані, що пов'язані із процесом перейменування тимчасові адміністративні незручності не можуть іти у порівняння із ідеологічним підґрунтям запропонованого патріотичного громадського акту.

Івано-Франківська обласна ОУН

Івано-Франківська міська ОУН

Івано-Франківське відділення

ЦНВ імені С.Бандери

Івано-Франківська МО «Національний вибір»

Івано-Франківська ОО УНА-УНСО

Національний корпус Івано-Франківськ

Івано-Франківське міське громадське
об'єднання «Українська справа»

Івано-Франківська ОО НВР «Правий сектор»

Івано-Франківська станція Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

Івано-Франківський осередок ГО «Карпатська Січ»

Голові Івано-Франківської
обласної ради
Сичу О.М.
провідників обласних ОУН
в Івано-Франківській області

20.11.2018 р.

Конт.тел. 0974433796, 0679228920, 0508135186л

ЗВЕРНЕННЯ

З нагоди відзначення в наступному році 90-річчя утворення Організації Українських Націоналістів, з огляду на славу історію і героїчну боротьбу на території Прикарпаття представників цієї національної структури та згідно належного прикладу Львівської обласної ради – вважаємо за доцільне ініціювати в Івано-Франківській обласній раді питання стосовно проголошення в Івано-Франківській області 2019 року «Роком Організації Українських Націоналістів», оскільки саме 28 січня – 3 лютого 1929 року відбувся Перший конгрес ОУН, на якому постала ця найпотужніша державотворча структура України. Слава Україні!

Голова Івано-Франківської
обласної ОУН

Голова Івано-Франківської
Обласної ОУН(б)

Микола Сулятицький

«Смок»

Заява

про створення єдиного Проводу Українських Націоналістів

Ми, Організація Українських Націоналістів (ОУН), Конгрес Українських Націоналістів (КУН) і Всеукраїнська організація «Тризуб» ім. С. Бандери,

- зберігаючи історичну тяглість від часу створення у 1929 році Організації Українських Націоналістів під проводом полковника Євгена Коновальця;
- усвідомлюючи реальну загрозу втрати державності внаслідок агресії Російської Федерації та руйнівної діяльності «п'ятої колони» в Україні,
- дбаючи про збереження та плекання національної ідентичності України, рівноправних партнерських взаємин із країнами Європи і світу;
- поділяючи і підтримуючи програмні засади «Національного маніфесту»;
- керуючись необхідністю консолідації нації і націоналістичного руху,

заявляємо про створення єдиного Проводу Українських Націоналістів, який відтепер спрямовуватиме і координуватиме діяльність ОУН, КУН і ВО «Тризуб» ім. Степана Бандери.

Переконані, що наша спільна діяльність сприятиме утвердженню в суспільстві світоглядних засад українського націоналізму, викладених ідеологами ОУН, становленню України як держави української нації, де українці стануть справжніми господарями своєї долі на своїй землі.

Слава Україні!

Героям Слава!

15 грудня 2018 року, м. Київ

Івано-Франківське обласне
націоналістичне громадсько-політичне
об'єднання
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР»

Міському Голові Івано-Франківська
п.Руслану Мартинківу
націоналістичних громадсько-
політичних організацій

07.06.2018 р.

Конт.тел. 0679228920, 0974433796

ЗВЕРНЕННЯ

Вельмишановний Руслане Романовичу!

З нагоди відзначення у наступному році 90 річниці утворення ОУН та належного вшанування Провідника Євгена Коновальця – звертаємось до Вас у спривнні щодо проведення ремонтних робіт у приміщенні, розташованому за адресою м.Івано-Франківськ, вул.Коновальця,126, де патріотична громадськість міста планує утворити музей С.Коновальцю і перенести туди тимчасово розміщені експонати із Івано-Франківського центру патріотичного виховання учнівської молоді ім.СБандери. Переконані, що постання такого меморіального центру (до речі – другого в Україні!) неабияк посприє піднесенню авторитету нашого міста у плані пошанування героїв національно-визвольної боротьби українців. Відрадно, що маємо сприяння від численних організацій музейного типу та окремих осіб, які готові надати матеріали для наповнення фондів майбутнього музею.

Івано-Франківська обласна ОУН

Івано-Франківська міська ОУН

Івано-Франківське відділення

ЦНВ імені С.Бандери

Івано-Франківська міська організація КУН

Івано-Франківська ОО УНА-УНСО

Національний корпус Івано-Франківськ

Івано-Франківське міське громадське
об'єднання «Українська справа»

Івано-Франківська ОО НВР «Правий сектор»

Івано-Франківська станиця Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

Івано-Франківський осередок ГО «Карпатська Січ»

Івано-Франківська ОО «Патріотична Січ»

Івано-Франківська МО
Національний Вибір

Голові Івано-Франківської обласної ради
п.О.М.Сичу
Громадського оргкомітету
націоналістичних організацій
Івано-Франківщини з
відзначення «Року ОУН на Прикарпатті»

31.01.2019 р.

Шановний Олександр Максимовичу!

Громадський оргкомітет, з нагоди відзначення «Року ОУН на Прикарпатті», звертається до Вас посприяти у наданні приміщення у місті Івано-Франківську по вул.Сахарова, 30, (1 пов., загальна площа 57,2 кв.м.) для створення музею Провіднику ОУН Євгену Коновальцю.

Конт.тел. 0508135186, 0974433796

Я.Коретчук Івано-Франківська обласна організація КУН;
М.Сулятицький Івано-Франківська обласна ОУН;
Р.Король Івано-Франківська обласна партія «УНА-УНСО»;
А.Дем'янчук Івано-Франківський ОШ НВР «Правий Сектор»;
М.Стецик Івано-Франківська обласна ГО «Карпатська Січ»;
С.Сивачук «Національний Корпус Івано-Франківськ».

07.02.2019

Голові Івано-Франківської
обласної ради Сичу О.М.
націоналістичних організацій
Івано-Франківщини

02.02.2021 р.
Конт.тел. 0974433796, 0508135186

Звернення

Задля відновлення історичної справедливості, опираючись на діючий указ Президента України № 17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років» і постанову ВРУ «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2021 році» та з нагоди 130-річчя від дня народження, націоналістичні структури Прикарпаття звертаються до Вас з ініціативою розпочати клопотання перед відповідними органами влади України щодо надання почесного звання «Герой України» полковнику армії УНР, Голові проводу ОУН Євгену Коновальцю (посмертно).

Івано-Франківська обласна ОУН

М.Г. Сулятицький М.Г.

Івано-Франківська обласна ОУН(б)

Горбуш Ігор Петрович

Івано-Франківське відділення
ЦНВ імені С.Бандери

ЦГОАК Б.

Івано-Франківська ОО КУН

С.В. Коваленко

Івано-Франківська ОО УНА-УНСО

Д.П. Д.Тугарук

Національний корпус Івано-Франківськ

Д.П. Д.Тугарук

Івано-Франківська ОО НВР «Правий сектор»

М.Г. Сулятицький М.Г.

Івано-Франківська ООВО «Свобода»

М.Г. Сулятицький М.Г.

Івано-Франківська організація «Тризуб»

Д.П. Д.Тугарук

Івано-Франківська станція Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

Д.П. Д.Тугарук

Івано-Франківська станція резерву Дивізії «Галичина»

Д.П. Д.Тугарук

Івано-Франківський осередок ГО «Карпатська Січ»

Д.П. Д.Тугарук

Івано-Франківське громадське
об'єднання «Українська справа»

Д.П. Д.Тугарук

*Молодіжниця Армія
ОУН-УНА Карпатська Січ*

Д.П. Д.Тугарук

Голові Івано-Франківської
міської ради Марцінківу Р.Р.
націоналістичних організацій
Івано-Франківщини

02.02.2021 р.

Конт.тел. 0974433796, 0508135186

Звернення

Задля відновлення історичної справедливості, опираючись на діючий указ Президента України № 17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років» і постанову ВРУ «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2021 році» та з нагоди 130-річчя від дня народження, націоналістичні структури Прикарпаття звертаються до Вас з ініціативою розпочати клопотання перед відповідними органами влади України щодо надання почесного звання «Герой України» полковнику армії УНР, Голові проводу ОУН Євгену Коновальцю (посмертно).

Івано-Франківська обласна ОУН

М. С. Сулятич М.І.

Івано-Франківська обласна ОУН(б)

Ігор Романчук

Івано-Франківське відділення
ЦНВ імені С.Бандери

Щура Е.

Івано-Франківська ОО КУН

М. Бобік

Івано-Франківська ОО УНА-УНСО

Ю. П. Дубас

Національний корпус Івано-Франківськ

М. П. Дубас

Івано-Франківська ОО НВР «Правий сектор»

Р. П. Б. Комак

Івано-Франківська організація «Тризуб»

Олександр Р.М.

Івано-Франківська ООВО «Свобода»

Івано-Франківська станція Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

Ю. П. Дубас

Івано-Франківська станція резерву Дивізії «Галичина»

Ю. П. Дубас

Івано-Франківський осередок ГО «Карпатська Січ»

Дмитро Р.П.

Івано-Франківське громадське
об'єднання «Українська справа»

Малюженко Віктор
О. П. П. Карпатська Січ

Дмитро

Народній депутатці ВРУ
п.Савчук О.В.
націоналістичних організацій
Івано-Франківщини

02.02.2021 р.
Конт.тел. 0974433796, 0508135186

Звернення

Задля відновлення історичної справедливості, націоналістичні структури Прикарпаття звертаються до Вас з ініціативою розпочати клопотання перед відповідними органами влади України щодо визнання воєнків 1-ї Української Дивізії Української Національної Армії на державному законодавчому рівні як воюючої сторони в період Другої світової війни, яка боролася задля відновлення української незалежності.

Івано-Франківська обласна ОУН

М.С. Сметичук М.І.

Івано-Франківська обласна ОУН(6)

Шарф Ігор Миколайович

Івано-Франківське відділення
ЦНВ імені С.Бандери

[Signature]

Щолак Є.І.

Івано-Франківська ОО КУН

[Signature]

М.Байчук

Івано-Франківська ОО УНА-УНСО

[Signature]

Ю.Тудосак

Національний корпус Івано-Франківськ

[Signature]

[Signature]

Івано-Франківська ОО НВР «Правий сектор»

[Signature]

Б.І.Козмак

Івано-Франківська ООВО «Свобода»

[Signature]

Арсенів Р.М.

Івано-Франківська організація «Тризуб»

[Signature]

Ю.Тудосак

Івано-Франківська станція Галицького Братства
колишніх воїнів 1-ї Української Дивізії УНА

[Signature]

Ю.Тудосак

Івано-Франківська станція резерву Дивізії «Галичина»

[Signature]

Ю.Тудосак

Івано-Франківський осередок ГО «Карпатська Січ»

[Signature]

Романчук Н.А.

Івано-Франківське громадське
об'єднання «Українська справа»

[Signature]

[Signature]

Молодький Івано-Франківський
ОЗК-УНА Карпатського кри

[Signature]

[Signature]

ЗМІСТ

СЛОВО ВІД АВТОРА.....	5
Розділ I	
«На узвишсях національного духу»	7
Розділ II.	
«Фотомиті чину»	115
Розділ III	
«Кроком поступу кріпким...»	193

Сулятицький М.І.

С 89 За покликом великого чину/Сулятицький – Косів: Писаний Камінь, 2022 – 244 с.

СУЛЯТИЦЬКИЙ Микола Іванович

ЗА ПОКЛИКОМ ВЕЛИКОГО ЧИНУ

“Писаний Камінь”

Косів

2022

Видруковано в ПП “Писаний Камінь”

Свідоцтво Держ. реєстру: серія ДК, № 5083

Івано-Франківська обл., м. Косів,

вул. Незалежності, 28.

Тел: 067 342 07 47

E-mail: Evrika-pk@ukr.net

Підписано до друку 20.01.22. Формат 60x84\16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. 4,46. Обл.-вид. арк. 566.

Тираж 300 прим. Замовне 366.